

TÜRKİYE'DE ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ SÜRECİNDE
MERKEZE KARŞI ÇEVRENİN SÖZCÜSÜ OLARAK

Serdengeçti Dergisi

Dr. Murat KARATAŞ



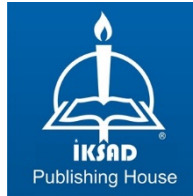
Yıl: 11

Mart 1958

Sayı: 27

**TÜRKİYE'DE ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ
SÜRECİNDE MERKEZE KARŞI ÇEVRENİN SÖZCÜSÜ
OLARAK SERDENGEÇTİ DERGİSİ**

Dr. Murat KARATAŞ¹



¹ Abdullah Gül Üniversitesi, AİT Bölümü, Kayseri, Türkiye
murat.karatas@agu.edu.tr

Copyright © 2019 by iksad publishing house
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced,
distributed, or transmitted in any form or by
any means, including photocopying, recording, or other electronic
or mechanical methods, without the prior written permission of the
publisher, except in the case of
brief quotations embodied in critical reviews and certain other
noncommercial uses permitted by copyright law. Institution Of
Economic Development And Social
Researches Publications®

(The Licence Number of Pubicator: 2014/31220)

TURKEY TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

kongreiksad@gmail.com

www.iksad.net

www.iksad.org.tr

www.iksadkongre.org

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.

Iksad Publications – 2019©

ISBN: 978-605-7695-87-1

Cover Design: İbrahim Kaya

October / 2019

Ankara / Turkey

Size = 14,8 x 21 cm

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1- OSMAN ZEKİ YÜKSEL'İN KISA HAYATI.....	4
2- SERDENGEÇTİ'YE KISA BAKIŞ.....	11
3- SERDENGEÇTİ'NİN İÇERİĞİ	18
4- SERDENGEÇTİ'NİN TEK PARTİ DÖNEMİNE BAKIŞI.....	54
5- SERDENGEÇTİ'NİN DEMOKRAT PARTİYE BAKIŞI	60
6- SERDENGEÇTİ'NİN MİLLİYETÇİLİĞE BAKIŞI	67
SONUÇ.....	76
KAYNAKÇA	78
EKLER.....	83
EK - SERDENGEÇTİ DERGİSİ 1. YIL 1. SAYI.....	89

GİRİŞ

Yirminci yüzyıl Türkiye tarihinin belki de en kritik beşer yıllık iki dönemi 1918-1923 ile 1945-1950 arasındakilerdir. Bunlardan ilki, Birinci Dünya Savaşı'nın kaybedilmesi ve buna bağlı olarak Osmanlı Devleti'nin tasfiyesi, Türk İstiklal Harbi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması etrafında şekillenen askeri ve siyasi gelişmelerden oluşurken, ikincisi ise bugünü de etkileyen kültürel bir kırılma, yeniden yapılanma dönemidir¹. Bilindiği gibi 1945, İkinci Dünya Savaşı'nın bittiği, Birleşmiş Milletler (BM)'in kurulduğu ve Mili Şef İnönü'nün Dörtlü Takrir'i bahane ederek, savaşın galipleri olan ABD-İngiltere Blok'unun baskısıyla ortaya çıkan demokrasi istemini somutlaştırdığı yıldır². Üstelik Sovyetler Birliği'nin Boğazlar ve Kuzeydoğu Anadolu'dan toprak talebi, yıllardır yaşanan savaşın travmasını atlattırma çalışan Türkiye'nin yöneticilerinin tarihi "*Moskof/Rus*" korkusunu harekete geçirmişti³. Birleşmiş Milletler ve daha da önemlisi Hür Dünya'da yerini alabilmek üzere ABD-İngiltere Blok'unun telkinlerinin de etkisiyle

¹Hasan Aksal, Türk Muhafazakarlığı, Alfa Yay., İstanbul, 2017, s. 155.

²Osman Akandere, Milli Şef Dönemi, İz Yay., İstanbul, 1998, s. 331-344.

³Cangül Örnek, Türkiye'nin Soğuk Savaş Düşünce Hayatı, Can Yay., İstanbul, 2015, s. 63.

yılların tek partisi olan CHP çok partili hayata geçme kararı almış⁴ ancak 14 Mayıs 1950 seçimlerine kadar iktidarı bırakmama yönünde bir çaba içerisinde olmuştur.

Buna rağmen söz konusu dönemde gerek iktidar partisi Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) gerekse muhalefetteki Demokrat Parti (DP) için en önemli dış politika konusu Sovyetler Birliği'nin yayılmacılığına karşı ülkenin güvenliğini sağlama olmuştur. Bu noktada her iki parti de Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin askeri ve ekonomik yardımının sağlanması, Kore'ye asker gönderilmesi ve NATO'ya üyelik konularında ortak tavır geliştirmiştir.

Osman Zeki Yüksel tarafından 1947-1962 yılları arasında 33 sayı çıkarılabilen Serdengeçti dergisi, milliyetçi ve antikomünist bir söyleme sahip olarak haktan ve halktan yana yayın politikası izlemiştir. Bu yayın politikası hem CHP hem DP döneminde siyasi iktidarların baskısına rağmen devam ettirilmiştir.

Bu çalışmada Osman Zeki Yüksel ve Serdengeçti dergisi hakkında kısa bilgi verildikten sonra Serdengeçti'de

⁴Necdet Ekinci, Türkiye'de Çok Partili Düzene Geçişte Dış Etkenler, Toplumsal Dönüşüm Yay., İstanbul, 1997, s. 274-280.

ıkan yazılardan hareketle derginin Tek Parti ve Demokrat Parti/Menderes dönemlerine bakışı, milliyetçilik anlayışı ve ülkede komünizm ideolojisinin yaygınlaşmasına karşı alınması gereken nerileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

1. OSMAN ZEKİ YÜKSEL'İN KISA HAYATI

Serdengeçti dergisinden ve bu dergide Serdengeçti imzasıyla yayınladığı yazılarından dolayı Osman Yüksel Serdengeçti olarak tanınmasına rağmen asıl adı Osman Zeki Yüksel'dir. Antalya'nın Akseki ilçesinde 26 Temmuz 1917 tarihinde dünyaya gelen Osman Yüksel, âlim bir aileye mensuptur. Ailenin en tanınmış bireyi bir dönem Diyanet İşleri Başkanlığı yapan Ahmet Hamdi Akseki'dir⁵. İlk, orta ve lise öğrenimini Akseki ve Antalya merkezde tamamlamıştır. 1940 yılında Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi (DTCF) Felsefe Bölümü'nde lisans öğrenimine başlamış ancak okulun son döneminde meydana gelen “3 Mayıs 1944 Milliyetçilik Olayları” sırasında gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır. Literatüre “*Irkçılık-Turancılık Davası*” olarak geçen süreçte bizzat dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in talimatıyla okuldan atılmıştır⁶. 1945'te beraat eden Osman Yüksel, Bakan Yücel'e yazdığı “*Yüksek Vekaletin Alçak Vekiline*” hitabını taşıyan mektubunu “*Bağrıyanık*” isimli

⁵Ali Özcan, “Serdengeçti Dergisi ve Siyasal İktidarlarla İlişkisi”, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, Cilt:2, Sayı:3, Mart 2014, s. 302.

⁶Ferman Karaçam, “Serdengeçti Osman Yüksel”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Yıl:2009, Cilt:36, s. 555-556.

dergide yayımlayınca tekrar tutuklanmıştır. Söz konusu mektupta Yüksel, bütün süreçte uğradığı haksızlıkları sıralayarak Milli Eğitim Bakanı Yücel'e şöyle seslenmiştir⁷:

“Yüksek Vekaletin Alçak Vekiline/ANKARA

Ben, 3 Mayıs 1944 hadiselerine öncülük yapmak, gençliği kıskırtıp tahrik etmek suçuyla, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Felsefe Bölümü'nün son sınıfının son noktasından bir telefon emrinizle atılan ben, ben Osman Yüksel!..

İstanbul'a sürülüp, örfi idare komutanlığının emrine teslim edildikten, tabutluklara tıkalıp, zincirlere vurulduktan sonra, suçsuz olduğum anlaşılmıştır.

Kader beni yine sizin karşınıza dikmiştir.

Hakkımı istiyorum efendi, hakkımı!..

Senden bahşiş istemiyorum!..

İmtihan hakkımı ya verirsin, ya zorla alırım...

Bu tuttuğum yoldan Yücel değil, ecel gelse döndüremez!..”

Bu şekilde tek parti yönetimi tarafından okul hayatı sonlandırılan Osman Yüksel, 1947 yılında Ankara'da “*Hakka*

⁷Abdurrahim Balcıoğlu, Osman Yüksel Serdengeçti, Timaş Yay., İstanbul, 1992, s. 15.

Tapar, Halkı Tutar” logosuyla Serdengeçti dergisini çıkartmıştır. Derginin adı kısa sürede Osman Yüksel’in kimliğiyle özdeşleşmiş ve “*Serdengeçti*” lakabı onun isminin önüne geçerek milliyetçi, muhafazakâr kitlelerde bu lakap ile tanınmasını sağlamıştır.

II. Dünya Savaşı sonrasında 1970’lerin sonuna kadar Hüseyin Nihal Atsız ve Necip Fazıl Kısakürek gibi milliyetçi, muhafazakâr kitleler üzerinde etki oluşturmayı başaran Osman Yüksel, kendine özgü bir düşünce dünyasına sahiptir. Kurnaz’a göre düşünce dünyasında “*Milliyetçi, Türkçü ve Turancı*” bir damarda bulunan Yüksel’in fikirleri üzerinde Mehmet Akif Ersoy, Mehmet Emin Yurdakul, Namık Kemal, Nurettin Topçu, Yunus Emre ve Ziya Gökalp etkisi vardır⁸. En önemli yayıncılık faaliyeti Serdengeçti dergisi olan Osman Yüksel, derginin yanı sıra kaleme aldığı kitaplarla da milliyetçi-muhafazakâr kitlelerin duygularına seslenmiştir. Bu kitaplar⁹; Erzincan Destanı (Ankara, 1940), Akdeniz Hilalindir (Ankara, 1940), Cenk Türküsü (Ankara, 1940), Türk ve Tanrı (Ankara, 1943), Bu Duygular Benim Değil Bizimdir (İstanbul, 1950),

⁸Cemal Kurnaz, Deli Rüzgâr Osman Yüksel Serdengeçti, Kurgan Edebiyat Yay., Ankara, 2012, s. 575-625.

⁹B. Zakir Aşar, Dava Dergiciliğinde Bir Örnek: Serdengeçti Dergisi, Kurgan Edebiyat Yay., Ankara, 2014, s. 33.

Türklüğün Perişan Hali (Ankara, 1950), Bu Millet Neden Ağlar (Ankara, 1950), Mabetsiz Şehir (Ankara, 1964), Gülünç Hakikatler (Ankara, 1957), Müslüman Türk Çocuğuna Şiir Kitabı (Ankara, 1960), Mevlana ve Mehmet Akif (Ankara, 1958), Serdengeçti Osman Yüksel'in Radyo Konuşmaları (Ankara, 1970).

Diğer taraftan her ne kadar yazılarında İslam öncesi Türk tarihine önem verdiği görülse de Osman Yüksel Anadolu bir tarih anlayışına sahiptir. Yüksel'e göre, Türkler Malazgirt Zaferi'yle Anadolu'ya yeni iman ve yeni bir nizam getirmiştir. Anadolu'yu İslamlaştıran Battal Gazi, Mevlana Celalettin ve Yunus Emre gibi kahramanlar Osmanlı çağında ortaya çıkacak, büyük bir dünya medeniyetinin hazırlayıcısı olmuşlardır¹⁰.

Serdengeçti dergisinin 2. sayısında Osman Yüksel hiçbir partinin üyesi olmak, cemiyet ve dernek kurmak istemediğini¹¹ Serdengeçtilere duyurmasına rağmen 1961 seçimlerinde Adalet Partisi (AP)'nden Konya Milletvekili adayı olmuştur. Ancak yıllar önceki bir yazısının bu dönemde savcılık tarafından suç unsuru olarak görülmesinden dolayı tutuklanmış ve seçim

¹⁰Serdengeçti, "Nereye Gidiyoruz?", Serdengeçti, Y:1, S:4, Mart 1948, s. 3.

¹¹Serdengeçti, "Cevap Veriyoruz", Serdengeçti, Y:1, S:2, Mayıs 1947, s. 2.

dönemi bitene kadar hapis yatmıştır. Bu şekilde 1961 seçimlerinde milletvekili olmayı beklerken hapis yatmak zorunda kalan Yüksel 1965 seçimlerinde bu kez AP'nin Antalya Milletvekili adayı olmuş ve söz konusu seçim çevresinden meclise girmeyi başarmıştır.

Osman Yüksel'i AP'den Antalya Milletvekili yapan 1965 seçimleri Demokrat Parti (DP)'nin mirasına sahip çıkma iddiasını taşıyan AP'ye iktidarı tek başına teslim ederken Süleyman Demirel'i de Türk siyaset arenasına ilk kez Başbakan olarak çıkartmıştır. Osman Yüksel 1965-1969 yılları arasında TBMM'nde yalınayak, kravatsız, çileli insanların milletvekilliğini yapma gayreti içerisinde olmuştur. Ancak kısa süre içerisinde partisiyle ve Başbakan Demirel ile ters düşmüş bunun sonucunda da AP Haysiyet Divanının *“Meclise kravatsız geldiği, Atatürk İlke ve İnkılâplarıyla bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunduğu, Neşir yoluyla parti tesanüdünü bozduğu ve Temsilciler Meclisi ile Genel İdare Kurulu kararlarına karşı geldiği gerekçesiyle partiden ihracına”* kararıyla AP'den ihraç edilmiştir¹².

¹²Arsev Bektaş, Demokratikleşme Sürecinde Liderler Oligarşisi, CHP ve AP (1961-1980), Bağlam Yay., İstanbul, 1993, s. 191.

AP'den ihracı sonrası Osman Yüksel Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP)'ne katılmıştır. Yüksel'in CKMP'ye katılma töreninde partinin lideri Alparslan Türkeş; *“Serdengeçti gibi tavizsiz bir Türk milliyetçisi iman ve gönül adamının CKMP'ye katılması partimize büyük bir güç ve kuvvet vermiştir”*¹³ şeklinde duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. CKMP'nin 8-9 Şubat 1969 tarihleri arasında Adana'da yapılan Kongresinde ismi Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) olarak değiştirilirken¹⁴ Yüksel'de genel başkan yardımcısı seçilmiştir¹⁵. Soğuk Savaş'ın bütün ağırlığıyla Türk siyasal hayatını etkisi altına aldığı süreçte *“Tanrıdağı kadar Türk; Hıra Dağı kadar Müslümanız.”* söylemini Türk siyasi literatürüne kazandıran Osman Yüksel 1969 seçimlerinde partisi adına radyodan 5 konuşma yapmıştır. Konuşmalarında Yüksel, AP lideri Demirel'i Mason olmakla, tek parti döneminde haktan hukuktan bahsetmeyen CHP lideri İnönü'yü iktidarı kaybedince halktan ve hukuktan bahsetmeye

¹³Hakkı Öznur, Osman Yüksel Serdengeçti, Alternatif Yay., Ankara, 2002, s. 38.

¹⁴Mustafa Çalık, MHP Hareketi (1965-1980), Cedit Neşriyat., Ankara, 1995, s. 93; Ferit Salim Sanlı, Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nden Milliyetçi Hareket Partisi'ne (1960-1969), Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2019, s. 431-436.

¹⁵Hakkı Öznur, a.g.e, s. 42-43.

başlamakla eleştirmiştir. Bu seçimlerde Yüksel, Ordu'dan MHP Milletvekili adayı olmuş ancak seçilememiştir¹⁶. 5 Haziran 1977 seçimleri öncesi avukatı Süleyman Arif Emre'nin aracılığıyla Necmettin Erbakan'ın Milli Selamet Partisi (MSP)'ne katılmıştır. Öznur'a göre bu geçişte Bursa'dan 1. Sıra Milletvekili yapılacağına, yayıncılık sahasında da kendisine her türlü maddi-manevi yardımda bulunulacağına dair söz verilmesi etkili olmuştur¹⁷. Ancak Osman Yüksel'in MSP macerası sadece bir hafta sürmüş ve istifa etmiştir. Bunun temel sebebi ise gerek Erbakan gerekse parti üst yöneticilerinin kendisine karşı gösterdikleri ilgisizlik olmuştur¹⁸. Ömrünün bundan sonraki bölümünde bir daha siyasette yer almayan Osman Yüksel 10 Kasım 1983'te uzun süre tedavi gördüğü Parkinson hastalığından hayatını kaybetmiş ve cenazesi Serdengeçtilerce Cebeci Asri Mezarlığına defnedilmiştir.

¹⁶A. Kutalmış Yalçın, Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Milli Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri, Berikan Yayınevi, Ankara, 2019, s. 88.

¹⁷Hakkı Öznur, a.g.e, s. 51.

¹⁸Rasih Yılmaz, Toros Yüzlü Adam Osman Yüksel Serdengeçti, Timaş Yay., İstanbul, 1998, s. 166.

2. SERDENGEÇTİ'YE KISA BAKIŞ

Serdengeçti dergisi Türkiye’de çok partili hayata geçiş kararının doğurduğu görece olumlu atmosferde Türk toplumunda belirli bir dünya görüşünü yaygınlaştırmak ve bu görüşe taraftar bulmak için Osman Zeki Yüksel tarafından çıkartılmıştır. Dergi tarafından bu dönemde toplumda yaygınlaştırılmaya çalışılan görüşün temelinde Türkiye’nin tarihi kimliğine ve misyonuna yeniden ulaşılması¹⁹ esası vardır. Bu esas doğrultusunda Yüksel, dergi çıkarma kararını *“Ankara’ya gelir gelmez neşriyata şöyle bir göz attım. Cesurane yazılar vardı. Derhal bir dergi çıkarmaya karar verdim. Adı Serdengeçti olacaktı. Serdengeçti bir ruhla bütün kötülüklerin, ahlaksızlıkların üzerine dolu dizgin yürüyecektik. Mecmuamızın altına şöyle bir yazı yazdık: ‘Allah’a, Millete, Vatana Koşanların Dergisi’ Bu vatani ve bu milleti karşılıksız, menfaatsiz kara sevdalılar gibi, mecnunlar gibi seven asil ve cesur bir ruhla millet dertleri üzerinde durduk.”* şeklinde açıklarken derginin isminin Serdengeçti olmasını ise *“Serdengeçtiler, her türlü kötülükle amansız bir şekilde mücadele etmek için ortaya atıldılar. Onlar ilhamlarını Allah*

¹⁹Serdengeçti, “Bizim Milliyetçiliğimiz”, Serdengeçti, Y:1 S:1, Nisan 1947, s. 3-4.

sevgisinden, millet sevgisinden ve vatan sevgisinden alıyorlar...”²⁰ tarzında ifade etmiştir.

Yüksel’in yukarıdaki ifadelerinden hareketle dönemin basını ile ilgili olarak milliyetçi-muhafazakâr kitlelerin istek ve ihtiyaçlarına cevap vermediklerini düşündüğünü söylemek mümkündür. Nitekim Yüksel, dönemin basınına Türkçe çıkan ancak din düşmanlığı yapma, yalancı haber verme, Yahudi menşeli ve yabancı ruhlu olmakla eleştirmiştir²¹.

Serdengeçti dergisi 20 Nisan 1947 tarihinde çıkmış ve yoğun ilgi karşısında kısa süre içinde üç baskı yapmıştır²². Birinci sayıda kapağın üst kısmında derginin adı olan “*Serdengeçti*” yazısı onun altında büyük harflerle “SAHİBİ VE YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN: OSMAN YÜKSEL”²³ onun altında yayımlandığı süreçte en önemli logolarından²⁴ birisi olan “HAKKA TAPAR, HALKI TUTAR”

²⁰Serdengeçti, “Genç Arkadaşlar”, Serdengeçti, Y:1, S:1, Nisan 1947, s. 2.

²¹Serdengeçti, “Gazetelerimiz”, Serdengeçti, Y:11, S:28, Ocak 1959, s. 14.

²²İlhan Darendelioğlu, Türkiye’de Milliyetçilik Hareketleri, Toker Yay., İstanbul, 1977, s. 236.

²³Osman Yüksel ilk 8 sayı sürecinde derginin sahibi ve neşriyat müdürü olarak görülürken, 9. Sayıda neşriyat müdürü Mehmet Altınsoy 12. Sayı ile birlikte derginin sahibi ve neşriyat müdürü olarak Müstecabi Yüksel ismi yer almıştır.

²⁴“Millete, Vatana Koşanların Dergisi; Sözü Bir, Yüzü Bir, Erkek Dergi; Türkiye’nin En Cesur ve Ateşli Mücadele Dergisi; Allah’tan Başka

yazısı bulunmaktadır. Kapağın orta kısmında içindekiler bulunurken onun altında sayfanın sol tarafında Yıl:1 ve sağ tarafında Sayı:1 ibareleri bunların arasında derginin adı olan “SERDENGECİ” bu kez büyük harflerle yer almıştır²⁵.

Arka kapakta sayfanın üst kısmında büyük harflerle SERDENGECİ altında Hürriyete, millete, vatana koşanların dergisi şimdilik ayda bir çıkar ibaresi yer almaktadır. Bundan başka sayfanın ortasında Osman Yüksel’in hazırlamakta olduğu “*Buhran!*” isimli roman ile Akseki ve Aksekililer isimli eserin reklamından başka Nurettin Topçunun Hareket dergisi, Sovyet Rusya’da 30 Yıl isimli eser ve şair Cemal Oğuz Öcal’in hazırlamakta olduğu ülkü şiirleri isimli antolojinin reklamları bulunmaktadır. Sayfanın altında solda derginin abone şartları ve basıldığı yer sağda idarehane ve muhabere adresi ile fiyatını içeren bilgiler görülmektedir. Ancak derginin basıldığı yer ile idarehane ve muhabere adresi başta maddi yetersizlikler olmak üzere farklı nedenlerden dolayı çok sık değişiklik göstermiştir. Buradaki bilgilere göre derginin abone şartları 3 aylık 75, 6 aylık 150, 12 aylık 300 kuruştur. Bununla birlikte dergiye

Kimseden Korkmaz; Allah’a Millete, Vatana Koşanların Dergisi” yayımlandığı süreçte Serdengeçti’nin diğer logoları olmuştur.

²⁵Kapak düzeni 14. Sayı ile birlikte çeşitlenmiştir. Bu sayı ile birlikte kapakta resim basılmaya başlanmıştır.

abonelik için namuslu olmak şart koşulmuştur. Yine bu bilgilere göre derginin adresi Saraçoğlu Mahallesi Cadde 1, Hane No: 8 Daire: 1 Ankara olarak görülmektedir. Bu bilgilerin altında derginin basıldığı yer Ses-Işık Matbaası, Eskişehir ve fiyatı 30 kuruş olarak yer almaktadır.

Derginin 1. Sayısında sekiz yazı ve dokuz şiir bulunmaktadır. Bu yazıların tamamı Osman Yüksel'e ait olup Yüksel bunların 4'ünü Serdengeçtiler, Salim Zeki, Terbiyeci ve Muzip müstear isimleriyle kaleme almıştır. Şiirlerin üçü Osman Yüksel tarafından Aşık Fedai, Karazor, Peşrevci müstear isimleriyle kaleme alınırken 2'si Cemal Oğuz Öcal diğerleri ise Mehmet Akif, Garip Aşık, Nafiz Sevilen, Erzurumlu Rıza Ümit'e aittir.

Yayımlandığı süreç boyunca genel olarak 16 sayfa halinde okuyucuya ulaşan Serdengeçti dergisinin 15-16. ve 19-20. Sayıları iki sayı birlikte otuz ikişer sayfa halinde piyasaya çıkmıştır. Ayrıca derginin sayfa numaralandırmasında ön ve arka kapak da sayfa sayılmış ve bunlar da numaralandırılmıştır. Osman Yüksel bağımsız yayın yapmasını engelleyeceğinden hareketle dergisine reklam ve ilan kabul etmemiş, sadece bayiler eliyle yapılacak satışlardan elde edilecek gelirle

Serdengeçti'yi çıkarmayı hedeflemiştir. Ancak Yüksel tarafından ayda bir çıkması hedeflenen Serdengeçti'nin çıkışı başta bayilerin dergi paralarını zamanında göndermemeleri²⁶ ve Osman Yüksel'in yazılarından dolayı hakkında açılan davalardan çıkan mahkûmiyet kararları sonucu belirsizlik kazanmıştır. Öyle ki bu belirsizlik hali Serdengeçti'nin bazen yılda bir sayı, bazen de dört yıllık bir aradan sonra çıkması halinde gerçekleşmiştir.

Maddi imkânların yetersizliği, matbaacıların çıkardığı güçlükler, CHP ve DP hükümetlerinin uyguladığı baskılar nedeniyle Osman Yüksel dergisini başta Ankara olmak üzere Eskişehir, Konya ve İstanbul'da farklı matbaalarda bastırmıştır. Serdengeçti dergisinin basıldığı şehirler ve matbaalar şöyledir: Ankara: Ayyıldız, İstiklal, Sakarya, Yeni ve Yıldız Matbaaları; Eskişehir: Ses-Işık Matbaası; Konya: Ülkü Matbaası; İstanbul: Gün Matbaası. Yine derginin idare yeri adresi 33 sayılı süreçte yukarıdaki sebeplere bağlı olarak tam sekiz kez değişmiş, hatta 11, 12, 13 ve 14. Sayılarında ise idare adresi bilgisine yer verilmemiştir.

²⁶Serdengeçti, "Yapmayın Be Birader!..", Serdengeçti, Y:1, S:3, Ekim 1947, s. 16.

Serdengeçti dergisi ağırlıklı olarak Osman Yüksel'in yazılarını içerse de 15-16. Sayı ile birlikte gerek dönemde gerekse de ilerleyen süreçte milliyetçi-muhafazakâr kitlelerde karşılık bulacak isimlere sayfalarında yer vermiştir. Bu isimler: Ali Fuat Başgil, Arif Nihat Asya, Cevat Rifat Atilhan, Hüseyin Nihal Atsız, Hüseyin Üzmez, İsmail Hami Danişmend, Mehmet Kaplan, Mehmet Şevket Eygi, Necip Fazıl Kısakürek, Nevzat Yalçıntaş, Nurettin Topçu, Peyami Safa, Tahsin Ünal, Yavuz Bülent Bakiler, Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Zeki Velidi Toğan. Bunlara ek olarak Osman Yüksel ise yazılarında Aşık Fedai, Bağrıyanık, Isırgan, Karazor, Mahkum, Münekkit, Peşrevci, Salim Zeki, Serdengeçtiler, Tarihçi ve Terbiyeci müstear isimlerini kullanmıştır. Ayrıca Serdengeçti dergisinde yer alan yazı içeriklerini şu başlıklar altında toplamak mümkündür: çeviri, din, edebiyat, felsefe, mizah, siyaset.

27 Mayıs 1960 darbesi öncesi çıkan 32. Sayıdan yaklaşık iki yıl sonra çıkan 33. Sayı derginin son sayısı olmuştur. Bu sayının kapağının sol üst köşesinde “*Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytan'dır*” hadis-i şerifi verilirken kapağın sağ üst köşesinde de “*Allahsız, Vatanısız, Namussuza Ölüm*” ifadesi yer almıştır. İçindekiler kısmına bakıldığında ise

Serdengeçti'nin kaleminden mebus olacağım derken, mahpus olan adamın hikâyesi, Deniz seviyesinden daha aşağı insanlar, Yuvarlak masa, tevkifler, mahkemeler, hapishaneler ve Sen bu işin namussuzluk tarafını bana bırak diyen adamın hikâyesi isimli yazıların olacağı haber verilse de çıkması düşünülen 34. Sayı okuyucuyla buluşamamıştır.

Özetlemek gerekirse Serdengeçti dergisi yayımlandığı dönemde milliyetçi çizgide dini hassasiyetin yoğunluk derecesi yüksek olan kendine özgü bir dergidir. Bu durumun temel sebebinin derginin sahibi olan Osman Yüksel'in hayata bakışıyla doğrudan ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Derginin ömrünü belirleyen etmeler ise Osman Yüksel hakkında açılan soruşturmalar ve sonrasında verilen mahkûmiyet cezaları, bayilerin paralarını zamanında göndermemesi ve maddi imkânsızlıklar, derginin yazar kadrosunun uzun süre genişletilememesi ayrıca tek parti CHP'sinin iktidarı kaybetmesi sonrasında toplumun önceliklerinin değişmesi şeklinde kendini göstermiştir.

3. SERDENGECİTİ'NİN İÇERİĞİ²⁷

Sayı: 1, Nisan 1947

CEMAL OGUZ ÖCAL, Serdengeçtiler (Şiir)

-----, Sevdalıyım Sevdalı Hey (Şiir)

SERDENGECİTİLET, Yolumuz Bizim Milliyetçiliğimiz

ÂŞIK FEDAİ, Hapishane Türküsü: Gelir Geçer (Şiir)

SERDENGECİTİ, Değişmeyen Zihniyet

-----, Hz. Muhammedin Vecizelerinden

OSMAN YÜKSEL, Kanlı Balkanlar

KARAZOR, Bir Kahraman Bekliyoruz (Şiir)

PEŞREVCİ, Zurnadan Peşrev Olmaz

RIZA ÜMİT, Yeşil Bendeki Öz Duygu (Şiir)

O.Y.S., Bir Fakültenin İç Yüzü

-----, Marko Paşa Kimdir?

GARİP ÂŞIK, Sevgiliye

²⁷İçindekiler hazırlanırken özellikle sayfa numarası verilmemiştir. Bunun sebebi çoğu yazının başladığı sayfada bitmemesi ve devam sayfasına aktarılmasıdır. Dolayısıyla, numara kalabalığı yerine içindekilerin başlıkları tercih edilmiştir.

NAFİZ SEVİLEN, Geçer

VİKTOR HÜGO (Çev. O.Y), Vicdan Azabı

ASAF HALET ÇELEBİ, Mevlana'nın Rubailerinden

MUZİP, Gülünç Hakikatler

Sayı: 2, Mayıs 1947

SERDENGEÇTİ, Bize Soruyorlar: Cevap Veriyoruz

-----, Mahkemede Bizi Söyletmediler. İsnat Değil
İspat, Himaye Değil İşbirliği Var Biz Bu İşin Canlı Delilleriyiz

-----, Serdengeçti'nin Üçüncü Sayısı

-----, Bayiler Dikkat

-----, Bize Mektup Gönderen Okuyucularımıza

-----, Serdengeçti'nin Bulmacası

-----, Sayın Halkımıza

OSMAN YÜKSEL, Manevi Emperyalizm

SALİM ZEKİ, En Büyük Hakikat Susturuldu En Büyük Kitap
Arka Sokaklara Atıldı, Felaketimizin Sebebi Budur

USLU OZAN, Hücrem (Şiir)

OYS, Bir Fakültenin İçyüzü

O. DOSDOĞRU, Falih Rıfkı Yine Azıtıyor

NAFİZ SEVİLEN, Türk Musikisi ve Katilleri

ÂŞIK FEDAİ, Hz. Mevlana'yı Ziyaret

OĞUZ FAZLIOĞLU, Bu Vatanın Dertlerinden, Talebe mi Yetiştiriyoruz Yoksa Ultra Modern Sevdazeler mi?

CEMAL OGUZ ÖCAL, 3 Mayıs (Şiir)

MUZİP, Gülünç Hakikatler

Sayı: 3, Ekim 1947

SERDENGEÇTİ, Kanlı Balkanlar

-----, Bir Dergiye Cevap

-----, Konya ve İnkılâplar

-----, Yapmayın Be Birader

-----, Dikkat, Abonelerimize

OSMAN YÜKSEL, Serdengeçti'nin Müdafaası

-----, Niçin Evlenmiyorlar

ZEKİ TALAY, Komünist Rusya'nın İçyüzü: Zincirlerinden
Başka Bir Şeyi Olmayan İnsanlar

NEVZAT NAZİF, Sen ve Beslemen (Şiir)

MUZİP, Gülünç Hakikatler

MEHMET DELİPOYRAZ, Sosyete Kadınları (Şiir)

Sayı: 4, Mart 1948

SERDENGECİTİ, Nereye Gidiyoruz

-----, Stalin Roosvelt'e Demiştir ki

-----, Domuz Çobanlarına

-----, Konya Gençliği'nin Asil Galeyanı

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Bu Kervan Böyle Gitmez

-----, Okuyucularımıza-Bayilerimize

MAHKUM, Hapishane Türküsü (Şiir)

YAŞAR YILMAZ, Tahtakurusu (Şiir)

ABDURRAHİM BALCIOĞLU, Yurdumun Dağlarına (Şiir)

ZEKİ TALAY, Zincirlerinden Başka Bir Şeyi Olmayan
İnsanlar

CEMAL OGUZ ÖCAL, Hürriyet İstiyoruz (Şiir)

ARİF EMRE, Allah'a İnsana Aşka Dair

HÜSEYİN KARA, Tuna Boylarında (Şiir)

HASAN TAHSİN OĞUZ, Eyvallah (Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Ağıtlar-1 (Şiir)

MEMDUH ŞEVKET, Konya'dan Portreler: Sabile

BEKİR SITKI GÜRDAĞLI, Bizim İdealimiz

MUSLİHİTTİN SÖNMEZ, Münacaat

Sayı: 5, Nisan 1948

SERDENGEÇTİ, Hadisler

-----, Mektup Gönderen Okuyucularımıza

-----, Bu Adamlar Bizden Ne İstiyor?

-----, Asri Aile (Şiir)

-----, İbret Levhası

-----, Bayilerimize

-----, Ulus'un T.İ.'sine Cevap

CEMAL OGUZ ÖCAL, Balkan Türküsü (Şiir)

AHMET TURAN, Hapishanede Yalnızlık (Şiir)

ŞEVKET DÜŞEN, Beratname (Şiir)

BURHANETTİN ŞAVLI, Muş'un Kaderi (Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Neler Neler Yapmadılar

İSMET ZEKİ EYÜPOĞLU, Kaybolan Hayalet (Şiir)

SELAHATTİN ERTÜRK, Ankara Palas Salonlarında Bomba Gibi Patlayan (Şiir)

SALİM ZEKİ, Ramazan

M. SAİD ÇEKMEGİL, Gizli Bir Ses Dedi ki (Şiir)

FAZLI SELVİ, Bir Mahkumun Destanı

MUZİP, Gülünç Hakikatler

Sayı: 6, Mayıs 1949

NURETTİN TOPÇU, İsyân Ahlakı

SERDENGEÇTİ, İmansızlar Saltanatı

-----, Türk-Yunan Karma Takımı

-----, Hamdullah Suphi'ye Soruyoruz: Açtığınız
Türk Ocağı mı Ekalliyetler Ocağı mı?

-----, Yunus'un Yollarında (Şiir)

-----, Mevlana'dan Parçalar

-----, Teferruat Medeniyeti

-----, Sabahattin Ali Fashı

-----, Anayasa'yı Nasıl Çiğnediler?

-----, Senin Ardından

-----, Hadisler

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Bayilerimiz, Dostlarımız, Okuyucularımız

M. SAİD ÇEKMEGİL, İnkılâp (Şiir)

HAYRETTİN ÖZGÜVEN, Yıldönümü (Şiir)

CEMEL OGUZ ÖCAL, Nihayet Şanlı Bayrağımızı da
Kirllettiler

ÂŞIK FEDAİ, Serdengeçtilerin Marşı

AZMİ GÜLAHMETOĞLU, Devrimize Kaside (Şiir)

Sayı: 7, Temmuz 1949

CEMAL OGUZ ÖCAL, Kadir Gecesi (Şiir)

-----, Ağıt (Şiir)

ABDURRAHİM BALCIOĞLU, Altayların Ardından Gelen
Ses (Şiir)

SERDENGEÇTİ, Mabetsiz Şehir

-----, Molla Cami'den Parçalar

-----, Sokaklarda Namaz Kılan Müminler

-----, Mevlana'dan Parçalar

-----, At Yarışları

-----, Milliyetçilik ve Komünizmin İstismarı

-----, Gençliğe Sesleniş

-----, Nasihatçiler

-----, Bize Gelen Kitaplar

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Bayiler Dikkat, Abonelerimize Dikkat

RIZA RIFAT ÖZTOPRAK, Sevgi (Şiir)

FETHİ GEMUHLUOĞLU, Şimallim (Şiir)

ÂŞIK FEDAİ, Ne Gören Var Ne Bilen (Şiir)

SELAHATTİN ERTÜRK, Mümkün mü (Şiir)

MEHMET ÇAKIRTAŞ, Generali Huzurunda Türk Eri (Şiir)

Sayı: 8, Ekim 1949

ÂŞIK FEDAİ, Devrimize Şiir (Şiir)

NEVZAT NAZİF, Oluverdi (Şiir)

CEMAL OGUZ ÖCAL, Cevap (Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Kurban Bayramı

FETHİ GEMUHLUOĞLU, Erzurum'a Sesleniş (Şiir)

HAYRETTİN ÖZGÜVEN, Sayıklayış (Şiir)

SERDENGEÇTİ, Pakistan'a Selam

-----, Gençlik Uyanıyor

-----, Lise Hatıralarım

-----, Türklüğün Perişan Hali

-----, Türklüğün İlahisi

-----, Kürtçülük

-----, Babıali' de Bir Adilik Daha

-----, Gülünç Hakikatler

BEKİR BERK, Komünizme Niçin Düşmanız

TUĞRUL ÖNDER, Üniversite mi Baraka mı?

SELAHATTİN ERTÜRK, Şehitlere Sesleniş

O.Y.S, Kadın ve Cemiyet

ISIRGAN, Maniler (Şiir)

Sayı: 9, Şubat 1950

SERDENGEÇTİ, Yerimiz ve İdarehanemiz

-----, Kültür Emperyalizmi

-----, İstihraçlar, İstikbalde Neler Olacak

-----, Pakistan'a Gidenler

-----, Hakkın ve Halkın Şairi Büyük Akif

-----, Mevlana ve Muhammed İkbâl

-----, Abonelerimize, Bayilerin Resmigeçidi

CEMAL OGUZ ÖCAL, Mehmet Akif'in Ulu Ruhuna

ERDOĞAN OKÇU, Kıbrıs'ta Nasıl Karşılandık

M. SAİD ÇEKMEGİL, Korkular (Şiir)

METİN ÖREN, Dolandırıcılar

CEVDET ARSLANGÜL, Allı Şiir (Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Tanıdığım Tiplerden: Rasih Kaplan

Sayı: 10, Mayıs 1950

SERDENGEÇTİ, 3 Mayıs Milli Fevranı

-----, İstihraçlar

-----, Atatürk'ün Ruhunu Çağırdık

-----, Ahmet Emin Yalman-Nâzım Hikmet Ran

-----, Mareşal Meydan Muharebesi: Yüz Binlerin
Akışı

-----, Bayilerin Resmigeçidi

-----, Bir Nesli Nasıl Mahvettiler?

-----, Hasan Ali'nin Davası

-----, Şahsiyet-i Maneviye

-----, Millet CHP'nin Ölüsünü Bile Yıkamayacak

-----, 72 Sanıklı Mahkemedен Manzaralar

-----, Gülünç Hakikatler

NİHAL ATSIZ, Sonuç (Şiir)

SELAHATTİN ERTÜRK, Yaşayacağım (Şiir)

HASAN APAYDIN, Seçimden Sonra (Şiir)

ORHAN ÖZBEYLİ, Milli Mücadele Destanı

NURETTİN ÖZDEMİR, Kars Kalesindeki Bayrak

ARİF NİHAT ASYA, Selimiye

M. ZEKİ SOFUOĞLU, Komünizmle Mücadele Etmenin En İyi Şekli Nedir?

MEHMET ALTUNBAY, Bolşevikler Azerbaycan'a Nasıl Girdiler?

FETHİ GEMUHLUOĞLU, Mareşal'in Vefatı Üzerine Anadolu'dan Birinci Mektup

NURETTİN ÖZDEMİR, Korktular Utanmadılar

MEHMET ALTINSOY, Anadolu'da Yolculuk (Şiir)

KUBİLAY İMER, Mareşal'in Ölümü Karşısında Gençlik

Sayı: 11, Eylül 1950

CEMAL OGUZ ÖCAL, Yücelname (Şiir)

GÖKHAN EVLİYAOĞLU, Kilim (Şiir)

MEHMET GÜNEŞ, Beni Beni (Şiir)

ABDÜLHADİ TOPLU, Ziya Gökalp Dinsiz miydi?

SERDENGAÇTI, Materyalizmin Yıkılışı

-----, Yıkıldılar

-----, Mesnevi'den Seçme Parçalar

-----, Boşnaklar Meselesi

-----, Muhacirlerin Perişan Hali

-----, Hadiselerin Muhasebesi (Kore Meselesi,
Büyük İslam Devleti Pakistan, Tevfik İleri ve Komünizm, Af
Kanunu, Barış Sevenler Cemiyeti)

-----, Bir Arslan Kaybettik

-----, Bir Şehidin Tabutu Önünde

-----, Isıtma ve Çeltik (Kitap Tanıtımı)

-----, Bayilerin Resmi Geçidi

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Bundan Sonra Serdengeçti

İSMET GÖNÜLAL, Kara Mehmet

MEHMET ALTINSOY, Mor Başlı Koç 1 (Hikâye)

Sayı: 12, Kasım 1950

ABDÜLHADİ TOPLU, Köylü Mehmet İstiyor (Şiir)

M. SAİD ÇEKMEGİL, Bitmeyen Gece (Şiir)

ÂŞIK CEVDET, Güzelleme (Şiir)

NURETTİN ÖZDEMİR, Emirgan'da Gece (Şiir)

BEKİR SITKI ERDOĞAN, Mescitte Sabah (Şiir)

MEHMET KUMAŞÇIOĞLU, Bitlis (Şiir)

SERDENGEÇTİ, Şiir Gönderen Arkadaşlara

-----, Buhran

-----, Yine Başladılar

-----, Bir Serdengeçti Kaybettik

-----, Köle Ruhlar

-----, Tarihi Politikaya Alet Eden Kim?

-----, Kahramanlık Menkıbeleri

-----, Bulgarlara

-----, Mesnevi'den Seçme Hikâyeler

-----, İşportacılar

-----, Şehid Faruk'u Tekrar Andık

-----, Acı Hakikatler

-----, Kocasız Kızlar

-----, Güllünç Hakikatler

-----, Bayilerin Resmigeçidi

ŞERİF KORKUT, Hac Hakkında

GARİP ÂŞİK, Yakarış (Şiir)

MEHMET ALTINSOY, Mor Başlıklı Koç 2 (Hikâye)

ATEŞOĞLU, Ölürüz Hey (Şiir)

Sayı: 13, Haziran 1951

SERDENGEÇTİ, Merhaba Arkadaşlar

-----, Son Hadiseler ve Onların İçyüzü

-----, Vatan mı Heykel mi? Halide Edip Hanım'a

-----, Bu Meclisten Beklediklerimiz

-----, Boyumuz

-----, Bayiler Resmigeçidi

-----, Okuyucularımıza

CEVAT RİFAT ATILHAN, Uyanış (Şiir)

KUBİLAY İMER, Özümüz Sözümlü Yüzümüz Birdir

GÖKHAN EVLİYAOĞLU, İstanbul'un Fethi Destanından
(Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Aslan Mehmetçik

AZMİ GÜLAHMETOĞLU, Serencam-ı Millet (Şiir)

FEYZİ HALICI, Battal Gazi Destanından (Şiir)

BAĞRIYANIK, Gülünç Hakikatler

-----, Bayağılaşan Zevklerimiz ve Halk Türküleri

MÜNECCİM, İstihraçlar: İstikbalde Neler Olacak?

O. KAMİL HOCAOĞLU, Camileri Kilise Yaparken

Sayı: 14, Mart 1952

SELAMİ SALİM, Tasavvuf

FEYZİ HALICI, Dua (Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Özlediğim Âlem

SERDENGEÇTİ, R. Hess'in Müdafası

-----, Anglikan Kilisesi ve Masonluk 1

-----, Said'i Nur ve Talebeleri

-----, Doğu Türkistan Faciası-Kaşgar'dan
Ankara'ya 1

-----, Türkiye İslam Blokuna İnanmıyormuş

-----, Mandacılar

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Ocak Söndürenler Ocak Yakamazlar

-----, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Kitap Neşriyatı

-----, Çıplaklar Balosu

SELÇUK KOROĞLU, 163. Maddenin Tenkidi

AYHAN İNAL, Hasret Türküsü (Şiir)

HASAN ERK, Adalet Tarihimizden İbret Alınacak Örnekler:
Fatih Sultan Mehmet'in Kollarının Kesilmesine Karar Veren
Hâkim

Sayı: 15-16, Mayıs-Haziran 1952

SELAMİ SALİM, Risale-i Nurdan İlhamlar

SERDENGEÇTİ, Fatih Sultan Mehmet Han'ın Hitabı

-----, Hindistan ve Pakistan

-----, 3 Mayıs ve Nihal Atsız

-----, Komünizm Dinin Bir Numaralı Düşmanıdır

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Şampiyonlar

-----, Okuyucularımıza

-----, Bayiler

-----, Yaşa Be Menderes

SELAHATTİN ERTÜRK, Hakikat Yağmuru (Şiir)

ALİ FUAT BAŞGİL, Laiklik Meselesi ve Din Hürriyeti

OSMAN YÜKSEL, Said Nursi'nin Huzurunda

-----, Serdengeçti'mize Komünist Diyen Kızıl

Rezil Köpekler

NİHAL ATSIZ, Devletimizin Kuruluşu

KEMAL FEDAİ COŞKUNER, 3 Mayıs (Şiir)

CEMEL OGUZ ÖCAL, Mübarek Ay Geliyor (Şiir)

EŞREF EDİP, Halk Partisi Dinsizleri Dinimizi Nasıl Mahvetmek İstediler?

MEHMET ORUÇ, İslam Ulemasını Saran Korkunç Hastalık: Hased

M. SAİD ÇEKMEGİL, Sen Böyle Yaşayamazsın

ZEKİ VELİDİ TOGAN, Türkistanlıların Birleşme Davaları

CEVAT RİFAT ATILHAN, Yalan Söylüyorsun Paşa! Tarihi Tahrif Etme

NECİP FAZIL KISAKÜREK, Samandan Adama Hitap

MEHMET ALTINSOY, İktidarı Ele Almak Silahı Ele Almak Değildir

AHMET ŞEKÜRİ ATAMAN, Kültür Ordusu Teorisi

Sayı: 17, Ağustos 1952

SERDENGEÇTİ, Tarikatları DP İdare Ediyormuş

-----, Ayasofya

-----, İstihraçlar

-----, Atatürk Diyor ki

-----, Türk Milliyetçiler Derneği Birinci Büyük Kurultayı

NEVZAT YALÇINTAŞ, Dini Hayatımız

MUHLİS ULUSAN, Kırıkkale’de Kutsi Bir Gün

MEHMET ORUÇ, Gönülden Sesler

ORHAN ÖZBEYLİ, Bu Oda (Hikâye)

DURDU YOKSUL, Olamazsın CHP

BAĞRIYANIK, Gülünç Hakikatler

LEYVARZ RENE (Çev. A. R. Kurt), Türkiye’de İslamiyet’in Uyanması

Sayı: 18, Eylül 1952

SERDENGEÇTİ, Halk Yolunda Bağrıyanık Yolcular

-----, Hacıların Perişan Hali

-----, Mesnevi’den Seçme Parçalar

AHMET REMZİ GENÇOSMAN, Risale-i Nurdan İlhamlar

NİHAL ATSIZ, Adsız (Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Malazgirt’ten Sakarya’ya

CEMAL OGUZ ÖCAL, Tabutluk (Şiir)

DURDU YOKSUL, Devrin Dübüklerine Hicviye

AHMET ÇAVDAROĞLU, İnkılaplâr ve Türk Kadını

MEHMET ORUÇ, İslamiyet Hareket Dinidir

ABDURRAHİM BALCIOĞLU, Köşemden (Şiir)

MEHMET HAMZAOĞLU, Ağam (Şiir)

CEMAL OGUZ ÖCAL, Lanetname

MEHMET AKİF ERSOY, Kabeyi Tavaf (Şiir)

MEHMET METİN İRŞADİ, Kur'an-ı Kerim Meşalesi

C. CAMİ, Devrimize (Şiir)

İSHAK BAŞAL, İst'in Matemi (Şiir)

Sayı: 19-20, Ekim-Kasım 1952

ÂŞIK FEDAİ, Sağırname (Şiir)

NURETTİN TOPÇU, Vatandaş Ahlakı

NECİP FAZIL KISAKÜREK, Kaybolan Ahlakımız

MEHMET KAPLAN, Oğuzlar

TAHSİN ÜNAL, Kahramanlık Menkıbeleri

CEVAT RIFAT ATILHAN, Hadiseler Karşısında

SERDENGEÇTİ, Hasan Fehmi Ustaoglu Diyor ki

-----, DP ve Halk Vicdanı

-----, Açıklamalar

-----, Yaşasın Demokrasi, Beş Mahkeme

-----, Buyurun

-----, Allah'ın Gazabını Üzerine Çeken Şehir

-----, Çanakkale Abidesi ve Mehmetçik

-----, Şehitler Günü

-----, Piç

-----, Okuyucularımıza

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Yuha

HASAN FEHMİ USTAOĞLU, Milletin Atatürk İnkılabına
Medyun Bulunduğu Asla Doğru Değildir

ÂŞIK CEVDET, Gülümser (Şiir)

SABRİ BAKİ, Heykel

PEYAMÎ SAFA, Türk Devrimi ve Batı Medeniyeti

İ. HAKKI YILDIRIM, Bağrılanık Anadolu ve İnkılâplar

YUSUF HOCAOĞLU, Kara Günler

BEKİR BERK, Türk Milliyetçiler Derneği

ALAADDİN BİBER, CHP'ye (Şiir)

ATEŞOĞLU, Bizi Durduracak Yalnız Ölümdür (Şiir)

Sayı: 21, Mart 1956

ÂŞIK FEDAİ, Yeniden Doğuş ve Andımız

SELAHATTİN ERTÜRK, Bizden Çizgiler (Şiir)

MİTHAT CEMAL KUNTAY, Eğilme (Şiir)

MEHMET HAMZAOĞLU, Musiki (Şiir)

SERDENGEÇTİ, Yıllar Sonra

-----, XVI. Asırdan Sesler

-----, Şimali Afrika'da Fransız Mezalimi ve
İstiklal Mücadelesi

-----, Bunlar İsrail Gazetecileri mi?

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Bayilerimize

İSMAİL HAMİ DANİŞMEND, Vatan Meselesi

BEKİR BERK, Athenagoras'a Çekilen Telgraf

AHMET REFİK, Cennet Mekân Sultan Abdülhamit Han'ın
İrtihali

KEMALETTİN ŞENOCAK, Nefes (Şiir)

AZMİ GÜLAHMETOĞLU, Mevlana (Şiir)

HÜSEYİN ÜZMEZ, Aşk Yollarında

NECİP FAZIL KISAKÜREK, Sayıklama (Şiir)

-----, Davetiye (Şiir)

YAVUZ BÜLENT BAKİLER, Her Şey Fetih Hazırlığındaydı

ABDURRAHİM BALCIOĞLU, Kara Bağrım Dağlarım (Şiir)

Sayı: 22, Mayıs 1956

OSMAN YÜKSEL, AYASOFYA

-----, Sokaklarda Namaz Kılan İnsanlar

M. SAİD ÇEKMEGİL, Haber Bekle (Şiir)

TAHSİN ÜNAL, Çarşaf Davası

CELAL SAHİR, İzler (Şiir)

SERDENGEÇTİ, 23 Nisan Kuvvayı Milliyeciler

-----, Hasan Ali Yücel

-----, Kafkasya'da Korkunç Rus Katliamı

-----, Bu Cumhuriyet Dinimizden Ne İster

-----, Asri Aile

-----, Hitler ve Bizimkiler

-----, Temel Atma Çamur Atma Merasimi

-----, Edepsiz Edebiyat

-----, Donlara Destan

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Okuyucularımıza

PEYAMİ SAFA, Allah Korkusu Kalmazsa

ARİF NİHAT ASYA, Fetih Marşı (Şiir)

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU, Kördüğüm (Şiir)

Sayı: 23, Mart 1957

SERDENGEÇTİ, Arif Nihat Asya'nın Üç Eseri

-----, Hoş geldin

-----, Mabetsiz Şehir Mabete Kavuşuyor

-----, Bir Profesöre Cevabımız: Gerçek Kadın
Hürriyeti Ne İmiş

-----, Çıkmaz Sokak: İmam Hatip Okullarının Hâli,
İstikbali?

-----, Atatürk Hakkında Hatalı Bir Görüş

-----, Kemalizmi Din Hâline Getirmek İsteyenler-
Kemalizmin Prensipleri, İmanı, İtikadı, Ödevleri İsimli Kitaba
ve Muharririne Cevabımız

-----, Kesilen Saçlar

-----, Gülünç Hakikatler

YAVUZ BÜLENT BAKİLER, Yakarış (Şiir)

ORHAN TÜRKÖZ, Manevi Medeniyet

RIZA AKDEMİR, Münevverin Mesuliyeti

ARİF NİHAT ASYA, Çıkışlar

OSMAN YÜKSEL, Arap ve İslam Âlemi: Orta Şarkta Çıban
Başı İsrail

ÂŞIK FEDAİ, Sallan Yuvarlan

Sayı: 24, Nisan 1957

SERDENGEÇTİ, Hezeyanlar

-----, Kıbrıs

-----, Kendisi (Şiir)

-----, Kâğıt Yok

-----, Kanuni Devrinde Bir Sefirin Hatıratı

-----, Nasılmış İsmet Paşa

-----, Gülünç Hakikatler

HİCABİ AGAĞİLLER, Sor (Şiir)

OSMAN YÜKSEL, Ramazan

GARİP ÂŞIK, Ben Sensiz Edemem

YAVUZ BÜLENT BAKİLER, Ben Doğuluyum (Şiir)

HÜSEYİN ÜZMEZ, Cezayir Faciası

VECDİ YARMAN, Fatih Sultan Mehmet'in Yüce Ruhuna

TARİHÇİ, Ey Türkoğlu!

Sayı: 25, Eylül 1957

M. HİKMET HİZBER, Kıbrıs Hakkında

ABDÜLKADİR AKÇİÇEK, Birliğe Davet

OSMAN YÜKSEL, Seçimlere Giderken

ÂŞIK FEDAİ, Bir Dönmeye (Şiir)

SERDENGECİTİ, Ey Türk Milleti!

-----, Reddiyeye Reddiye

-----, Seçim Hatıralarım

-----, Ataç Öldü

-----, Tencere Yuvarlandı Kapağını Buldu

-----, Cemil Sait Barlas ve Hempalarına Cevap

-----, İşbirliği

-----, Gülünç Hakikatler

ARİF NİHAT ASYA, Alçak (Şiir)

Sayı: 26, Aralık 1957

OSMAN YÜKSEL, Mevlana ve Mehmet Akif

-----, İstifa Ediyorum

ARİF NİHAT ASYA, Neyden Gazeller

SERDENGEÇTİ, Seçimlerden Sonra

-----, Yılbaşı Geliyor

-----, Türk-Arap Münasebetleri

-----, Ekalliyet Ahtapotu

-----, Bakımsız Gençlik

-----, Hükümet Komünizmle Mücadele Ediyor

-----, Milli Maç Milli Dava

-----, Gülünç Hakikatler

PEYAMİ SAFA, Bizden Olanlar ve Olmayanlar

YAVUZ BÜLENT BAKİLER, Yavuz Sultan Selim Han (Şiir)

ALİ RIZA AKDEMİR, Yeni Dünya Hayranına Mektup

Sayı: 27, Mart 1958

OSMAN YÜKSEL, İş Başına: Davet

ÂŞIK FEDAİ, Kağıt Destanı (Şiir)

ALİ RIZA AKDEMİR, Garp Nedir? Ne Değildir?

SERDENGEÇTİ, Müslüman Olanlar Hıristiyan Olanlar

-----, Mukaddesata Saldıranlar Cezalandırılacak

-----, Bir Heveskâra Cevap

-----, Reformcuya Cevap Böyle Verilir

-----, Cumhuriyet'ten Reforma

-----, Mehmetçik ve Çanakkale Abidesi

-----, Sayın Bayilerimize

HÜSEYİN ÜZMEZ, Sevgili ve Sevgililer Sevgilisi

ABDURRAHİM BALCIOĞLU, İzmit Faciası

Sayı: 28, Ocak 1959

SERDENGEÇTİ, Hukuk Fakültesi'ndeki Mescit Meselesi

-----, Beraat Ettik

-----, Yılbaşı

-----, CHP ve DP'nin Din Görüşü

-----, Halkevlerini Açacaklarmış

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Bayiler

MEHMET AKİF EMRE, İçimizdeki Mahkeme

OSMAN YÜKSEL, İktidar ve Muhalefet

İZZETTİN ŞADAN, İnkılâp Nevrozu

AHMET ÖZTÜRK, Anadolu ve Analar

ARİF EMRE, Yeter Artık (Şiir)

ALİ RIZA AKDEMİR, Bu Millet Nasıl Kalkınır?

LÜTFİ M. İKİZ, Cezayirli Mücahitlere

Sayı: 29, Mart 1959

SERDENGEÇTİ, Nurdan Damlalar

-----, Hasta ve Sahte Münevver

-----, Ne İdim Ne Oldum

-----, Yine Ahmet Emin Yalman

-----, Hatay ve Kıbrıs Meselesi

-----, Ölenlerin Ardından

-----, Asri Aile (Şiir)

-----, Mevlütçülük ve Mevlütçüler

-----, Serdengeçti Nerede Ne Zaman Çıkar?

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Abonelerimize

TARIK ÖZHAN, Türkistan Kurtulacaktır

ABDURRAHİM BEZCİ, Habis Zihniyet

NEVZAT YALÇINTAŞ, Cezayirli Mülteciler

AZMİ GÜLAHMETOĞLU, Kalmamış (Şiir)

ARİF EMRE, Pervane (Şiir)

YUNUS ORAL, Ne Dersin (Şiir)

KEMAL FEDAİ COŞKUNER, ANNECİĞİM (Şiir)

YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU, Çarşaf ve Peçeye
Dair

Sayı: 30, Haziran 1959

SERDENGEÇTİ, Ayasofya Davası

-----, Ticani'nin 19 Mayıs'ı

-----, Fatih Uyanıyor

-----, At Yarışları

-----, Fetih Yıldızı

-----, Fatih Divanından

-----, Gülünç Hakikatler

ARİF EMRE, İstanbul'un Fethi

YAVUZ BÜLENT BAKİLER, Fetih Sabahı (Şiir)

NEVZAT YALÇINTAŞ, Ortadoğu ve Meseleleri

HİKMET TANYU, Amerika'da Rahipler Bizde Din Adamları

AYHAN İNAL, İstanbul'un Fethi (Şiir)

ÂŞIK FEDAİ, Bir Kalemşöre (Şiir)

ABDURRAHİM BALCIOĞLU, Bekliyoruz (Şiir)

FALİH RIFKI ATAY, Dün Ne Diyorlardı? Bu Gün Ne
Söylüyorlar

SAİT BİLGİÇ, Isparta Mebusu Sait Bilgiç'in TBMM'deki
Beyanâtı

Sayı: 31, Aralık 1959

SERDENGEÇTİ, Okuyucularımıza

-----, Haberler

-----, Hüseyin Üzmez ve Malatya Faciası

-----, Çok Garip Bir Hikâye (Hikâye)

-----, Beraat Ettiler

-----, Aynı Hizaya Gelemiyoruz

-----, Mevlana Eđitmenmiř

-----, İbret ve Dehşet Verici Vesikalar! CHP
Laikliđi Nasıl Anlıyordu?

OSMAN YÜKSEL, İç Nizam

-----, Mehmet Akif Mısır'a Neden Gitmişti?

BUMİN AY, Mevla Diye (şiir)

HÜSEYİN ÜZMEZ, Kâfir ve Ölüm

SAİT BİLGİÇ, Mesuliyetsizlik

ALİ RIZA AKDEMİR, İman!

ÂŞIK FEDAİ, Yılbaşı (şiir)

MÜNEKKİT, İslam'a Suikast

AHMET ÖZTÜRK, Bütün Kazalar Kalkıyor

BUMİN AY, Mevla Diye (şiir)

Sayı: 32, Mart 1960

SERDENGECİ, Turizm Rezaleti

-----, Gazetelerde Vefat İlanları

-----, İnönü-Menderes Söz Düellosu: Said Nursi
Kürdi mi, Nursi mi?

-----, İsmet Paşa'da Dini ve Din Adamlarını
İstismar Etmiştir

-----, Gülünç Hakikatler

ALİ RIZA AKDEMİR, Sen İnkılâpçı Ben Mürteciyim Ha?

TAHSİN ÜNAL, İfadelerin Saltanatı

OSMAN ZEKİ, Ramazan Hatıraları

MÜNEKKİT, İslam'a Suikast 2

ÂŞIK FEDAİ, Lanet (Şiir)

HÜSEYİN ÜZMEZ, Hapishane Hatıralarım

MEHMET ŞEVKET EYGİ, Fındıklı Hadisesi

TARIK ÖZHAN, Türkistan Kurtulacaktır

Sayı: 33, Şubat 1962

SERDENGEÇTİ, Tekrar Çıkıyoruz

-----, Tarafsız İdare Öyle mi?

-----, Rusya'da Dini Hareketler

-----, Bir Tabii Senatörün Tabii Olmayan
Hareketleri

-----, Kelimelerin Cazibesi

-----, Malatya Hadisesi ve Bir Hatıra

-----, Gülünç Hakikatler

-----, Dikkat Dikkat! Önümüzdeki Sayımızda

-----, Bayilerimize

-----, Yön

YAVUZ BÜLENT BAKİLER, Cebeci Camisi (Şiir)

GÖKHAN EVLİYAOĞLU, Serden Geçiş (Şiir)

MEHMET UYTUN, Tanıyorum (Şiir)

ENVER TUNCALP, İnönü ve Laiklik

MEHMET COŞAR, İdeal İnsan

OSMAN YÜKSEL, Komünizme Karşı Mücadele

-----, Kelimelerin Cazibesi

KEMAL FEDAİ COŞKUNER, Köy Enstitüleri Faciası

-----, Enstitü Mezunu Bir
Öğretmenin İfşaatı

HÜSEYİN ÜZMEZ, Hüseyin Üzmez'in İstidası

YASİN HATİPOĞLU, Prof. Akçay'a Cevap

VECDİ YARMAN, Anket (Şiir)

SCHOPENHAUER (Çev. M. G), Dünya Izdırapları

4. SERDENGEÇTİ'NİN TEK PARTİ DÖNEMİNE BAKIŞI

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan 1946 yılı başına kadar geçen süreç kısa süreli Terakkiperver Cumhuriyet Fırka (TPCF) ve Serbest Cumhuriyet Fırka (SCF) tecrübeleri hariç tutulursa tek partili bir düzen özelliği taşır. Bu dönemin en temel özelliği Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'nin çağdaşlaşma yolunda devleti kurma ve dönüştürme misyonuna sahip olmasıdır. CHP'nin bu misyon doğrultusunda gerçekleştirdiği her iş ve işlem çok partili hayata geçişle birlikte tek parti döneminde baskılanan Türkçüler, İslamcılar ve Sosyalistler tarafından ciddi eleştirilere maruz kalmıştır. İşte bu döneme dönük ciddi eleştiriler getirenlerden biride fikirlerinde Türkçü ve İslamcı damar bulunan Osman Yüksel Serdengeçti olmuştur.

Türkiye’de çok partili hayata geçişle birlikte halkın dikkate alınması gerçeği CHP yönetimini partinin temel politikalarını gözden geçirmeye zorlamıştı. Bu noktada örneğin CHP’nin 1947 yılındaki Kurultayında Hamdullah Suphi Tanrıöver gibi kişiler laiklik ilkesinin esnetilmesini savunan görüşler ortaya koymuştu. Bu görüşe göre, Tek Parti döneminde laiklik yanlış yorumlanmıştı. Din, toplumsal hayatın bir gerçeği olup dine önem verilmeliydi. Laikliğin dinsizlik olmadığını savunan görüş sahiplerine göre, laiklik ilkesi doğrultusunda yanlış uygulamalar yapılmış ve maneviyatsız bir nesil yetişmişti²⁸. Hamdullah Suphi gibi kişilerin de bir zamanlar hata içinde olduğunu, ancak bugün hatalarını anladıklarını düşünen Serdengeçti, CHP’nin yeni dönem milletvekillerine şöyle seslenir: *“Henüz sizler gençsiniz ateşlisiniz! Bu millet sizlerden çok şey bekliyor. Hakikati parlak nutuklara, alkışlara tercih ediniz. Milli vicdanın sesini dinleyiniz! Perişan halk yığınlarının ıstırabını duyunuz! Ataizmi, atavizmi bırakınız! Ebedi ve ezeli kıymetlerden uzaklaştırılan, mukaddesatı ayaklar altında çiğnenen bu millet kaybettiği büyük imanı arıyor. Beyhude yere onu isimlere ve*

²⁸Tarık Zafer Tunaya, İslamcılık Akımı, Simavi Yay., İstanbul, 1991, s. 181-183.

resimlere taptırmaya kalkışmayınız! Bu millet ancak Allah'a tapar. Kendilerine hizmet edeni de asla unutmaz, sever sayar. Fakat bu millet putperest değildir efendiler... ”²⁹

CHP'nin Altı Ok'unun ülkede komünizmin gelişmesine katkı sağladığı ve imanlı gençliğin ruhunu öldürerek tamamen seküler bir gençliğin yetişmesine sebep olduğunu savunan Serdengeçti'ye göre, Cumhuriyet elitleri, tüm çabalarına rağmen kendilerini Türk gençliğine sevdirememiştir: “*Her yerde ve her şeyde, gazetelerde; kitaplarda, nutuklarda kendilerini bir ilah gibi takdim etmelerine rağmen, mahallelere, caddelere sokaklara kendi isimlerini vermelerine rağmen milletimizin ve gençliğimizin gönlünde yer alamamışlardır... Onlar halkı ve halk çocuklarını sevmедiler. Onlar bir türlü dürüst ve samimi olmadılar. Kendi prensiplerini dahi istismar ettiler. 6 oku 6 direk haline getirdiler. Onunla apartmanlar kurdular. Milleti ve dertlerini unuttular.*”³⁰

Serdengeçti için Türk İstiklâl Harbi, bir kıyam ve cihat hareketi idi. Mustafa Kemal'in vatanın işgalden

²⁹Serdengeçti, “Nereye Gidiyoruz”, Serdengeçti, Y:1, S:4, Mart 1948, s. 5.

³⁰Osman Yüksel, “Neler Yapmadılar!...”, Serdengeçti, Y:1, S:5, Mayıs 1948, s. 4.

kurtarılmasında gösterdiği liderlik savaş sonrasında da kaderci anlayışı kırma ayrıca hurafeciliği ortadan kaldırma çabası övgüye değerdi. Ancak yapılan tüm bu inkılâp hareketlerinin, yerini seküler bir ruhbanlığa bıraktığını ileri süren Serdengeçti, yapılan inkılâplara rağmen hurafeci zihniyetin değişmediğini dile getirerek şu tespitlerde bulunur: *“İnkılâplar, yıkılışlar, çöktüşler, yenileşmeler birbirini takip etti. Yedi evliya kudretinde olan padişah tarihe karıştı. Başka bir şef vardı, Allah gibi konuşuyor, yaratır gibi yapıyordu. Baştan başa her şey değişti. Değişmeyen bir şey kaldı. Zihniyet! Çok geçmeden eski şark tembelliği vurdumduymazlığı tekrar kendisini gösterdi. Tekkelerin yerini kahveler aldı. Hızır Aleyhisselâm yerini piyango gişelerine, at koşularına, poker masalarına bıraktı. Yeşil türbeyi kapattık; Mavi gişeyi açtık. Falcı kadını kaldırdık yerine Müzeyyen ablayı oturttuk, ne yaptık neyi değiştirdik. Sadece kelimeleri Mukadderat alın yazısı kader gibi orta zaman kelimelerin yerini, şans, talih, sürpriz aldılar...”*³¹

Tek Parti döneminin eğitim alanında önemli girişimleri olan Halkevleri ve Köy Enstitüleri de Serdengeçti tarafından

³¹Serdengeçti, “Değişmeyen Zihniyet”, Serdengeçti, Y:1, S:1, Nisan 1947, s. 5.

eleştirilen konular olmuştur. Serdengeçtiye göre, Halkevleri çağdaşlık ve ilerencilik söylemi altında Türk toplumunu manevi köklerinden koparma işlevi görürken aynı şekilde Köy Enstitülerinde de, yeni bir nesil yetiştirme gayesiyle milletin gelenek ve göreneklerini yıkan, manevi değerlerini çiğneyen bir program uygulanmıştı. Bu durum ona göre, Hasan Ali Yücel ve İsmail Hakkı Tonguç'un hedefiydi ve eğer bu program gerçekleşseydi Türkiye, SSCB'nin bir cumhuriyeti olabilirdi³².

Tek Parti dönemine dönük en ağır eleştirilerini 14 Mayıs 1950 seçimlerinin doğurduğu olumlu ortamda “YIKILDILAR!” başlıklı yazısıyla yapan Serdengeçti, *“Kendilerini yarı ilâh sanıyorlardı. Yapanlar onlardı; yaratanlar onlardı!.. Milleti onlar kurtarmıştı. Partilerinden bahsederken şerefli partimiz diyorlardı!.. 10 yılda 15 milyon genç yaratmışlardı. O kadar ileri fikirli, o kadar ileri gidiyorlardı ki, 400 yıllık mesafeyi yirmi yılda kat etmişlerdi!.. Her şey onlarla başlıyordu. Şanlar, şereflerle dolu Türk tarihi onlarca devri istibdattı. Kapkara orta çağdı. Tam 30 yıl Tanrılar gibi konuşular; firavunlar gibi saltanat sürdüler.*

³²Osman Yüksel, “Nereye Gidiyoruz”, Serdengeçti, Y:1, S:4, Mart 1948, s. 5.

Yediler, içtiler, kustular. Bol harcırahlar, hususi vagonlar, yatlar, kökünü kazıdıkları sultanların saraylarında şahane hayatlar, zevk, eğlence âlemleri... Vur patlasın çal oynasın! Her gün bayram... Her gün seyran! Altta kalanın canı çıksın. Altta kalan milleti, halktı, köylü idi... Amma nutuklarda, afişlerde “Bu milletin efendisi köylüdür” diye yazılı idi. Halkı ve köylüyü “Efendimiz sensin! Efendi, efendi” diye soydular. Ne usandılar ne utandılar ne doyardular...”³³

Özetlemek gerekirse Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ile birlikte çağdaşlaşma yolunda atılan adımlar (Cumhuriyetin ilanı, Halifeliğin kaldırılması, Şapka İnkılâbı, Tekke ve Türbelerin kapatılması, Harf İnkılâbı vb.) toplumun büyük kesimi tarafından tam anlamıyla benimsenememişti. Tek partili dönemde baskılanan bu gruplar çok partili hayata geçişle birlikte daha görünür hale gelmiştir. Osman Yüksel bu dönemde çıkardığı Serdengeçti dergisi ile Türkçü ve İslamcı grupların sözcüsü haline gelmiştir. Tek Parti dönemi radikal inkılâp uygulamalarını Türk milletinin kadim müesseselerinin yıkılması, mukaddeslerinin ayaklar altına alınması olarak gören Osman Yüksel, İnkılâpları yapanları “*sahte inkılâpçılar*”, bu

³³Serdengeçti, “Yıkıldılar!..”, Serdengeçti, Y:4 , S:11 , Eylül 1950, s. 3.

yapılanları ise “*neslimizi mahvedenler*” şeklinde değerlendirmiştir. Serdengeçti’ye göre, tek parti dönemindeki inkılâplar yukarılarda olup bitmiş, halk dikkate alınmamıştı. Yine bu inkılâplar yapılırken ekonomik kalkınma dikkate alınmamış mevcut iktidar Anadolu’ya refah götüremediğinden millete nüfuz edememişti Karnını bile doyuramayan ve inancını özgür olarak yaşayamayan Anadolu halkı, inkılâp hareketlerini ağır baskı aracı olarak görmüştü.

5. SERDENGEÇTİ’NİN DEMOKRAT PARTİ’YE BAKIŞI

Demokrat Parti (DP) 7 Ocak 1946 tarihinde³⁴ tek parti dönemi CHP’si içerisinde çıkan Celal Bayar, Fuat Köprülü, Refik Koraltan ve Adnan Menderes tarafından kurulmuştur. DP’nin kuruluşu tek parti döneminde öteki durumuna düşürülen Türkçüler, İslamcılar ve Sosyalistler tarafından heyecanla karşılanmıştır. 1946’dan 27 Mayıs 1960’a kadar geçen süreçte DP bu kesimler için bir şemsiye görevi görmüştür. 27 Mayıs’ın ortaya çıkardığı 1961 Anayasası’nın

³⁴Mustafa Albayrak, Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti (1946-1960), Phoenix Yayınevi, Ankara, 2004, s. 59.

sağladığı görece özgürlükçü ortamda bu kesimlerin her biri kendi siyasal partisini kurmuştur.

Osman Yüksel, DP'nin kuruluşunu danışıklı dövüş olarak görmüştür. Ona göre, Celal Bayar'ın laikliğe vurgu yapan açıklamaları ve DP'nin irtica hususunda CHP ile ortak hareket edeceklerini açıklaması, DP ve CHP'nin aynı olduğu anlayışını doğuruyordu³⁵. Buna rağmen CHP, 1946'dan 1950'ye kadar geçen süreçte DP'nin yaptığı muhalefet sonucunda tek parti dönemine ait birçok antidemokratik uygulamayı değiştirmek zorunda kalmıştır.

CHP'nin 21 Temmuz 1946 seçimlerinde yaptıklarından hareketle Serdengeçti, 14 Mayıs 1950 seçimleri öncesi DP'ye pek şans tanımamıştır. Ona göre CHP, idareyi ve emniyet güçlerini elinde bulundurduğundan demokratik bir seçim olmayacak ve CHP tekrar iktidar olacaktır³⁶. Ancak Serdengeçti'nin öngörüsü seçimin sonucuna dönük tutmamıştı. DP çoğunluk sistemine dayalı seçimlerde yılların CHP'sini hezimete uğratmış ve iktidardan etmişti. Artık ülkede meşru bir

³⁵Serdengeçti, "Mareşal'in Ölümü ve Gençlik", Serdengeçti, Y:4, S:10, Mayıs 1950, s. 15.

³⁶Serdengeçti, "Seçimi Kim Kazanacak!..", Serdengeçti, Y:4, S:10, Mayıs 1950, s. 15.

iktidar vardı. Zira seçim gerçek anlamda halkın iradesine göre sonuçlanmıştı. Bu süreçte meşru iktidar söylemini geliştiren Serdengeçti, tek parti döneminde gerçekleşen seçimlerin halkın iradesini yansıtmadığı için seçimler sonucunda oluşan iktidarlara da meşru görmemiştir.

DP dönemimin ilk uygulaması ezanın Arapça aslına uygun okunması olmuştur. Bu uygulama sonrası kendisini “*İnkılâp Düşmanı*” diye nitelendirenlere karşı Başbakan Adnan Menderes “... *Hakiki inkılâp Türkiye’de şimdi oluyor. Bir milletin rüştünü ispat etmek için yaptığı hareket hakiki inkılâptır. İnsanları sürü olmaktan kurtaran idareyi kurmaktayız. Demokrasiyi, halk hâkimiyetini, hakiki inkılâbı şimdi yapmaktayız.*” şeklinde konuşması Serdengeçti’yi heyecanlandırmıştır. “*Yaşa Be Menderes*” başlıklı yazısında “*Bu sözleri söylediğin için yaşa. Elin, dilin, ayağın dert görmesin. Yaşa bizden oldukça. Sağ oldukça yaşa. (...) Bu millet aksi ve kötüye ‘solak’ demiştir. İslam dini hayra sağ, şerre sol demiştir. Sen bu sözlerinle bu milletin yıllarca beklediği, rüyasında bile görse inanası gelmeyeceği ilk ve tek başbakansın! Varsın Cahit Yalçın Ulus’ta ‘Türkiye’nin Müslüman Başvekili’ diye senin bu vasfınla alay ededursun.*

Varsın Babiâli'nin kiralık ağızları, nikâhsız kalemleri, senin her birisi şaheser olan nutuklarına 'Menderes yine atıp tuttu' desinler. Evet sen onları atıyorsun; bizi tutuyorsun."³⁷ şeklinde Başbakan Menderes'i överken ona dayanacağı kitleyi işaret etmişti. Buna göre Menderes'in dayanacağı kitle Allah-Vatan-Millet diyen toplumun büyük çoğunluğu idi.

Menderes iktidarının ilk yıllarında Ticani Tarikatı üyelerince Atatürk'ün heykellerine, büst ve fotoğraflarına dönük girişilen eylemler Serdengeçti tarafından provokatör teşebbüsler olarak görülmüştür. Bu süreçte basında Falih Rıfka Atay, Mehmet Emin Yalman gibi isimleri yaşananları bahane ederek halkın mukaddesatına saldırma Atatürkçülük ve İnkılâpçılık maskesi altında Yahudiliğe hizmet etmekle itham etmiştir. Ayrıca irtica suçlamasıyla bu kimselerin inkılâpların elden gittiği propagandası yaparak mevcut iktidarı devirme peşinde olduğunu ileri süren Serdengeçti, CHP artıkları olarak nitelediği bu kimselerin tek parti özlemi taşıdıklarını söyler: *"Bu şom ağızlılar, bu nikahsız kalemler, bu putperestler, bu teresler, bu Allah, millet, vatan düşmanları, Selanik dönmeleri, şunu bilsinler ki: Bu vatani, bu milleti suyun öte tarafından*

³⁷Serdengeçti, "Yaşa Be Menderes!..", Serdengeçti, Y:6, S:15-16, Mayıs 1952, s. 25.

gelen gayri Türkler kurtarmadı!.. Bu vatani; bu milleti biz kurtardık, biz... Müslüman Türk milleti.”³⁸

Tek Parti döneminde dergisi toplatılan, hakkında davalar açılan, hapis kararları çıkartılan Osman Yüksel, kuruluşunda CHP'nin ruh ikizi olarak gördüğü ancak 14 Mayıs 1950 seçimleri sonrası iktidarı CHP'nin elinden aldığı, ezanı Arapça aslında okuttuğu, Halkevlerini ve Köy Enstitülerini kapattığı için sahiplendiği DP döneminde de aynı gelişmelerle yüz yüze gelmiştir. Bu yüz yüze gelişin zirvesi “*Malatya Hadisesi*” ile olmuştur. 22 Kasım 1952 tarihinde Malatya’da Hüseyin Üzmez’in Gazeteci Ahmet Emin Yalman’a dönük silahlı saldırısı yaşanmıştır. Olay sonrası paniğe kapılan Menderes iktidarı Büyük Doğu dergisinin sahibi Necip Fazıl Kısakürek ve Serdengeçti dergisinin sahibi Osman Yüksel Serdengeçti’yi suikast ile ilişkili oldukları iddiasıyla tutuklatmıştır. “3 Mayıs 1944 Türkçülük Olayları” sonrasında yaşananlar nasıl İnönü ile Türkçüler arasında kapanmayacak uçurumlar doğurduysa “*Malatya Hadisesi*” sonrasında yaşananlar Osman Yüksel’i Menderes’e karşı farklı dil kullanmaya yöneltmiştir. Bu süreçte DP’nin, tek parti

³⁸Serdengeçti, “Son Hâdiselerin İcyüzü”, Serdengeçti, Y:5, S:13, Haziran 1951, s. 3.

döneminde CHP'nin yaptığı hataları tekrar etmemesi gerektiğini söyleyen Serdengeçti, demokrasinin geliştirilmesini, muhalefete karşı daha hoşgörölü olunmasını, gazete ve dergilerin kapatılmamasını tavsiye etmiştir³⁹. Ancak 1957 seçimleri sonrasında Başbakan Menderes bu tavsiyeleri dikkate almadığı gibi daha antidemokratik uygulamalara yönelmişti. Bunun üzerine Osman Yüksel “*Bu Kervan Böyle Gitmez*”⁴⁰ başlıklı şiirle gelişmelerden duyduğu rahatsızlığı dile getirmişti.

“... Her yerden yükselirken avaze-i sefalet
Yurdu cennet gösterir, radyo denen piç alet
Milleti helak eder, vallahi bu delalet!
Zorbalık, namussuzluk kimseye gık dedirtmez
Behey Adnan Menderes, bu kervan böyle gitmez
Ben hep hakkı haykırdım, sözlerim ağır oldu
Yazdığım her makale İsmet'e kahr oldu.
Şimdi Adnan Menderes ondan da sağır oldu.
Bu derde çare lazım, nutuklarla iş bitmez
Behey Adnan Menderes bu kervan böyle gitmez.”

³⁹Serdengeçti, “Çamur Atma Merasimi”, Serdengeçti, Y:10, S:22, Mayıs 1956

⁴⁰Rasih Yılmaz, a.g.e, s. 114.

1957 seçimleri sonrası DP-CHP arasındaki çekişme hızla tırmanırken dinin siyasete alet edilmesi ve Said Nursi'nin DP lehine propaganda yaptığı CHP tarafından dile getirilen temel konulardı. Osman Yüksel her ne kadar “*Malatya Hadisesi*” sonrası DP ile arasına mesafe koysa da bu tartışmaya din ve vicdan hürriyeti açısından yaklaşmıştır. Yüksel'e göre İnönü'de çok partili hayata geçişle birlikte dini istismar etmiş ve dindar görünmeye çalışmıştı⁴¹. Bu dönemde Osman Yüksel, DP'yi Müslüman Türk milletinin değerlerine sahip çıktığı için savunmuştur.

Özetlemek gerekirse Osman Yüksel, DP'nin kuruluşunu danışıklı dövüş olarak görmüştür. Ona göre, Celal Bayar'ın laikliğe vurgu yapan açıklamaları ve DP'nin irtica hususunda CHP ile ortak hareket edeceklerini açıklaması, DP ve CHP'nin aynı olduğu anlayışını doğuruyordu. Buna rağmen 14 Mayıs 1950 seçimleri ile CHP'yi iktidardan uzaklaştırması DP'ye bakışını değiştirmişti. Bu dönemde Osman Yüksel, DP'yi Müslüman Türk milletinin değerlerine sahip çıktığı için savunmuştur. Menderes'in ezanı Arapça aslına uygun okutması özellikle Halkevleri ve Köy Enstitülerini kapatmasını

⁴¹Serdengeçti, “İsmet Paşa da Dini ve Din Adamlarını İstismar Etmiştir”, Serdengeçti, Y:12, S:32, Mart 1960, s. 12.

onaylayan Yüksel “*Malatya Hadisesi*” sonrası Menderes iktidarına demokrasinin geliştirilmesini, muhalefete karşı daha hoşgörölü olunmasını, gazete ve dergilerin kapatılmamasını tavsiye etmiştir.

6. SERDENGEÇTİ’NİN MİLLİYETÇİLİĞE BAKIŞI

Serdengeçti dergisinin temel özelliği milliyetçiliği bu anlamda antikomünist olmasıdır. Derginin ilk sayısında “*Bizim Milliyetçiliğimiz*”⁴² başlıklı yazısında Osman Yüksel, kendisinin dolayısıyla derginin milliyetçilik anlayışını “*Milliyetçilik bizim için bir vasıta değil, bizzatı bir gayedir.*” şeklinde ifade etmiştir. Tek Parti dönemi CHP’si tarafından milliyetçiliğin, yüksek makam, görünüş, gösteriş, merasim milliyetçiliği şeklinde anlaşılması ve kullanılmasına karşı çıkan Yüksel, muhalefetlerinin temel amacını “*Bu topraklar için toprağa düşenlerin çocuklarını bu topraklar üzerinde mesut ve bahtiyar görmek*” olarak açıklamıştır. Ayrıca yazısının devamında bu dönemde kendi isteklerini milli istekler gibi gösterenlerin milletle aralarındaki uçurumu kapatmak için köylü diliyle konuşarak Türkçecilik yaptığı hâlde ne milletin

⁴²Serdengeçti, “Bizim Milliyetçiliğimiz”, Serdengeçti, Y:1, S:1, Nisan 1947, s. 3-4.

onları anladığını ne de onların milleti anladığını dile getirmiştir.

Diğer taraftan “*Kanlı Balkanlar*”⁴³ başlığını taşıyan yazısında Osman Yüksel, I. Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti’nin tasfiyesi ile ortaya çıkan Türk Devleti’nin kendisini 19 Mayıs 1919 ile başlatması ve vatanın sınırlarını da doğuda Kars, batı da ise Edirne ile sınırlandırarak dış dünya da olup biten ile ilgilenmeme siyasetine karşı çıkmıştır. Milli sınırlar dışında kalan Müslüman Türk ahalinin karşı karşıya kaldığı sorunlarla devlet ve toplum olarak ilgilenilmesini “*insani, milli, dini bir vazife*” olarak görmüştür.

Derginin dokuzuncu sayısında Serdengeçti imzasıyla “*Kültür Emperyalizmi!*”⁴⁴ başlıklı bir yazı kaleme alan Osman Yüksel, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde Rusya tehlikesine karşı gelişen Türk-Amerikan siyasi dostluğunun aleyhinde olmadığını belirterek, “*Türk-Amerikan dostluğu/askeri işbirliği, bugünün şartları içinde, varlığımız, istiklalimiz için zaruridir. Ama bu dostluk yalnız siyasi, askeri nihayet iktisadi*

⁴³Osman Yüksel, “Kanlı Balkanlar”, Serdengeçti, Y:1, S:1, Nisan 1947, s. 8-9.

⁴⁴Serdengeçti, “Kültür Emperyalizmi”, Serdengeçti, Y:4, S:9, Şubat 1950, s. 3.

sahada kalmamalıdır.” dedikten sonra Marshall yardımı ve Truman doktrini sonrası ülkede Amerikan kültür emperyalizminden duyduğu rahatsızlığı, “*Bizim itirazımız silaha değil, külahadır. Dolara değil, yularadır.*” şeklinde ifade etmiş ve yazının sonunda da Türk-Amerikan ilişkilerinin karşılıklı eşitlik içerisinde olması noktasında CHP yönetimini uyarmıştır. Bu noktada Yüksel’in komünizme karşı ABD’yi bir ittifak unsuru olarak görmesinde Rusya’ya karşı beslenen tarihsel düşmanlığın etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Buna ek olarak “*Manevi Emperyalizm*”⁴⁵ başlığını taşıyan yazısında, “*Kaleler dıştan değil, ekseriya içten yıkılır*” sözüne yer veren Osman Yüksel, Cumhuriyetin başkenti Ankara’da “*Kitabı mukaddes şirketinin*” bedava kitaplar, broşürler dağıtması, kitapçılarda Türkçe kitaplardan çok yabancı kitapların yer alması, Ankara Radyosunda Batı musikisinin Türk musikisinden daha fazla yer bulması örneklerinden hareketle mevcut CHP iktidarını, “*Demokrasinin ve halkçılığın hâkim olduğu bu memlekette, halkın isteklerine, halkın duygularına, halkın zevklerine karşı kayıtsız kalmakla*” suçlamış ve yazının devamında, “*Bu topraklar üzerinde ve bu*

⁴⁵Osman Yüksel, “Mânevi Emperyalizm”, Serdengeçti, Y:1, S:2, Mayıs 1947, s. 3.

millet içinde hakkın ve halkın sesini hâkim kılmak” için kendilerinin milli kültür sınırlarına bir Mehmetçik heyecanı ve inadıyla dikileceklerini ifade etmiştir.

Diğer taraftan bu dönemde Osman Yüksel, Konya Cezaevindeki mahkûmiyeti sırasında karşılaştığı Kürt gençler üzerinden ülkedeki Kürtçülük hareketinin vardığı noktayı fark etmiştir. Burada Kürt gençlere Türklerin ve Kürtlerin aynı milletin iki kolu olduğunu, diller arasındaki farklılığında Arapça ile Farsça dillerinin etkisiyle oluştuğunu söyleyen Yüksel; Suriye, İran, Irak ve Türkiye’deki kuvvetli Kürtçülük hareketinin arakasında SSCB’nin olduğunu ifade etmiştir. Ülkedeki Kürtçülük hareketinin ilerleyen süreçte tehlikeli bir boyut kazanmaması için Yüksel, devletin Kürtleri cehaletten kurtarması için eğitime önem vermesini, Türk ve Kürt nüfusu arasında tarih, coğrafya, din ve kültür birliği inancının yaygınlaştırılmasını, kanunların vatandaşlar arasında eşit ve adil bir şekilde uygulanmasının sağlanmasını istemiş ayrıca, *“Şark yok! Garp yok! Sadece bir vatan var; Türk yok! Kürt yok! Sadece bir millet var!..”*⁴⁶ şeklinde Kürtçülük hareketine karşı çıkmıştır.

⁴⁶Serdengeçti, “Kürtçülük”, Serdengeçti, Y:3, S:8, Ekim 1949, s. 13.

Bu dönemde Osman Yüksel, Demokrat Parti lideri Celal Bayar'ın, “*Komünizm Türkiye’de yerleşemez çünkü milletin geleneklerine, âdetlerine mugayirdir.*” şeklinde basına verdiği demecine karşılık olarak tek parti döneminde yapılan radikal inkılâpların milletin geleneklerine uygun hareketler olmadığını söyleyerek, “*İyi güzel amma şimdiye kadar yapılan inkılâplar milletin ananesine uygun hareketler mi idi. Gafil bulunmayalım.*”⁴⁷ şeklinde itiraz etmiştir. Bu doğrultuda “*Neler, Neler Yapmadılar!..*”⁴⁸ başlığını taşıyan yazısında Yüksel, Osmanlı Devleti’nden Türkiye Cumhuriyeti’ne geçilirken milliyetçilik prensibinin tarihi bir zorunluluk olarak kendini gösterdiğini söylemiş 1920’den itibaren, yapılan her önemli girişimin önünde mutlaka “*milli*” kelimesinin kullanıldığını örneğin; “*milli mücadele*”, “*milli misak*”, “*millet meclisi*”, “*milli dil*”, “*milli edebiyat*” vb. kullanıldığını ancak bir süre sonra uygulanan radikal inkılâplarla millet denilen varlığın dayandığı ırk, din, tarih vb. öğelerin inkar edilmek suretiyle komünizmin gelişeceği zeminin hazırlandığı eleştirisinde bulunmuştur.

⁴⁷Serdengeçti, “Gülünç Hakikatler”, Serdengeçti, Y:1, S:1, Nisan 1947, s. 18.

⁴⁸Osman Yüksel, “Neler, Neler Yapmadılar!..”, Serdengeçti, Y:2, S:5, Nisan 1948, s. 3-4.

14 Mayıs 1950 seçimleri sonrası Serdengeçti dergisinin çıkan ilk sayısında “*Hadiselerin Muhasebesi*”⁴⁹ sayfasında okuyuculardan gelen mektupları cevaplayan Osman Yüksel, bir okuyucunun “*Kore Harbi ve hükümetimizin Kore’ye asker göndermesini nasıl buluyorsunuz?*” şeklindeki mektubuna verdiği cevapta iktidarda bulunan Menderes hükümetinin kendisinden önceki İnönü siyaseti doğrultusunda hareket ederek Kore’ye 4500 kişilik bir Türk askeri varlığını gönderdiğini ancak bu kararı alırken usûl hatası yaparak konuyu mecliste kaçırdığını belirtmiştir. Buna ek olarak Kore’ye asker gönderme konusunun hissi ve akli olarak iki yönü olduğunu belirten Yüksel, Rusya’nın en eski, en zorlu düşmanı olarak Türkiye’nin “*Kore nere, Türkiye nere?*” deme lüksünün olmadığını yarın Türkiye’nin Rusya’ya karşı sıkıntıya düşmesi hâlinde Amerikalıların “*Türkiye nere, Amerika nere?*” dememesi için “*Komünizmi temsil eden Rusya’ya karşı, demokrat cepheyi temsil ve takviye eden Amerika’nın yanında yer almak kadar tabii ve zaruri bir hareket düşünülemez*” düşüncesini dile getirmiştir.

⁴⁹Osman Yüksel, “*Hadiselerin Muhasebesi*”, Serdengeçti, Y:4, S:11, Eylül 1950, s. 7-8.

Serdengeçti dergisinin 8. Sayısında “*Komünizme Niçin Düşmanız*”⁵⁰ başlığını taşıyan yazısında Bekir Berk, sınıf diktatörlüğüne taraftar olduğu, ferdi mülkiyeti ve aileyi reddettiği; devleti zulüm ilahı hâline getirdiği, insanı hayvanlaştırmaktan başka bir işe yaramadığı ayrıca emperyalist siyaset izleyen Rusya’nın, Boğazlar, Kars ve Ardahan’a göz diktiği; milyonlarca insanı olduğu gibi “*Ben de Türküm*” diye haykıran kırk milyon Türk’ü de ezdiği için komünizme düşman olduklarını ifade etmiştir. Ayrıca yazının devamında tek parti dönemi CHP’sini ülkede demokrasi hareketini geliştirmeyerek hürriyet ve sosyal adalet aşkını milletin bütün fertlerinin gönüllerine yerleştirmemekle bunlara ek olarak köylüye lafta efendi, işte uşak muamelesi yapmakla bu doğrultuda komünizme hizmet etmekle suçlamıştır. Berk’in yazısında görülebileceği gibi Komünizm, hem mülkiyeti tanımayan, dini inkar eden, insanları köleleştiren, zalim bir rejimi hem de 1877-1878 Osmanlı-Rus harbinden beri Osmanlı Devleti’nin yıkılma ve yok olma yönündeki kaygısının müsebbibi sayılan ezeli düşman Moskof’u temsil ediyordu.

⁵⁰Bekir Berk, “Komünizme Niçin Düşmanız?”, Serdengeçti, Y:3, S:8, Ekim 1949, s.12.

Bu noktada “*Komünizmle Mücadele Etmenin En İyi Şekli Nedir?*”⁵¹ başlığını taşıyan yazısında Zeki Sofuoğlu, dünyanın neresinde olursa olsun komünizm ideolojisinin ve bu düşünceye sahip bir komünistin en önemli özelliğinin bir toplumu ayakta tutan sosyal müesseseleri gereksiz ve anlamsız gösterme çabası olduğunu ifade ettikten sonra yazısının devamında ülkede komünizm ideolojisinin ve komünist faaliyetlerin yok edilmesi ya da etkisinin en aza indirilmesi için “*milliyet, hürriyet, hukuki ve içtimai adalet, mülkiyeti aile, din*” kurumlarının güçlendirilmesini öneriyor, bunun yapılması hâlinde Müslüman Türk toplum hayatının zaafa uğramadan sonsuza dek yaşayacağını belirtiyordu.

Derginin 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesi öncesinde çıkan sayısından yaklaşık iki yıl sonra, otuz üçüncü sayısı olarak çıkan son sayısıyla on beş yıllık yayın hayatı sona eriyordu. Bu sayıda “*Komünizme Karşı Mücadele*”⁵² başlığını taşıyan yazısında Osman Yüksel, “*Komünizmle böyle mücadele edilmez! ‘Kahrolsun demekle!’ demekle komünizm*

⁵¹Zeki Sofuoğlu, “Komünizmle Mücadele Etmenin En İyi Şekli Nedir?”, Serdengeçti, Y: 4, S: 10, Mayıs 1950, s. 4.

⁵²Osman Yüksel, “Komünizme Karşı Mücadele”, Serdengeçti, Y:15, S:33, Şubat 1962, s. 6.

kahrolmaz... Seviyeli bir mücadele lazım” şeklinde gerek CHP-AP hükümetini gerekse kamuoyunu uyarıyor bu doğrultuda komünizmle mücadele ederken öncelikle, onların istismar ettiği alanların tespit edilmesi, sonrasında da esaslı, köklü, ağırbaşlı bir mücadeleye girilmesini önermekteydi.

Buraya kadar ortaya konulan örneklerden hareketle Türkiye’de çok partili hayata geçişle birlikte milliyetçi ve antikomünist söylemin ilk örneklerinden olan Serdengeçti dergisi’nin derinlikli bir entelektüel birikime sahip olmadığı, Sovyetler ve Komünizm hakkında yüzeysel bir okumaya yaslandığı ve oldukça vasat bir hamaset edebiyatı yaptığını söylemek mümkündür. Buna rağmen Serdengeçti 1940’lardan 1980’lere kadar geçen süreçte ülkede antikomünist kuşaklarında yetişmesinde önemli bir görev görmüştür.

SONUÇ

II. Dünya Savaşı sonrası dünyanın ABD ve Sovyetler ekseninde iki kutuplu hâl alması dünya siyasetini etkilediği gibi Türk siyasetini de etkilemiştir. Nitekim bu süreçte Türk siyasal elitleri Sovyet yayılcılığı tehlikesine karşı ABD ile yakınlaşmaya girişmiştir. Söz konusu yakınlaşmanın doğuracağı siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri sonuçlar dönemin basınında geniş yer bulmuştur. Bu dönemde “*Bizim muhalefetimiz parti muhalefeti değil, millet muhalefidir*” söylemiyle Osman Yüksel tarafından çıkartılan Serdengeçti dergisi siyasal merkeze karşı Anadolu insanının sözcülüğünü yapmıştır. Gerek derginin sahibi durumundaki Yüksel gerekse diğer yazarlar Sovyet tehlikesinin oluşturduğu Türk-ABD yakınlaşmasının siyasi, askeri ve ekonomik alanlarda ülkenin bağımsızlık ve egemenliğine hanel getirilmeden eşitlik ilkesi içerisinde yürütülmesini istemişler ayrıca Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesini bu ilişkinin bir gereği olarak görmüşlerdir. Dergi tek parti döneminde yapılan radikal inkılâpları Türk milletinin kadim müesseselerinin yıkılması, mukaddeslerinin ayaklar altına alınması olarak değerlendirmiştir. Tek parti CHP’sinin dinden bağını koparan ve kendisini Misâk-ı Milli ile

sınırlayan milliyetçilik anlayışının komünizmle mücadele edemeyeceğini söyleyen dergi bu doğrultuda milliyet, hürriyet, hukuki ve içtimai adalet, mülkiyet, aile, din vb. kurumların güçlendirilmesi teklifinde bulunmuştur. 1947-1962 yılları arasındaki 15 yıllık yayın hayatı boyunca sınıf diktatörlüğüne taraf olduğu, aileyi reddettiği ve Türkiye'ye dönük emperyalist siyaset izlediği için komünizme düşman olan dergi, milliyetçiliği vasıta değil gaye olarak görmüş ve bu gayesini de Anadolu insanını bu topraklar üzerinde mesut ve bahtiyar görmek şeklinde açıklamıştır. Ayrıca bu dönemde Osman Yüksel ülkede yeni yeni başlayan siyasi Kürtçülük hareketinin ilerleyen süreçte devlet ve toplum hayatı için tehlikeli bir boyut kazanmaması için eğitime önem verilmesi; Türk-Kürt nüfus arasında dil, din, tarih, coğrafya ve kültür birliği inancının yaygınlaştırılmasını, kanunların vatandaşlar arasında eşit ve adil bir şekilde uygulanmasını dönemin siyasi iktidarlarından istemiştir.

KAYNAKÇA

ALBAYRAK, M. (2004). Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti (1946-1960), Phoenix Yayınevi, Ankara.

AKANDERE, O. (1998). Milli Şef Dönemi, İz Yayınları, İstanbul.

AKSAL, H. (2017). Türk Muhafazakarlığı, Alfa Yayınları, İstanbul.

AVŞAR, B. Z. (2014). Dava Dergiciliğinde Bir Örnek: Serdengeçti Dergisi, Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara.

BALCIOĞLU, Abdurrahim (1992). Osman Yüksel Serdengeçti, Timaş Yayınları, İstanbul.

BEKTAŞ, A. (1993). Demokratikleşme Sürecinde Liderler Oligarşisi, CHP ve AP (1961-1980), Bağlam Yayınları, İstanbul.

BERK, B. “Komünizme Niçin Düşmanız”, Serdengeçti, Y: 3, S: 8, Ekim 1949, s. 12.

ÇALIK, M. (1995). MHP Hareketi (1965-1980), Cedit Neşriyat, Ankara.

DARENDELİOĞLU, İ. (1997). Türkiye’de Milliyetçilik Hareketleri, Toker Yayınları, İstanbul.

EKİNCİ, N. (1997). Türkiye’de Çok Partili Düzene Geçişte Dış Etkenler, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul.

KARAÇAM, F. (2009). “Serdengeçti Osman Yüksel”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt: 36, s. 555-556.

KURNAZ, C. (2012). Deli Rüzgâr Osman Yüksel Serdengeçti, Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara.

ÖRNEK, C. (2015). Türkiye’nin Soğuk Savaş Düşünce Hayatı, Can Yayınları, İstanbul.

ÖZCAN, A. “Serdengeçti Dergisi ve Siyasal İktidarla İlişkisi”, Gümüşhane Üniversitesi, İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, C. 2, S. 3, Mayıs 2014, s. 300-316.

ÖZNUR, H. (2002). Osman Yüksel Serdengeçti, Alternatif Yay., Ankara.

SANLI, F. S. (2019). Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi’nden Milliyetçi Hareket Partisi’ne (1960-1969), Ötüken Yayınevi, İstanbul.

SERDENGEÇTİ, “Nereye Gidiyoruz?”, Serdengeçti, Y: 1, S: 4, Mart 1948, s. 3-5.

-----, “Bize Soruyorlar: Cevap Veriyoruz”, Serdengeçti, Y: 1, S: 2, Mayıs 1947, s. 2.

-----, “Yolumuz- Bizim Milliyetçiliğimiz”, Serdengeçti, Y: 1, S: 1, Nisan 1947, s.3-4.

-----, “Genç Arkadaşlar”, Serdengeçti, Y: 1, S: 1, Nisan 1947, s. 2.

-----, “Gazetelerimiz”, Serdengeçti, Y: 11, S: 28, Ocak 1959, s. 14.

-----, “Yapmayın Birader!”, Serdengeçti, Y: 1, S: 3, Ekim 1947, s. 16.

-----, “Değişmeyen Zihniyet”, Serdengeçti, Y: 1, S: 1, Nisan 1947, s. 5.

-----, “Yıkıldılar!..”, Serdengeçti, Y: 4, S: 11, Eylül 1950, s. 3-15.

-----, “Mareşal’in Ölümü ve Gençlik”, Serdengeçti, Y: 4, S: 10, Mayıs 1950, s. 15.

-----, “Seçimi Kim Kazanacak!..”, Serdengeçti, Y: 4, S: 10, Mayıs 1950, s. 15.

-----, “Yaşa Be Menderes!..”, Serdengeçti, Y: 6, S: 15-16, Mayıs-Haziran 1952, s. 25.

-----, “Son Hadiselerin İçyüzü”, Serdengeçti, Y: 5, S: 13, Hairan 1951, s. 3.

-----, “Çamur Atma Merasimi”, Serdengeçti, Y: 10, S: 22, Mayıs 1956, s. 14.

-----, “İsmet Paşa da Dini ve Din Adamlarını İstismar Etmiştir”, Serdengeçti, Y: 12, S: 32, Mart 1960, s. 12.

-----, “Kanlı Balkanlar”, Serdengeçti, Y: 1, S: 1, Nisan 1947, s. 8-9.

-----, “Kültür Emperyalizmi”, Serdengeçti, Y: 4, S: 9, Şubat 1950, s. 3.

-----, “Kürtçülük”, Serdengeçti, Y: 3, S: 8, Ekim 1949, s.13.

-----, “Gülünç Hakikatler”, Serdengeçti, Y: 1, S: 1, Nisan 1947, s. 18-19.

SOFUOĞLU, Z. “Komünizmle Mücadele Etmenin En İyi Şekli Nedir?”, Serdengeçti, Y: 4, S: 10, Mayıs 1950, s. 4.

TUNAYA, T. Z. (1991). İslamcılık Akımı, Simavi Yayınları, İstanbul.

YALÇIN, A. K. (2019). Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Milli Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri, Berikan Yayınevi, Ankara.

YILMAZ, R. (1998). Toros Yüzlü Adam Osman Yüksel Serdengeçti, Timaş Yayınları, İstanbul.

YÜKSEL, O. “Komünizme Karşı Mücadele”, Serdengeçti, Y: 15, S: 33, Şubat 1962, s. 5.

-----, “Nereye Gidiyoruz”, Serdengeçti, Y: 1, S: 4, Mart 1948, s. 3-5.

-----, “Neler, Neler Yapmadılar!..”, Serdengeçti, Y: 1, S: 5, Nisan 1948, s. 3-4.

-----, “Mânevi Emperyalizm”, Serdengeçti, Y: 1, S: 2, Mayıs 1947, s. 3.

-----, “Hadiselerin Muhasebesi”, Serdengeçti, Y: 4, S: 11, Eylül 1950, s. 8-9.

EKLER:

Serdengeçti

ALLAH—MİLLET—VATAN YOLUNDA

İÇİNDEKİLER :

ÖZLEDİĞİM ALEM !.
OSMAN YÜKSEL

SAID NÜR ve TALEBELERİ
SERDENGEÇTİ

K. HESS'İN MÜDAAFAASI !
Ölmezliğin, dönmeliğin şaheseri!..

163. MADDENİN TENKİDİ
Müslüman Türkün elini, kolunu bağ-
hyan bu madde muhakkak kaldırıma-
lıdır.
SELÇUK KOROĞLU

ADALET TARİHİMİZDEN ÖRNEKLER.
Fatih Sultan Mehmed'in kollarının ke-
silmesine karar veren kadı!
HASAN BAŞRI ERK

DOĞU TÜRKİSTAN FACIASI !
Türk İllerinden feryadlar, katliamlar,
sürgünler... Altay'ları, Himalaya'ları
aşanlar... Bin bir facia!...
Anlatım : İSA YUSUF ALPTEKİN

**OCAK SÖNDÜRENLER, OCAK YAKA-
MAZLAR!...**
Hamamistler, imamistler, hümanist-
ler, malistler!... **

**T. B. M. MECLİSİNDE GÖRÜLMEMİŞ
BİR HADİSE.**
Anadolu'nun karabağında, kıpkızıl
bir damga...

ÇİPLAKLAR BALOSU !
Paris mektubu : (Emsalsiz bir haya-
suluk örneği; ibret levhası.)

GÜLÜNÇ HAKİKATLAR;
Mizah, fıkralar...

**Türkistan Mücahidlerinden
İslâmoğlu Osman Batur**



Şu dağ gibi, dev gibi adama bakınız!.. Tanrı ve
Altay dağlarının rakipsiz hakimi!.. "Ferman padişa-
hın, dağlar bızıdır!" diyenlerin soyundan. Türk
boyundan; İslâmoğlu Osman Batur... Sesi, göklerin
gürlemesine, bakışı simşeklerin çakmasına benzer-
miş!.. Yıllarca kızıl Rus'a ve sarı Çin'e göz açtırma-
mış!.. Dağlar onun otlağı, kayalar yatağı olmuş!..
Altay'ların 5000 metreyi aşan karlı tepelerinde Rus
tayırelerine kement atarak düşürmüş!.. Kahraman-
lar kahramanı bir arslan : İslâmoğlu Osman Batur.
Yazarın 14 sayfasında (Doğu Türkistan Faciası)

Bezyazıt Eviyat
Kütüphanesi
Kırsakları

SAYI : 14 MART - 1952 YIL : 6

Serdengeçti dergisinin 14. Sayı Kapağı

Serdengeçti

ALLAH - MİLLET - VATAN YOLUNDA



Malaya Fıcaan: 9 Mart 1953. Malatya hapishanesi'nin tekrar Ankara Hapishanesine getiriliyor. N. Fazlî'nin tabiri ile hânele giriyoruz. Önceki O'dur. Parasız otelde girmekte istedi editör. Benim için merak edilecek birşey yok! Burasını evim kadar tanıyorum. Bu, benim, hapishaneye 7 neç girişim! Dahunî saqlarınla etrafında buluyor, bizi seyretmeye gelenleri seyrediyorum. (Serdengeçti)

İÇİNDEKİLER

Yıllardan Senra: Osman Yüksel ★ Amerika Haricîye Vekili F. Dulles'in Beyanâtı: "Din ve Siyaset Birbirinden Ayrılmaz ★ Vatan Meselesi: İsmail Hâmi Danışmend Beynelmülhelerine Cevap Veriyor. ★ Cennetmekin Sultan Abdülhamid Hanın İrtihali: Ahmet Refik ★ XVI. Asırdan Sesler: Bir Sefirin Hâtrâtı ★ Şimalî Afrika Mücadeleleri ve Fransız Mezallımı: La Vaix Peuple'den. ★ Bunlar İsrail Gazetecileri mi, Yoksa Türk Gazetecileri mi? ★ Ask Yollarında: 29 yaşında 29 yıla mahkûm Hüseyin Özmez'den Farçalar ★ Athensgoras'a Avukat Bekir Berk Tarafından Çekilen Telgraf. ★ Ask İstiyorum: Mehterbaşoğlu ★ Gülling Hakikatler: Siyasî Hava Harpü — Henen Gel — Seçime Hayvanlar da Girerse — Aşağıdan Al — Nisus ve Sürlür: Eğilme: Mithat Cemal ★ Bizden Çizgiler: Selâhaddin Ertürk ★ Musiki: Mehmet Hamanoğlu ★ Yeniden Doğuş: Cemal Oğuz Ocal ★ Her Şey Fetih Hararlığında idi: Bülent Yavuz Bâkiler ★ Nefes: Kemaleddin Senocak ★ Kara Bağrım: A. Rahim Balcıoğlu ★ Dâvetiye Otel Odalarında - Sayıklama: Necip Fazlî ★

YIL : 9

MART - 1956

SAYI : 21

Serdengeçti dergisinin 21. Sayı Kapağı

0.1300 NE 2158

SERDENGEÇTİ

1 NİSAN 1958

ALLAH - MİLLET - VATAN YOLUNDA

Mehmetçik ve Çanakkale



"Bu, taşındır" diyerek Kâbe'yi diksem başına,
Ruhumun vahyini duysamkale geçirsem taşına.
Tullenen mağrabi, akşamları sarsam yarana.
Yine bir şey yapabildim diyemem hatıranâ.

Türk Hâmaset Destanları Hayâl ve Edebiyat Mahsulü Değildir. Biz şuna kaniiz ki Çanakkalede yedi devletin ve yediyüz yıllık korkunç bir medeniyetin bütün imkânlarına karşı koyanlar. Aşilosu, bunun destanını yazanlar Homirusu çoktan geçmişlerdir

Yıl: 11 Mart 1958 Sayı: 27

Serdengeçti dergisinin 27. Sayı Kapağı



Serdengeçti dergisinin 30. Sayı Kapağı

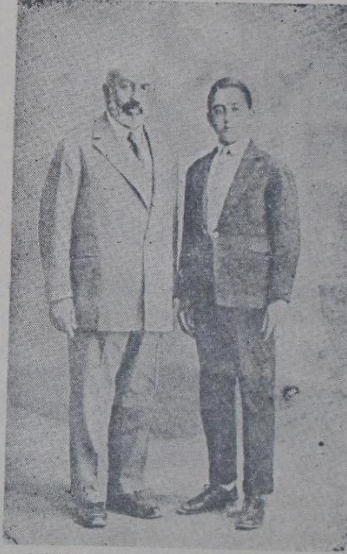
Devlet Nüshası

II Dönüş 1960

Serdengeçti

ALLAH — MİLLET — VATAN YOLUNDA

Sayı : **31**



MEHMET AKIF TORUNUYLA BERABER
Akif Mısra neden gitmişti? Yazısı İçerde.

30 Aralık 1959



Serdengeçti dergisinin 31. Sayı Kapağı

Habercilik
Kuşpında
Sesim
Dilbir
Sevmezim
Hz. Muhammed

Serdengeçti

Alibazna,
Alibazna,
Vatanım,
Nispetiye
Ölüm.
Serdengeçti

HAK'KA TAPAR — HALKI TUTAR

İÇİNDEKİLER

TEKRAR ÇIKIYORUZ!

İhtilal sebaha duyduktarım ve gördüklerim; Radyolar, mızraklar, manyajisler, tevdikler, uskerler, korkmuş haberciler...

TARAFSIZ İDARE, ÖYLE Mİ?!

Halk vatanı sathında Halk Partisi zihniyeti ve tasallu-tu bütün güdendıyla devam ediyor. Seçimlerde görülmemiş haksızlıklar. Tövkipler, hapisçiler...

A. PARTİSİ, H. PARTİSİNİN YEDEK PARÇASI HALİNE GETİRİLDİ

Hayır diyen, A. Partisinde artık hayır yok. Olanılı-pala! Olanılıdeki seylende avucuna yala!

ANKET

Ey düğünler, nâgarlar, bakımsızlar alay Doktoruz ve ilâkuz, yoluz yolukuz iler Her yıl bir memleketi alıp süptürer aciler Ey kırnklar, sinekler, yılanlar hâşereler Ey sabonsuz köylerde, plâler, bîder, plâler...

RUSYADA DİNİ HAREKETLER

Din dîtemanlığını bir meşep haline getiren Kızıl Rus ya delâ, Allah ve din fikrinin selüne geçememiştir. Son zamanlarda tekrar yunan din fikri, komünist masbunat m meşep eden en büyük meselelerden biridir.

İNÖNÜ VE LÂİKLİK

Muhterem İnönü, din konusunda bir yarışma açılır sa, nerede karar kötür, ne kadar yara alınır belli olamaz diyor. İnönü bu halıyla bir başbakan gibi değil, C.J.F. Genel Başkan gibi konuşmuyor.

İDEAL İNSAN

İdealist insan benizim değil, benizem! İdealinin ran gini cemiyete verebilir, cesar, mert, fire veriyen insandır.

BİR TABİİ SENATÖRÜN, YAHİİ OLMIVAN HAREKETLERİ

Devlet kasasından ve kasasından yapılan milyonlarca lira hak yaradınlar...

KOMÜNİZME KARŞI MÜCADELE

Komünizme böyle mücadele edilmez! «Kahvism» demelik komünizm kahrolmaz... Seyyeli bir mücadele lazıdır...

YÜNGÜZLÜKÜN YÖNÜ

Sofucuk nh sokuluk, Moskova'ya yolculuk! Hakikatları namı tahir ediyorlar. Mejer N. Kemal, Ziya Gökalp'e selçürmuş soyyalitimini (1)

KÖY ENSTİTÜLERİ FACIASI

Köy Enstitülerinin kuruluşu, gıseyi, faaliyetleri, 1947-48 eğitim sezonu bir öğretimde iftast... Bizi geçerye götürmüş istiyorlardı? Çıplak ve aç bakıldılar...

MALATYA HÂDİSESİ VE BİR HATIRA

Yazınca meş polis gelmiş, Arama yapmışlardı. Her tarafı hallâğ; pamuğu gibi attılar! O sırada Necip Fazıl çıkageldi. Hayret ve dehşet! — Bir hafta sonra tev-lif. Malatyaya sürgün... Samkara verip iki asra yakın ceza! Temyiz Mahkemesinde olup bitenler... Reis BAŞ-ÖLÜ...

HÜSEYİN ÜZMEZİN T. B. M. MECLİSİNE VERDİĞİ DİLEKÇE

Başkaları ses duvarlarını açmış bu zamanda, biz sesimizi sizlere duyuramıyoruz.

KELİMELEİN CÂZİBESİ

Hürriyet, Meşrutiyet, Cumhuriyet, Demokrasi, Sosyalizm, cemiyetimiz, naman zaman bazı kelimelerin câzibe sine tutuluyor. Bunları bir ihtilal malı gibi kullananıya kal koyor, fakat işler yine bozuk gidiyor. Asıl olan bu câzib kelimeler, doktrinler, rejimler değil insandır...

GÜLİNÇ HAKİKATLAR

İhtilal gileti adamları kurban derist, toplar gibi sokaklardan toplayıveriyorlar. — Tufek al, tufek ver, Hürriyet ve tabvili — Dokunulmazlık ve dokunulmaz yeriniz — Kanalizasyon ve kanalizasyon — İleri, Geri — Kayruk ve Gove — Nurlukki, Hüvelükki — Başer, Şaşar — Beşiktikli Müfüt — Humur Ölmüş — Düzelmede öyle kalım — Hule Kabinesi vs. vs...

ÖNÜMÜZDEKİ SAYIDA :

Meb'us olacağın derken, mahpus olan adamın hikâyesi... Denemeler... Deniz seviyesinden daha aşağı olan insanlar... Yuvulak Mas... Tövkipler, Mahkemeler, hapisçiler... Ve esem bu işin namussuzluk tarafını bana bırak diyen adamın hikâyesi... — Serdengeçtinin kalatiminden —

Yıl: 15

Şubat 1962

Sayı: 33

Serdengeçti dergisinin 33. Sayı Kapağı

EK: SERDENGEÇTİ DERİĞİSİ 1. YIL 1. SAYI

Serdengeçti

SAHİBİ VE YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN : OSMAN YÜKSEL

● HAKKA TAPAR - HALKI TUTAR ●

İçindekiler

YOLUMUZ - Bizim Milliyetçiliğimiz
— Bizim Milliyetçiliğimiz bol karırah, hususi vagon, yüksek makam milliyetçiliği değildir. Hakka tapan, Halkı tutan yalnızlık bir milliyetçiliktir.

Bir Nesli Nasıl Mahvettiler ?
— Buhranlar, içtade çırpınlar, ayarsız ve kararsız genç neslin facialarla dolu serencamıdır.

Bir Fakültenin İç Yüzü
— Herşeyi olduğu gibi gösteriyoruz: perdeler yırtıyor, perdersiz meydana çıkıyor.

Değişmeyen zihniyet
— Hakikat, aşk, sanat, şiir, gökler ve gönüller dolu feryatlar.

Mevlânadan Aşk ve Gönül Sarkıları
— "Âlem yine ol âlem, devran yine ol devran.

Marko Paşa Kimdir ?
— Marko Paşa Sovyet üniforması giymiş bir Rus emirberidir.

Çocuklarımıza Neler Öğretiyorlar ?
— Çocuklarımız her hafta, radyoda Ayşe ablanın başkanıya altında, köpükler gibi havlatılıyor ! İnsan mı yetiştiriyoruz köpek mi ?

Gülünç hakikatlar
— Fatay Atay, Mihennes, müzettek — İngilizlerle külahları "değiştirmek" — Celâl Bayar ve Komünizm — Kirli çavuşlar değiştirir gibi Parti değiştirilenler — Peyaminin açılan cebi, kapanan ağız — Maraşala Aİföce swaller soran vekil — H. A. Yücele mevlevilikten ne katmış? — Bayanlar ve köpekler — Peşrevcinin F. Köpekü ile enteresan bir konuşması.

ŞİİRLER
— Zulmü alkışlıymanın — Serdengeçtiler — Hapisane Türküsü — Bir Kahraman Bekliyoruz — Kaahlı Balkanlar — Yeğil — Sevdalıyım sevdalı hey !..

Yıl: 1 SERDENGEÇTİ Sayı: 1

WILLY KUTUPHANESİ ANKARA

Okuyularımız Mecmuamızın her sayısında Hakları ve halkın müdafisi, hilal ve istiklal gairi büyük Akifin bu dönmez, yılmaz, seciye ve karakter kahramanının iman dolu bağrından kopup gelen hür, erkek ve tok sesini daima duyacaklardır. (M. Akif her zamandan ziyade bugün dinlemeye mecburuz.)

Zulmü alkışlayamam! zalimi asla sevemem!
Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem.

Üç buçuk soysazın arında zağarlık yapamam
Hele hak namına lüksüzlüğe ölsem tapamam

Doğduğumdan beridir aşkımla istiklale
Bana hiç tasmalık etmiş değil altın tüle

Yumuşak başlı isem kim dedi uysal koyunum?
Kesilip belti, fakat çekmeye gelmez boyunum

Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta ciğerim
Onu dindirmek için kamçı yerim çifte yerim.

Adam aldırma da geç git deyemem aldırırım
Çiğnerim çiğnenirim hakkı tutar kaldırım!

Mehmet AKİF

Serdengeçtiler

Hürriyet, adalet, Türklük yolunda:
Anadan, babadan, yarıdan geçtiler!..
Kanlar ateş oldu, başlıklar volkan,
« Allah, Alluh! » deyip serden geçtiler!..

Önlerinde al al şerefli bayrak,
Ellerinde birer kurt başı mızrak,
Ülkeden ülkeye şan taşıyarak,
Tarihin altığı yerden geçtiler!..

Öğün ecdadınla arkadaş, öğün!
Yalnız Türklük için yırtıp, döğün,
Önderlik ediyor bak bize bugün:
Bu Serdengeçtiler, Serdengeçtiler!..

Eskişehir — 22 / Mart / 1947
Cemal Oğuz OCAK

Genç Arkadaşlar!..

SERDENGEÇTİLER, HER TÜRLÜ KÖTÜLÜKLERLE AMANSIZ BİR ŞEKİLDE MÜCADELE ETMEK İÇİN ORTAYA ATILDILAR. ONLAR İLHAMLARINI ALLAH SEVGİSİNDEN, MİLLET SEVGİSİNDEN, VATAN SEVGİSİNDEN ALIYORLAR.

BU MEMLEKETE VE BU MİLLETE, BİTMİŞ TÜKENMİŞ, MÜSTEHASE HALİNE GELMİŞ ADAMLARDAN, İTTİHAT VE TERAKKİ ARTIKLARINDAN HAYIR GELMİYECEĞİNE İNANMİŞ BULUNUYORLAR. VATANI TAZE BİR HEYECAN TUFANIYLA YENİDEN FETHETMEK, BU TOPRAKLARA, «BU TOPRAKLAR İÇİN TOPRAGA DÜŞENLERİN» ÇOCUKLARINI HAKİM KILMAK İSTİYORLAR.

GENÇLER! AŞINMAMIŞ VİCDANLARIN GÜR SESLERİ!.. SİZDE BU ÇETİN YOLDA PERVASIZCA YÜRÜMEĞE YEMİN EDENLERİN SAFINA, SERDENGEÇTİLER KAFİLESİNE KATILINIZ!..

Arkadaşlarımızı :

SERDENGEÇTİ : Bütün sayfalarını sizlere açmış bulunuyor, duygularınızı, fikirlerinizi, hatıra defterlerinize yazar gibi bize yazıp gönderebilirsiniz.

Burada meşhur imzalar yok! Dr. Pr. istibdadı inhisarı yok! Akal hocalığı yapanlar yok! Biz bizeyiz, Genç istidatları tanıtmak, vatan duygulu, millet sevgili memleket çocuklarını bir araya toplamak istiyoruz. SERDENGEÇTİYE yazı gönderiniz!

Serdengeçti

• • HAKKA TAPAR - HALKI TUTAR • •

Yolumuz - Bizim Milliyetçiliğimiz

Serdengeçti kelimesi tam manasıyla milli yetkidir. Milliyetçilik bizim için bir vasıta değil, bizzatı bir gayedir. Millet, Milliyet, vatan mukadimesat gibi, kimsenin tiraz edemeyeceği hasas, mutabek kelimelerin arkasına sığınıp, oradan şahsi menfaatlarını müdafaa edecekler, bir memleket kadar genişleyen üstünlüklerini yansıtmak şeklinde gösterip Milliyetçiliği, bu ulvi gayeti, büyük sergileri, yüksek makamlara eriterek için vasıta olarak kullanırlar vardır. Biz tamiz niyetli, vatan duygulu, memleket düşünceli Türk gençleri, bu türlü bir milliyetçilikten nefret ediyoruz. Bizim milliyetçiliğimiz hususi vagon, bol harcama, yüksek makam milliyetçiliği değildir. Hakka tapar, halin tutan, yalnızlık, bir milliyetçiliktir. Şu üzerlerinden büyük menfaatları, ağır siyaseti görsün, dümdüz olmuş yol olmuş, şahsiyetizler, şu zamanın kıymet ve kuvvetlerini alkışlayınlar her de bahasına olursa olsun biraz daha bir gün daha yaşamayı kendilerine değişmez düstur edünler bizden desilsinler. Milli bayram olarak kabul olunan günler de meyve dantlarda söyletme "Çünkü bir . . . , bir laşlayın son nefesleri . . . , strafında stasokya" . . . la vereler, görünüş, gösteriş, merasim milliyetçileri ha keza bizden deyildir. biz bu vatan ve bu milleti hangi zihniyetle hangi imanın hortladığını biliyoruz. Onu milli ukulalarından öğrenerek deyalız. Yapılan bunca işlere bunca mefai tskitlere, sapıtma ve sapıtma gayretlerine rağmen saptımdık ayaktızız, dipdizi dıpdırıyoruz. Azın vatanı ucuza bulaşık toprakları, hür gıkları, bugün denizleriyle aklıa heyecanla kucağıyoruz. Altında yüzbinlerce sebden yattığı bu toprakları, üzerinde yaşayanların kuruklarını duyurdukları, semirip yağlı oldukları alehda bir toprağa, bir çiftliğe tercüme ettirmeyiz. Milletimize, vatanımıza la derinden asırlar ve nesiller arkasından gelen bir rubla bahşız. Onu menfaatize, karşılıksız menecular gibi, kara-nevdalılar gibi seviyoruz. Henüz yeniyiz, gençiz.

Alınmaz bir bir felsefe ocağında kararınmış, elimiz hiçbir harama uzanmamıştır. Üzerimize menfaat bahçesinden bir zerre çamur çirpimemiştir. Ruhunuzu, kalbimizi bütün safiyet ve samimiyetimizle milletimize seviyoruz. Ona sükeno, onu hurusa havuşturunak istiyoruz. Nerden, ne zaman esaslı gelirse gelisin, her türlü kötülükte imansız bir şekilde imcedale edeceğiz. Bu yolda yardım değışerden bile geçmeğe hazırız. İhtek var dânenek yok!

"Allahlar b u ş k a kimseden korkmuyoruz. Bizler ancak deyiliz. Tanrı dağı kadar Türk İlerâ dağı (Cebelaur) kadar muslumunuz.

Bütün gayemiz Küçük Asya istanbul o kılınmaz, o görünmez, bir avuç toprak kadar mütevacüt fakat o kadar manalı ruhunu anlamak " bu topraklar için toprağa düşürülen " çocukların bu topraklar üzerinde menat ve hahtıyar görmektir.

İstanbul dolaylarında yatışınlar, kâdim Anadolu sikenestine ruhunu bir türlü anlayamadılar; anlamadılar. Ona tepeden baktılar, ona tepeden indiler onunla oynadılar, onun yüzü şeyi hürmetle gantlar seretler kazandılar. Fakat ondan o zensiz varlıktan daima ayrı kaldılar. Kendi isteklerini milli istekler gibi gösterdiler. Milletle aralarındaki uçurumu siyaset ve kıyasat icabı nutuklarla süzle, edebiyatla doldurmaya çalıştılar. Küylü diyle konuşmaya yetenekleri türkçesizlik yaptıkları halde ne millet onları anladı; ne onlar milleti... Çünkü bu adamlar milletle kten, göğüden aşkla sermediler. Milli davalar diye ortaya atılan davalar millile zerre kadar alakası olmayan kendi üstünlüklerinin davalarıydı. Bu davalar, bir fikri sesitler milletle kâdim müesseselerinin yıkılması, mukad-deselerinin ayarlar altında çikarılması, Namuslu adamların susturulması bahasına muvaffak oldu

Serdengeçtiler

(Devamı dördüncü sayıdadır)

(Başyazıdan Devam)

bugün şehidin kemikleri üzerinde yükselen soğuk beton binalar ve bu binalar içinde işlenen günahlar, zinaat Anadolu ruhuna derinden derine şiddetle sarılıyor. Varlığından, dayandığı inandığı, ezeli ve ebedi kıymetlerinden kuvvetlerinden uzaklaştırılan millet şimdi sarha sarha yaralıdır, kaybettiği büyük imanını arıyor. Bizim en büyük gayemiz, bunların ruhlarına bir damla nûr, hasret ve hareketten çatlayan dudaklara bir damla su verelim ki... Bu su yapabilirsek bahtiyar kişileriz.

Soyuna, köküne vatanına bağlı Milliyetçi Türk gençliğinin iç dalâlet ve ihanetlere olduğu kadar, dış tehlikelere karşı da manevi seferberliği tamdır. Herkes şunu bilsin ki dostlarımız kadar düşmanlarımız da pesindeyiz. Biz, bir zamanlar 3 kıta ve 7 deniz hükmeden, gün görmüş bir ırkın gözü tok çocuklarıyız. Ay gözülür, Anadolu'da hak id-

diasına kalkışan profesör bozuntuları eyilsinler tarihe bir daha basınsınlar biz Malazgirt den bu yana bu topraklar için kaçınılmaz bir savunmuşuz. Biz yalnız memleketler değil beldeler, kütahlar, kıtlimler terkettik. çok geriledik çok ç-kıldık, artık çekilmek yok! elimizde kalan bu topraklar, son parçamız son damlamızdır. Son nefes son nefes ve son davula kanımıza kadar savuşacağız. Yeryüzünde müstakil tek Türk milleti tek Türk devletiyiz. Mete den — Mustafa Kemal'e kadar büyük tarihin mesuliyetini omuzlarımızda taşıyoruz.

"İstiklâlimize kostedecek düşmanlar dünyada görülmemiş bir galibiyetin mamesiği olabilirler, "Düşman Kavi tâli zebun, olabilir; her şey, her şey olabilir, olamıyacak bir şey var! Türk milleti esir olamaz, zebun olamaz! ya İstiklâl ya ölümlü.. Parolamız budur!..

Serdengeçtiler

Hapishane türküsü

GELİR GEÇER ! . .

— 22 Dert ortağıma —

Gam yemeyin ülküdaşlar, Bugünler de gelir, geçer ! . . Eğünmesin mağrur başlar, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Esir olduk "Hürriyete", e, Bu vatana, bu millete, Katlanalım her züllete, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Gonca güller bitmez olsun, Şen bülbüller ötmez olsun, Ocağımız tütmez olsun, Bugünler de gelir, geçer ! . .
Haram olsun bayram, düğün, Zehriçelmin üç, dört öğün, Lütfü çakker yerin, göğün, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Yer alınca biz bu safa, Coştu gençlik her tarafta, Sabredelim bir kaç hafta, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Yüz vermesin devletimiz, Unutulsun hizmetimiz, Yok kimseye minnetimiz, Bugünler de gelir, geçer ! . .
Varın Felek olmasın yâr, Deli, deli esinin rüzgâr, Şereflî bir düğümümüz var, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Sarsın ufku kara bulut, Demeyin hiç: "Dünya unut ! . . Kesilir mi (HAK) tan umut ? Bugünler de gelir, geçer ! . .	(Kızıl) lara çatmak gerek, (Hücre) ler de yatmak gerek, Derdî baştan atmak gerek, Bugünler de gelir, geçer ! . .
Biz çekerken mihnet, cefa, Dalkavuklar sürsün safa, Nâmetlerde olmaz vefa, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Ayresinler yurdumuzdan, Boz yeşil Kurd'umuzdan, Ürsün itler aramızdan, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Kaynayıncı Türle kantımız, Küklerer yine arslanımız, Sarsılmasın imanımız, Bugünler de gelir, geçer ! . .
Oturalım dizi, dizi, Herkes mücüm sansın bizi, Kaybolmasın (ATA) izi, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Gün doğmasın üstümüze, Yılan ağsın testimize, Selâm kamu dostumuza, Bugünler de gelir, geçer ! . .	Alın açt, yüreğin pâk, Er - geç zafer seni mutlak, Ey FEDAÎ ! Kenfine bak, Bugünler de gelir, geçer ! . .

İstanbul - 1944 Hapishane

Aşık Fedat

Değişmiyen Zihniyet

(Âlem yine ol âlem devran yine ol devran)

Türk inkılabının başarıdığı en mühim meselelerden biride şarkın Statik fatalat âlem gördüğü insan telâkisi yerine, müsnet, dinamik, determinist bir âlem görüşü, bir hayat anlayışı gelmiş olmasıdır.

"Asyanın üstünlüğü ve düşkünlüğü" adlı eserim müellifi Fernand Crenard kitabımın bir yerinde Asya ile Avrupa'yı şöyle mukayese eder. Asya yeknesaklığına taban tabana zıt, bereketli bir tenevüv yaratan hüriyet kiskanıklığı şark milletlerinin umumî rehabetiyle şiddetli bir tezat teşkil eden bir faaliyet hareketi, bir pratik cesurî bir ferdi leğebisale temyiz ediyordu. Asya binbir geçenin, modern Avrupa Robinson Kri-zoezin diyarıydı. Birine bazıları saaz-derin keşif idaresinden geliyordu. Diyarına göre, insanın kendî gayretli sayesinde sâde ediliyordu.

Anadoludaki mill kıyamın başına geçen Mustafa Kemal vatani düşmanlardan temizledikten sonra, bu türün esrarıengiz tesadüf ve mukadderatı Asyalı zihniyet ve fikirlerle amareş bir mîhendîye girişti. Bir çok mînak, formda, yapıldı. İnkılabın Türk milletini var olma yaşama çabından hayalî zararlerinden doğurğunu işaret eden Atatürk ilhamını gökten değil bizat milletin, Cemiyetin kendinden aldığı tekrâr tekrâr söylemiştir.

Bu vaziyet karşısında orta çağın insanlara gelmişinden beri bu hazine bağlayan hüzarları gâfilten habere veren derişiciler, emişicileri yavaş yavaş cemiyetler tekdâfilar. Hayalî masal âlemine kariştiar.

Cemiyete yeni bir hayat iksin başışefildi, dünya fani olmaktadır; herkes hayata sarıldı. Tekkeler türbeler kapatıldı, Hâsıl, teneleri parâ oldı. İnkılabın, yitmişler, çöküşler, yenilemeler hürriyati bakiy oldı. Yeni celiyya kudretinde olan padigâh tarihî karişti. Başta bir şef vardı. Allah gibi konuşuyor, yaradı gibi yapıyor-du. Baştan başa her şey değışti. Değişmiyen bir şey kaldı. Zihniyet.

Çok geçmeden eski şark teibelleği vurdum duyduğığı tekrâr kendisini gördü. Tekkelerin yerini kahveler aldı. Hızır Aleysibiselmâ yerini

piyango kışicileri, at koşuına poker masalarına bıraktı. Yeğil Türbeyi kâsullü; Mavi gıyeyi aştık. Fale kadını kaldırdık yerine Müzeyyen ablayı oturttuk, ne yablık nesi değış-tirdük. Sadece kelimeleri Mukadderat alim yazısı kader gibi orta zaman kelimelerinin yerini şans talih süpriz adılar insanın aklını gayri ihtiyari şu meşhur mîsra geliyor.

"Âlem yine ol âlem devran yine ol devran", âlem değışti değışiyor devranı da değışmek zorundayız.

Samanpazarından bankalar caddesine kadar inmiş. Yolda kaç tane luzra kaç tane talaya raşlaycağımsız. Şu gıyeyin ölümlük toplamanların çeli türbeler önünde toplanan zavallılardan ne farkı var!

"Kâbul olundu mu olundumuz?", bu eski ses "vurdum vurdum?" .. bu yeni. Begendüğünizi beyeniniz! müftecî veya asrı olmak elinizde ufak bir terah meseledir; şu beğinden gıyeyi çıkarmış "belki bir şey çıkar nihiyetle çoğunğa bilet çekirmeye uğraşan kadını görüyorsunuz mu?" şu kâliyedeki sigara dumanından başı görünmeyin köde bir hâline basıp birleri onbirinci sayıklayın şarkın adamı, şu sabahleyin karışma rıyasında ne gördüğünâ serâni küçük memur bütün sin yazılarını piyango biletlerinin numarasında okuyunlar bütün bunlar hangi devrin hangi zihniyetin adamlarıdır?

At yazılarında güncek için çocukların mafakası keserler çmek karnesini satıp çifte bahse yatanlar sonra çebi delik eli boş evelerine dönerler.

Piyango çekilişleri, at koşusu dönüşlerinden sonra cinanın dahi plâvını çizemeyeceği kâşançelerin yitkiği.

O kendî kendine kıznalar bütün dünyaya küme, talihizük, düyşüden ve insanlardan soğuma, bıkma manevi şukul. Sonra "kurt koca kavga-ları, silâ faaliyetleri" bütün bunlar tesadüfün bir hayat anlayışının dünyaya rasgele geldiğine inanan gıyeyiz serseri mîzâclarına ikibelli. İğin en kö-tü tarafı bu türli telâkilerin cemiyet tarafından kabul olunmuş. Teşvik edilmiş h a t t a "Mîlli şifatiyla müesseselemiş olmasıdır.

Yarınu idaresini alacak münevver gençliğe bakınız. Hepsi de bir huzursuzluk buhran, içindedirler

Mâzidenin konuşuy istikbaline karşı lakayt! "dem ha dem.." "an bunan" felsefelerinde yüzüyorlar. İfkârları meyhaneye görüyorlar. Çünkü hiç bir şey inanimiyor inanimiyorlar.

Geçlere hayatın bir kadeh garap-la 5-10 zeytin tanesinden ibaret olmadığını nasıl ve ne zaman kurtaracağız!

Onları büyük fükürlere mukaddes duygulara bağlayarak içmeden sarhoş olmanın yollarını nasıl bulacağız, Vâcdatların temilidinden ziyetlerini iyâliğünden asla şüpheli etmediğimize bu genç kalender ruhları Andre Gide seratağından istisna seratağından nasıl ve ne zaman kurtaracağız!

Halk bir sayıde birden serrette kavuşan vatancağı gençlik mektep sıranında 18 yıl dincek çürüten gençlik bütün hayalî boyuna kezzamı-yereği karayı her bir arda, ayak üzerinde kazınan her karaborsacı, muhtelikleri göre göre elbette bedhün olacaktır.

"Çalışın kazanın, "eken biçir, gibi güzel yalanları, sağlam kavî hakikatlar hâline ne zaman gelececeğiz? Teğmetin-de, üniversite ve şukuk mekteklerin açtığı mîsâbaka imdânlarına şifrak için İstanbul ve Ankara gibi büyük mekteplere asın edea talibeleri görür-sünüz. İhtihâtlara hazır olup olmadıkları sorunuz; hepsinin vereceği cevap şudur: Çalışık bazarın fakat her lakatın altında bir torpil vardır.

Nekadar çaba-sınız fakatın yok bu gençleri torpilsiz de müafâk edilebileceklerine inandıramasınız! Torpilsiz söküncüz nizam.

Sizin verecekleri son cevap budur. Onların genç kıfâletine böyle bir zihniyet yerleştiğin hangi hadiseler, hangi öşmekler ve hüziimandan fazla şipirilmiş hangi istisnalardır.

Biz bu memleket ve memleketin istiklali ve istikbaline bütün varlığı ile sarıldık imanî, insanî ülküde gençlik, bu türli "hükümetinden sual olun-mayan" her ne varsa imha edeceğiz. Arkacı zihniyeti ve Ankara fikirleri ortadan kaldıracız.

Yarına sağlam Türkiyesini görü-mezlerin bilincizlerin üzerine değli görünenlerin bilincizlerin üzerine ku-racağız bütün dünyaya bir zamanlar yeni deniz ve uç kıtaya hükmeden bir insan çocukları olduğumuzu göste-receğiz.

BİR NESLİ NASIL MAHVETTİLER?..

S en Birinci dünya savaşının sonu da perişan ve garib Anadolumu bir köşesinde doğdun. Gözlerini dünyaya açtığın zaman yanında zavvalı anaçından başka klinsecikler yoktu. Doğumundan 3 gün sonra babamın ölüm haberi geldi. 3 ay sonra nüfus teskerei. Yetim kalmıştın ağlıyordun; garib anan sana gözyaşlarıyla güllüyor senin küçükük yüzünde şehit kahraman kocasının hayalini görüyor sana nisneler söylüyordu.

Uyu yavrum uyanacak günler var. Yarınları gözletleyen diller var. Baban şehit, izlerinde öler var, O izlerde sen de dolaz ninnil Oç gününge tezece oluş ninnil

Uyu yavrum yine şimşek çakıyor Şehit baban gelmiş bize bakıyor yarasından kızıl kanlar akıyor.

Bu yarayı ben bağlayım. ninnil Sen ağlama ben ağlayım ninni.

Uyu yavrum tepesinde kaç yatan Camiler var bunu seni ağlatan Bayanamaz çiğnenmeye bu vatan Camilere götür hilal ninni. Hem yurdu hem öcünü al ninni.

Lambasız karanlık bir odada söylenen bu ninniler sana bir ana südü kadar sıcak ilk geliyor, varlığını damla damla dolduruyordu. Ana, ana, dolu, Allah şehit, Hilal istiklal - tepesinde kaç yatan camiler çiğnenen vatan - düşman - Bunları anaçın söylüyordu; daima tesbih çekmek gibi tekrar tekrar söylüyordu. Sen üç yaşına girmiştin. Anadolu yeni bir kıyama hazırlanıyor cepheden dönenler tekrar cepheye sevkolunuyordu. -Sen masumane soruyordun. -

— Ana bu amallar nereye gidiyor? — Cepheye yavrucuğun, gavurları kırmaya

— Ana gavurlar da kim nasıl bu adamlar?

— Hep kötülükler yapıyor bakana yine üzerimize çullandılar. Babanı da şehit eden onlar... Şapkalı şapkalı herifler — şapkalı şapkalı herifler allaha inanmazlar babamı öldürdüler. Bunları kendi kendine birkaç defa

söyledin Anaçığının boynuna sarılarak yüzünden gözünden öptün « ana babamı öldüren o şapkalı şapkalı gavurları öldürecekim » diye bağırдың. Anan yine göl-leri yaşarak gülmüşedi büyüde yavrum büyüde.. İnşallah.. dedi. Dünkü gibi hatırlıyorsun değilmi. Anan namaz kılyor, vatanın selâmeti için duvalar ediyordu. Sende misilek avuçlarını sonsuzluğa doğru kaldırıyor. Amin amin deyordun. Nibayet Mukaddes Cihat, Milli mücadele muvaffak oldu.

Gavurlar, şapkalı şapkalı herifler denize döküldü. Yedi yaşına basmıştın bir sabah anan seni güydirdi kuşaltı. mektebe götürdü « Hoca efendiye eti senin kemiği benim » diyerek teslim etti. Hoca efendi sana namaz yerlerini belletmeye çalışıyordu. Aradan bir yıl geçmedi. Mektebe bir takım şapkalı şapkalı adamlar geldi, Sen korktun doğru eve koştun.

— Ana.. ana bizim mektebe gavurlar geldi şapkalı şapkalı adamlar.... babamı öldüren herifler... anan, onlar senin muallimin dediyse de bir türlü inanmadın; « şapkalı var anaçığım şapkalı var », deyor ısrar ediyordun. Anan sokaktan geçen bir zabtiyeği göstererek sus dedi sonra bizi asarlar — « gavurlar mı? » — Sus yavrum sus — sen korka korka mektebine gittin. Muallim bir şeyler söylüyordu — Bir aralık çocuklara allah var mı dedi? Çocuklar korkularından ses çıkarmadılar. Sen, var!, diye bağırıştın var, Muallim güldü. Böyle bir şey yok çocuklar bunlar yalan masal koca karı kafı dedi, çocuklar yine sustular. Muallim zindî hep bir ağızdan allahım bize şeker ver diye bağırıyor dedi.. Çocuklar hep bir ağızdan bağırıyor Allahım bize şeker ver... Hiç bir cevap veren olmadı, Muallim şimdide « Muallim bey bize şeker ver diye bağırın dedi çocuklar bağırıyorlar. Muallim evcelece dolaba saklamış olduğu şekeri çıkardı. Çocuklara birer birer dağıttı çocuklar bir tuhaf oldular; şekerleri kimi sıranın içine kimisi altına attılar, bir kağıda ağzına aldı. Muallim bey muvaffere bir eda ile söze başlayacağı bir sırada sen şekeri Muallimin yüzüne fırlattın. Muallim

seni tokatladı dışarı attı ve sonra dersine devam etti «görüyorsunuz ya çocuklar allah yok çağrdınız şeker istediniz gelmedi, gelmedi olsaydı o da benim gibi gelir görünür size şeker verirdi.. Sen ağlayarak evine gidiyordun.

« Babamı öldüren acaba bu gavrumu, bak allahda inkâr ediyor; hani biz onları denize dökümüştük diyordun, Birğün sonraki derste şapkalı adam kara tahtaya tıpkı kendisi gibi şapkalı bir adam resmi astı ve işte bizim allahımız dedi. Sen « Muallim bey allah yok deyordunuz işte varmış ya, hende şapkalı diyecek oldun tokatın acısını hatırlıyorsun sustun. Bir bayram günüydü çocuk bayramı.. Sizi hükümet konagının önündeki meydana topladı, hatırlıyorsun değilmi yine şapkalı adamlardan biri yüksekce bir yer çıktı yurtlitrasına bağararak bu vatani « O.. kurtardı « O » yarattı. Biz bir alkıştırdık deyordun. Ve sonra bir alkıştırdı gidiyordun.

Sen düşünüyordun. İyi amma vatani bu adamları yarattı? eskiden vatan yokmuştu. Bu dağları bu taşları bunları yarattı Milleti bu adamları kurtardı? Haniya ölmemişler, yaralanmamışlar! basbas bağırıyorlar.. Babam kurtarmadımı onun adını neye söylemiyorlar — sonra başlarındaki o şapka da nel yoksa bunlar bizim dilimize konuşan casuslar mı? bilemez!.. Belkide kalpakları yaktır deyordun ilk mektebi bitirdin, Anaçığın çalıştı çabaladı dışından tırnağından artırdı « oğlum okusun adam olsun » dedi. Sen artık yepyeni bir mülhite çiktin aile yuvandan ayrıldın ken iline göre arkadaşlar edindin geziyordun, okuyordun. Fakat içine bir kurt düğmüştü acaba allah yok mükil cennet cehennem.. ebediyet... bunlar çaresiz kalan anamın tesellileri mi? Hayat doğuluşa başlıyor ölüme bitiyorsa biz beşikle mezar arasında sallanacaksaak.. hayatın ne manası var... Babam neye öldül zavvalı anam onu cennete senyor. Bize de şefaat edecekmiş Peygamber «şehitler benim yanındadır, demiş acaba?..

Gün geçtiçe bu güpheler çoğalı-

Vicdan Azabı (BÜYÜK GÖZ)

Kabil, hayvan postları giymiş çocuklarıyla beraber, fetnalar ortasında saçları dağılmış, yüzü mosmor kesilmiş bir halde: Yehoyannı huzurundan kaçmıştı. Akşam olurken büyük bir sahrada dağ eteğine vardı.

Yorgun karısıyla bitap çocukları ona dediler ki «Toprağın üstüne yatahım ve uyuyalım» [Kabil uyumuyor dağların eteğinde düşünüyordu. Mezar görünüşlü göklere başını kaldırdığı vakit gecenin içinde açılmış bir büyük göz gördü. Bu göz karanlıkların arasından sebil bir bakışla kendisine bakıyordu; O titriyerek «daha çok yakınlarda» dedi. Uyuyan çocuklarını yorgun karısını uyandırdı ve mesafelerin içinden kaçtı, otuz gün otuz gece yürüdü. Dil tutulmuş rengi uçmuş, bir gürlütlü ışıklığı tırır titriyerek, arında bakmadan, durmadan dinlenmeden, uyumadan yürüyordu. Nihayet Hazer denizinin cepi kıyısına vardı.

«Artık burada durulam dedi, burası emin bir yerdir; burada yerleşelim. Artık dünyanın hududuna eriştik fakat daha yere oturünken mağnum

gökte, ufuktaki eski yerinde yine o büyük gözü gördü. O zaman vücudunu mütlis bir titreme aldı. «Beni saklayınız» diye bağırdı. Çocukları parmakları dudaklarında, vahşi gözün itredüğünü görüyorlardı. Kabil, Jerin göide kiidan çadırlar altında konup göçenlerin babası olan Jabele dedi ki: — Çadırın bezini şu tarafa yay. Dalgahı duvarı açtılar. Onu kurgun ağırıklarla tesbil ettikleri zaman, oğlunun sabah ışıkları gibi güzel ve tatlı olan kumral kız:

«Artık bir şey görmüyorsunuz» dedi.

Kabil cevap verdi: O büyük gözün halı görüyorum, Kabilin çocukları, babalarını o büyük gözün izancından kurtarmak için kalesi kuleleriyle keca bir çehur yapıyorlar ve etrafından kuş uçuruyorlar; geceleri yıldızlara oklar atıyorlar. Bezden duvarı çadırların yerine granit taşlar kaim oldu. Taş parçalarını demir çubuklarla bir birine bağlıyorlar, şehri bir cehennem memleketine benzetiyorlardı. Kulcilerin gölgesi kılbrın üzerine gece karanlık-

ları indiriyordu. Duvarlara dağ kalınlığı verdiler. Kapının üzerine «Allahın içeri girmesi yasaktır» diye yazdılar. Böylece her tarafı sıvası kapadıkları sonra büyük babayı şehrin ortasında büyük bir taş kuleye koydular.

Kumral genç kız titriyerek tekrar sordu. «Göz artık kayboldumu büyük baba?» kabil cevap verdi. «Hayır halâ oradan bakıyor.» O vakit bir karar verdi. «Mezarda Allah artık beni görmeyecek, ben de bir şey görmeyeceğim.» Bunun üzerine bir çukur kazdılar. Kabil çok alâ dedi. Sonra tek başına bu karanlık kubbenin altına girdi. Karanlıkta kendisi için hazırlanmış sandalyaya oturduğu ve mağaranın kapısı yüzine kapanmış zaman büyük göz mezarın içinde idi ve Kabile bakıyordu.

Victor Hügodan

NOT:

Bizim canilerle bir Kabil azabı gerek: Bütün ilişkelerimiz işlediğimiz günahlara azabın çökmekten ileri geliyor. Mesuliyet hissi ve vicdan azabı eu çok muhtâc olduğumuz şey!

O. V

yor genç ruhunu şiddetle sarşıyordu. Bir Salı, gününü-bile hatırlıyorsun değil mi? Feylosof geçenin bir mualliminiz vardı. O size yurtbilgisine girerdi. Bir gün derste sözü yine kasten Allah ve din üzerine getirdi « Allah dedi: insanların kuruntularından ibarettir. Hakikatta insanlar insanlara taparlar... Kâbe Kâbe... düşünün. Kâbe dedikleri 4 köşeli bir taştan ibarettir, Hacilar onun etrafında dolunurlar. Bu kara taşı kaldırım. İnsanlar yüz yüze gelirler, insanlar insanlara taparlar. Bunu açığa yapamazlar, böylece bir tasın bir perdenin arkasına gizlenirler... ve sonra Tefvik Fikretten münkir misralar okudu. Talebeleri şaşkınlık içinde bırakarak çıktı gitti ve sevin facian çoğunun o gündün başlar. Şeker seni aldattı ama bu adam eldattı. Artık şapkaya bakıyorsunuz. Ananın ninnilerini dilaletiyordun, şapkanın altındaki kafaya ve bu kafadan çıkan fikirlere bakıyordun, yurt bğini hocesi doğru söylüyordu. «Bir

bize taparız yüz yüzeyle bu utanç neden? bu perdeler neden? bu gölgeler ne oluyor? Perdeler yutulsun, ve bütün insanlar kurtulsun.

Allah, yok! yok! biz Allahız! O halde istediğimizi yapabiliriz. Bize kim hâp sorabilir. Kim? Zavalit anaçığım artık bana ninniler söyleyemezsin! ben çocuk değilim. Ben hür düşünceli bir gencim» diyordun. Ve hemen mektepten çıkarak çıkmaz cebine bir rakı şisesi yerletirdin. Bu yüzden itibaren artık sana günah yok, yok! yoktu — her şey muhabbet. Hapisten kurtuldu gibi bir selin önünde sürüklenir gibi şehirden uzaklaştın, tenha bir yere oturdu. burada seni kimscekler göremezdi.

Artık o, korktuğun, utandığın çekindiğin Allaha yoktu! Şeyi hem ama yine korkarak heyecanla cebinden çıkarırdın. Deli gibi idin, Bir nefeste mahvedici mülevves suyu midene boğalttın, boğazın yandı, sana bir şeyler

oldu, gözlerin karardı, gök üzerine yıkılacak, yer göçecek gibi oluyordu Güneş batmak üzere idi, gülmek istiyordun. Fakat bir türlü yürüyemiyordun, dizlerinin bağı çözülmüyordu. Güneş batahı yarım saat olmuştu kendine gelir gibi oldun, sağa sola yalpa vura vura yürüyordun. Birisine çağlaçağın, söğüp suyucaçağın geliyordu şehre gimiştin, ilk gördüğün adama küfrettin. Bu zavalit bir ihtiyardı, döndü baktı, «vah vah! daha sübyan Allah islah eyliye», dedi bir kaç adım atmamıştın ki önüne bir kadın çıktı, onada sataştın, sen önüne bakan çocuk, göğenden utanan çocuk sana yerinde o kadına da sataştın hem nasıl? bilmiyorsun değil mi? Fakat karakolda yediğin dayağı pek alâ biliyorsun — Senin ilk günahın çoğunun bu içki olmuştu —

Devami gelecek sayıda

Salim Zeki

— 7 —

KANLI BALKANLAR

**Viranelerin yascısı baykuşlara döndüm,
Gördüm de hazanımda bu cennet gibi yurdu,
Gül devrini görseydim eğer bülbül olurdu.
Yarab beni nevel getireydin ne olurdu?!,**

M. Akif

Bundan 30 - 35 yıl evvel bir şair harap ve perişan olan bir vatan karşısında böyle ağlıyordu. Biz bu mısraların yazıldığı sıralarda henüz dünyada yoktuk. Tarihi kitaplardan okuduk; Coğrafyayı haritalardan öğrendik. Eskiden haritada dahi büyük bir vatanımız varmış! Üç k'ta ve yedi deniz emrimize amâde imiş! Biz bunları masal gibi dinledik; hayal gibi yaşadık. Bizlere muayyen bir siyasetin mukadderat çizgisi gibi değişmeyen sınırlarını ezberlettik. İşte vatanımız burasıdır dediler. Tarih 19 Mayıs 1919 başlıyor, vatan doğuda Kars, ile batıda Edirne arasında sıkışık kalıyordu! Bu başlangıç ve bitişlerden, bir gün evvelini düşünmek, bir saatim ilerisine bakmak bir nevi günahı, Fakat tarihin büyük şuru kulaklarımızda uğulduyor, Coğrafya gözümüze batıp duruyordu. Çok eski büyük bir milletlik. Bunu isbata hacet yok! Üç k'tada yer yer yükselen eserlerimiz tarihtere 'siğmayan mefahirimiz bunu gösteriyor. Vatan da bu kadar deyildi, bugünkü sınırlarımız dışında kalan billerce, Türkiye coğrafi isimler ve milyonlarca Türk şahidimizdir. Dünyada bizden başka hiç bir millet yoktur! Aynı ırktan, aynı dil ve dinden oluştunda ayrı ayrı yaşasınlar. sağ kolumuz bir yerde, sol kolumuz bir yerde kalmış gibi tuhaf garib bir haldeyiz. Bizim, bizden olan insanlarla, haris milletler, emperyalist bir ırkan pençesinde inle-yen kardeşlerimizle alâkalanmamız

kadar tabii, harta zaruri, ne olabilir? Bu aynı zamanda insani, milli, dini bir vazifedir. Bu asil duyguyu kendi şahsi menfaatları icabı, bir nevi emperyalizm olarak göstermek isteyenler ırkı — Turancı gibi büyük kelimeleri ağızlarına buluşturarak hezeyanlar kusup ortağı velveleye verenler görülmüştür.

İngilizlerin yahut Amerikalıların Yunanistan vs. gibi memleketlerle alâkalanmaları, niçin emperyalizm olmayorda bizim siyasetten uzak samimi, deruni ruhtan ve gönülden gelen alâkamızza türlü manalar veriliyor; emperyalizm oluyor?!. Yolumuzun doğru davamızın halî olduğuna o kadar inanıyor o kadar inamyoruz, ızdırab çeken milyonlarca insanın azabını öyle duyuyoruz ki bu hal içinde kendimizden geçiyor nerede ne zamanda olduğumuzu unutuyoruz. Ve bir XVI asır Türkü heyecanı ve kudretiyle şahlanıp şahikalara yükselir, destanlar okumaya hazırlırken birden bire dört asırlık bir mesafeden düşüyoruz.

20 Asır Türkünün çaresizliği içimize çöküyor. Amerikadan dolar, Londradan haber Moskovadan insaf bekleyen bugünün Türkiyesi bütün yoksulluğu ile gözlerimizde canlanıyor. Bir garip oluyoruz. Artık destanlar okumıya mecalimiz yok. Yıkıntılar, çöküntüler, harabeler içindeyiz. Beynimizde baykuşlar ötüyor. Kara bir kuş kanlı Balkanlardan kara haberler veriyor :

Kara bir kuş uçtu geldi balkandan, Kanatları görünmüyor al kandan! Bana haber verdi eski vatandan; Kara haber, harp kuşundan karaydı. Her haberi olmaz bir yaraydı ...

Fazla tahammül edemiyorum. ne olduk? ne hale düştük diye kendi kendime soruyorum. Ağzımdan gayri ihtiyari şu mısralar dökülüyor! Ey rumeli, ey balkanlar, ey eski vatanlar:

Bin yıl oldu toprağına basalı, Haylı oldu kılınçları asalı, Bâbüllerin onun için taşlı, Sazlar kırık ayar tutmaz telleri. Biz neyledik o koskoca elleri?

Yol görünür, Sultan emir verirdi, Dalga dalga ordularım yürürdü, Hâmlemizden dağlar taşlar erirdi!

Arkamızda bırakırdık seleri Biz neyledik o koskoca elleri?

Ferman çıkar, dal kılınçlar taktır, Cölgemizden bütün dünya saktır, Meydanlar! hakka dua okunur.

Dolu düzgin açtık nice belleri ... Biz neyledik o koskoca elleri?

Manastırlar Pilevneler bizsizdir, Yosun tutmuş camilerin ıssızdır, Boybu bükük minareler öksüzdür.

Açmaz neylesün kızanlığın gülleri Biz neyledik o koskoca elleri? ...

Rodopların ak başları yaşlıdır, Serdengeçti gövü! artık usuldir, Rüzgârları bile mâtem seslidir. ... Zafer zafer der eserdi yelleri Biz neyledik o koskoca elleri? ...

Zaman zaman gazeteler, ihti-yatkar, çekingen ve titrek kalemlerle Balkanlarda islenen cinayetlerden yuklan mabellerden, tâ-rümâr olan alclerden, lekelenen

gene kızlardan, kamplarda öldürülen gençlerden, koğulan, söğülen, döğülen ihtiyarlardan bahsediler. Fakat kimseler duymaz: Duyanlarda "vah vah, der geçeler. Bir zamanlar Türk atlarını su içtiği nehirler, Vardarlar, Tunalar, Savalar şimdi susuz susuz öldürülen kardeşlerimizin cesetlerini Karajenize taşıyorlar. Olar ki insandır! Fakat bu insanlarla, suların topraklardan başka kimsesiz meşgul olmuyor, onlarda ismi dırlar. Fakat Müslümanlar Filistinde Yahudi, Hindistan'da Hindu, Cavada müstevlilerle meşgul durlar. Nihayet onlarda Türktürler Ecdat yadigarı Atalar miras dırlar. Şimdi kimsesiz, hümlüz kulliler. Gözlerini bize dikmiş yardım bekliyorlar. Belkide son nefeslerini vermek üzere bulunan bu adamlara bizden olan Türk olan Müslüman olan bu insanlara bir yardımda bulunamaymıyız? Hani bir kimsedama? Hani bir irkilme? Yok! yok! biz insan değiliz, Türk değiliz, İslâm değiliz. Kat kat yağ, küme küme et, yığılıyoruz. Kalp yok ruh yok. Ağzlarımız istifra, nefeslerimiz abdesthane kokuyor. Yalnız kendimizi düşünürüz. Vatandaşlarımızın oturduğumuz yer kaddır.

Mensup olduğumuz dvin büyük kurucusu Hz. Muhammet emek canvaz zerrelerden kürelerce kadar bütün mevcudatın sesini duyuyor şikayetlerini dinliyordu. Biz onun ünmeti olacak bizler, yambaşımızdaki mazlumların feriyatlarını bil: işitiniyoruz, Yahut rshatımızın bozulmaması için kulaklarımızı tıkıyoruz Akif büyük insan, bu vurdumduymazlık karşısında asilâne insan ederek şöyle feriyat ediyordu: "Ey şark leşmiş kesilidin; Hayret veriyorsun sen bana böyle değildin!..

Bir hayli oldu. Balkanlarda işlenen bu cinayetler karşısında üniversite gençliği duyulandı.

Başbana bir telgraf çekti. Başbakan, verdiği cevapta gençlere vaziyetin nazikliğinden.. bahsetti

Nedendir bilinmez? Bizim hükümetin vaziyeti dajma nazik olur. Bu bizi idare edenlerin çok nazik olduklarından mı? Yoksa, ölümlü halinde bulunan zavallıların son nefeslerini bile, bir nevi hile, siyaset sayacak kadar siyaset ve kıyasette dolup tazükklarından mı geliyor? bilmiyoruz. Biz demiyoruz ki bu devletlere ilâni harp edelim. İrani, Turanı zaptedelim. Böyle bir şey düşümeğe için insanın aklıdan yana sakat olması lüzümlü. Bizim maksadımız, demir perdenin arkasında açıldtan sefaletten inim inim iniyen, ötümler karlar içinde yüzen ve bizden başka dayanacak, güvenecek kimsesi olmayan bu insanlara bir şey yapabilecekl bu feci hâli dymak, dymarmak.. Büyük devletler nezdinde protostoda bulunmak Yahut kızılbaç. Cemiyetlerinin kendi dindaşlarına yaptığı yardım kabildinde bir yardımda bulunmak.. Bunuda mı yapamayız? Buda mı siyasete dokunur nazik efendiler.

Şüphesiz siyaset ve kıyasette adamlarının Vatan ve Millet anlayışlarıyla, bizim mefkereci gençliğinin Vatan ve Millet Milliyet anlayışları arasında dağlar kadar farklar var..

Biz belki hayal perest olabiliriz. Fakat menfaatperest asla. Bizim genç, saf, temiz, deli denizler gibi köpüren engin ruhlarmızda yaşadığımız hayal büyük bir hakikatın hayalidir. Hayal deyip geçmiyoruz, ona hakikatlar gibi bağlarıyoruz. Başlangıçta herşey hayaldir. Süleymaniye kubbeleri yeryüzünü örtmeden evvel, Selimiye minareleri gök yüzüne ser çekmeden evvel birer hayaldiler. Karanlık bir gecede sahraların ortasında, Hıra dağında beşeriyetin bütün mesuliyetini asırlar boyunca uzaıyacak olan insanların bütün ızraplarını yaşayan Ulu

Peygamber Hz. Muhammede ilâhi vahyi tebliğ, kâinatın bütün sırlarını tebşir eden Cebrailin hile ufukları tutan hayalden kanatları vardı.

Belki istediğimiz, öledüğümüz bu âlem bize yıldızlar kadar uzaktır. Faka uzaktır diyic bizi yıldızlara bakmaktan onlardan nür, ilham almaktan kim menedebilir? Ey bizden olan, masum, kimsesiz, demir perdenin arkasında can veren haydut sürülerinin çizmeleri altında çiğnenen insanlar... yüzler, binler, yüzbinler... ülyotlar... sizlere göz yaş dökmekten şimdilik canlere sömektten başka birşey yapamıyoruz..

Eyl elleri kan içinde
Esir vatan içinde
Dalağan kız cellâli!

Eyl maddce ilâhîr diyen,
Et çiğnenen lea viyen
Dört asırlık musallat!..
ve eyl... ve eyl....

Osman YÜKSEL

MÜTEREM OKUYUCULARIMIZ :

SERDENGEÇTİ Bin bir mükütât içinde ortaya çıkabildi. Günlerece kapı kapı, matbaa matbaa, şehir şehir dolaştı. Karşılaştığımız zorlukları yazacak olsak bir roman olur. Çok şükür Allahın yardımıyla çıkmış bulunuyoruz.

Bir sürü acı hakikatlar var. Bunları behemhâl söylememiz, yazmamız icab ediyor. Bildiğimizi gördüğümüzü cesaretle söyleyeceğiz. Bize bu yolda hak ve hakikat yolunda yardım ediniz; abone olunuz. Ne yazık ki tek yüzü hakikatın meydana çıkması için bile iki yüzü lânet paraya ihtiyaç var..

Serdengeçti

MEVLÂNANIN RUBAİLERİNDEN

(Okuyucularımız mecmuamızın her sayısında Büyük Mevlânanın gökler, gönüller, ciitler dolusu feryatlarından akisler duyacaklar, aşk ve gönül şarkıları dinliyeceklerdir)

İnsanın çamurunu aşk sebnemle yağurdular onun için alemde yüzlerce fîne hasal oldu.

Aşkın yüzlerce neşteri ruhun damarlarına girerek oradan bir katra aldı ve ona gönül ismini verdi.

§

Bu çamurla yağrılmış olan göğdemiz göklerin nürüdür. Bizim nufuz ve suratımız melekleri bile kıskandırır, Bağran semavi ruhlar bizim temizliğimizi, safiyetimizi kıskanırlar; bazında şeytanlar bizim kötülüğümüzden kaçarlardı.

§

Biz Allahın sırlarının hazinesiyiz. Biz, inciler dolu sonsuz denizleriz. Aydan balığa kadar herşeyin aslı biziz.

§

Bizim bu konuşulan dilimizden başka bir dilimiz deha vardır. Bizim connetten ve cehenmeden başka bir yerimiz vardır.

§

Hür fikirli'ler başka ruhla yasarlar; onların saf olan cevherleri başka bir madendendir.

Aşkdan ne yükselikle, ne alçaklık vardır. Ne akıllık ne akılsızlık vardır. Hafızlık, şeyhlik müridlik yoktur. Derbederlik, serserilik, rindlik vardır.

§

Medreseler ve minareler viran olmadıkça kalenderlik cereyanı

genişliyeemez... iman küfür, küfür iman olmadıkça hehkin hiçbir bendesi hakkıyla müslöman olamaz

§

Kervanımız aşk yüküyle adem diyarımdan kalktı. Vuslat şarabı daima bizim gicelerimizi aydınlatır. O şarap aşk meshebinde harâm değildir. Dudaklarımız onunla adem sabahına kadar kurumıyacaktır.

§

Hakikatta senin ruhuyla benim ruhum birdir. Sen bende ve ben sende peyda olur ve saklanırsın. Biz hem ayna, hem ona bakan yüzüz. Biz ebedi piyalenin sarhoşlarıyız!

§

Ey cihanın canı! Ben canında cihanında kaybetdim ey ay, ben yerini göğü kaybettim. Sarabı avucuma tutuşturma; ağzama dökl. Ben sarhoşluktan ağzımın nerede olduğunu unuttum!

§

Sevgilimin aşkı ile avunmıya başladığım ilk zamanlar komşularım feryatlarından uyuyamazlardı. Şimdi feryatların azaldı, aşkın arttı, evet ateş alevlendiği zaman duman kaybolur.

§

Bir zaman çocukluk; şimdiki usdat olduk. Bir zaman dost yüzü görünmekte şad idurduk. Maseraımızın sonu ne oldu diale; bulutlar gibi geldik, rüzgârlar gibi geçtik..

Ey gün yüksel! Zerrelere raksediyor. Ruhlar vعد içinde başsız ve ziyaksız raksediyor. Bu gök kubbesindekiler hep (o) nun için raksediyor. Gel senin kulağın onların böyle raksederek nereye gittiklerini söyleyeysel!

§

Hallacı Mansur « ben allahın nuru vardır; dediler. Halikatan: « O, nür nerededir? » diye feryat koptu. Yabancı sağma soluna, her tarafına bakındı göremedi. Bir ses yükseldi: Bir anda sağsız salsuz bak!..

§

Alkın bulunduğu yerden yüzlerce merhale uzaklaşmak, iyi ve kötüden mevçüdiyetinden fariğ olmak istiyorum. Bu gün bu şehirde sarhoş dolaşarak deli edecek bir akılla arıyorum..

§

Gice olsada bizim günümüzün gicesi yoktur aşk dini-de aşk için din yoktur. Aşk öyle bir denizdirki onun ne dibi ne kenarı vardır. Bir çok kimseler orada boğulurlarda ne feryad edebilirler, hatta ne « aman » deyebilirler.

§

Kedem görün lüğüm zaman
— içimdesi — sadılmaktayım.
Harab olmuş gibi gündüğüm
zaman saadet içindeyimdir.

Zemin gibi sâkin ve sessiz
güründüğüm anda feryatlarım yıldı-
rırım gibi semalarda gümbürler,

§
Ey hâkim! Gece nedir biliri-
mişin? Dinle, gece aşkların vira-
nelerde saklanması içindir.

Bilhassa bu gece... bu gece ki
ay benim evimde. Ben sarhoş,
gıce aşık ve ay, da divane iken!

§
Biz o geceleri gündüze çevir-
diğimiz için... han bizi ezeldi nberi
uyur görmemiştir. Dost olan o
ruh bigâne oldu. Tabii... han o
aklı divane oldu Zenginler hazin-
elerini vira-nelerde gömerler; Bi-
zimi vira-nelerimiz ise hazinemizden
virane oldu!

§
Ruh kimdir? Besiktiki küçük
çocuğumuz! Kalp kimdir? Bizim
garip seyyahımız!

§
Ey benim bahim senden uyan-
mış olan uyuma! Ey baharım ve
gözetanım ru'naki uyumal
Ey sarhoş ve kan dökücü göz-
ler siz uyumayın!

§
Vuslât... işte cennet bahçesi,
hicran, işte cehennem azabı kâdim
olan aşk cihanda âzaima ö-tülü
kalmıştır. Ve bir örtüsü olanı da
çıplak bırakmıştır.

§
Senin sevgin göklerin e vher-
mi kap a'lı zaman arsa b-tün
fitneler ve kâhülüler yükseldi

§
Cihan re üstü, ne altı olu-
yan bir ruh oldu ve senin sevgin
yüksekten o ruhu kavradı,

§
Aşk her zaman mest rusva
kaçık serseri ve deli olmalıdır.
Kadehime gel bizzat seni içmek
istiyorum. Çeviren A. H. Ç.

*Kal'a gibi dik başın bulutlarla yarışın
Dalga dalga saçların rüzgârlara karışsın!*

*Adım taşkâdım, eski - kâdim surlara
Sesini haykıratum asırdan asırlara...*

*Savletinden kıtesin yeniden dağı, baki,
Ve kuralsun ebedt Allahın saltanatı...*

*Ufukları kaplasın bayraklarımız al, al,
Göklere zaferini çizsin vahşi bir kartal!..*

*Kahramanlar büyüsin masalda dev misali.
Eylsin öpsün gökler canını nazlı hilâli...*

*Orulularım yeniden Tunaya akın etsin!
Bir yıldırım çıksında uzağı yakış etsin!..*

*Selam dursun karşında bütün şerefler şanlar!
Nanımı tebcil etsin, yıldızlar keheşanlar...*

*İçimde hiç sönmiyen bir fetih sevdası var,
Yavuz gibi diyorum : bu dünya insana dar!*

*Bir sâda duymak için, sahralara düşeyim,
Helal olsun bu yolda varım yoğun her şeyim.*

*Volkan gibi lav atmış, ne susmuş ne sönmüşüm.
Ben bir fikir uğruna çılgınlara dönmüşüm.*

*Bir deha bekliyoruz! .. gençliğe mihrap olsun
Ruhtarı tutuşturan bir ateş mihrak olsun...*

*Sinesinde birleşsin sağa sola sapanlar,
Kahrolsun Türk dururken yabancıya tapanlar.*

*Çık nerdesin zuhur et! biz seni bekliyoruz
Yıllardır yollarında, yorgun emekliyoruz.*

*Musa ol Hakkı yüksel tecelli et'de Târa ...
Zulmet yıkılsın gitsin cihan garkolsun nûrâ*

*İstiyorum yeniden bir hilkat istiyorum
Ne hayal ne kuruntu hakikat istiyorum*

Hakikat, hakikat, hakikat istiyorum.

KARAZOR

Biz neye inanalım? .

Millet solaklara karşı alınan mevzi tedbirleri kâfi görmüyor. Davanın kökten halli için (maşa)ların değil (maşa)ları himaye cilerin maskelerinin indirilmesini bekliyor

Başını yüz yıllara geriye çeviriyorum. Oulu bir millet hak ve adlete açık bir kütle olarak asırları zımsız. Bu günde yine Milli Misak hükümleri içinde gerekli ve itibarı bir millet olarak yaşıyoruz. Fakat nedf memleketteki bu huzursuzluk? Niçin yurdumuzda siyasi ahensizlikten doğan sert havasını esmesini uzatıyoruz? Düşünelerimizin bağrımızda açtığı yaraları Cumhuriyetin 20 kusur yıllık feyizle saran bizler sandalye ve koltuk hülasıyla bu günün deitlerine ve yarının davalarına daha ne zamana kadar sırt çevireceğiz?

Dünya sırti üzerinde iki rejim çarpışmakta ve birbirini altıtmek için bütün kuvvetini safeden bu iki ideoloji birbirinin sırtına yere gelmek için perende atmakta. Bunlardan birisi insanlığın hak ve hürriyetine hümeti şiar eden Demokrasi, diğeri emperyalizm ve tahakkümün tedbili kuyafete hortlayan müsvettesi komünizm..

Böyle nazik bir ahval içinde her millet gibi hareket hattını tayin zorunda olan Türk milleti ezeli prensibine uyarak insanlığın hak ve hürriyetine hümeti şiar eden Demokrasi safasında yer almıştır. Fakat tapyekün bu safın gönüllüsü olan bizler, iktidar partisinin bir türlü tek parti zihniyetini terkedememesi yüzünden milletin iradesi bir türlü teccil edemiyor ve bu yüzden demokrasi denilen muhtemem sistem mahiyet ve prensiplerinden bambaşka bir şekle adeta bir (ucube) haline getirmiş bulunuyor. Ne çareki koltuk kavgası ile milli irade aleyhine yaratılan bu hareketten memleketin uğradığı kayıpları düşünmeyen iktidar partisi mensupları yarmık tarihli kendilerinden ne çekil de bahsedeeğini bile bir an olsun hatırlama getirmiyorlar.

Şekil itibarıyla demokratik tarzda yapılan son millet vekili seçiminde ve millet vekillerimizin meclise girişlerinden bu yana yedi sekiz ay geç-

ti seruyoruz? Acaba bu müddet içinde millet ve memleket davalarından hangisi ele alınmış ve hangisi halledilmiştir? Bir kelime ile ve kesin olarak ifade edelim: hiç birisi..

Pahalılık denilen malut deri kuvvet ve mahiyeli zerre kadar değışmeden aynen devam ediyor. Yıllar önce ele alınan bir yığın dava (sürünceme) denilen hastalıktan yakasını kurtaramamak yüzünden hala yerinde sayıyor. ve en acısı memleket gençliği nızemleşmiş ve kitaplaşmış bir ökü meşalesine sahip olmamak yüzünden müthiş bir başlı orukluk fantazyası içinde bocalayıp duruyor.

Biz neye inanalım?
Gün oldu damarlarımızdaki kanın asaletini dile getirerek Türkçüyüz

ve Milliyetçiyiz diyenlerin sesi kısılmak istendi.

Gün oldu tarihimize an'ın-lehimizle mekkaddes olan her şeyimizle alay ve Milli değerlerimizi çürütmek isteyen kanat altına aladı.

Gün oldu köy çocukları hazmedemeyeceği ve görgülerine aykırı bir öğretim sisteminin kucagina atılarak fikir ve düşünceleri yutulandan sapırdı.

Ve gün geldi bütün ömrü memleket ve milletin hizmetle geçen ve Türklük tarihine şerhli şahıfler katan bir memleket evladı bile (koni-nizm) denilen çirkel gıyayısına yuvanlamaya teğebüss edildi.

Fakat heri tarafta maşar oldukları himaye sayesinde gemi azya alan sapıklar sındırıldı. Bu yüzden memleketimizi özledikleri rejimi ithal etmek sevdasında olan kızzlar atlarını oynatmaya meydan buldalar.

Sabırımız kalmadı artık. Millet solaklara karşı alınan mevzi tedbirleri kâfi görmüyor. Davanın kökten halli için maşaların değil maşaları himaye edenlerin maskelerinin indirilmesini bekliyor.

A. G.

Zurnada Peşrev Olmaz :

Arkadaşımız "Peşrevci"yi bu sultanda sakala göre tarak vurmak ve damara göre şerbet vermekle vazifelendirildi.

Fakat bu vazife ile tutulan kalemlerler "Peşrev" yapmak için piyasada hiç bir maşki âletli bırakmadıklarından arkadaşımız eline ancak bir zurna geçirebildi ve bu gündün itibaren sizlere zurna ile "peşrev" dinletecek.

Neçkur sözdür: Zurnada peşrev olmaz ne çıkarsa bahittin.
Bu sözü hatırlamıza tutarak bizim peşrevci'de bazan baltayı taşa vurursa kuşara kalınayın.

Bu haftaki türkümüz kıymetli halk şairlerimizden Emrah'ın «Dedim-dedi» adlı destanının Köprüülü ile Peşrevci arasında geçen bir benzetmedir.

Sabahtan uğradım ben Köprülü'ye
Sordum mahsun mudur? dedi ki yok yok.
Kalendenin kan damıyır kınalı
Dedim kızgın midür? dedi ki yok yok.
Dedim seçim nedir? dedi hünerdir
Dedim Çatakoğlu dedi fenerdir
Dedim Kenan Ömer dedi Ömerdir
Dedim ağın midür? dedi ki yok yok.
Dedim işler nasıl? dedi ki ayan
Dedim ne olacak? dedi ki dayan!
Duysun diye sordum duymıyan duyan,
Seçim düğün müdür? dedi ki yok yok..
Dedim Celâl Bayar dedi gezmekte
Dedim Hikmet Bayur dedi yazmakta
Dedim Sarak nerde? dedi süzmekte
Dedim bezgin midür? dedi ki yok yok!...

PEŞREVCI

Yeşil bendeki öz duygu

Sadullah ERİM'e

Müradım yeşille başlar doğuştan,
Ben yeşil tolgalı başın dahiyim !
Tâ o yedi renkli mukaddes kuştan,
Her yerde, her şeyde bulunmalıyım.

Uhrevî sinemde, iman yeşildir;
İçimde şahlanan iman yeşildir . .
Bağımdan yükselen duman yeşildir !
Yeşile bastığım günden deliyim .

Yeşille sarmaşır (Kur'an-ı mübin) .
Yeşildir; yeşilden ilhâm alır din,
Bu iman yaldızı (Tâhâ) ve (Yâsin)
Derler ki: Yeşille hatla doluyum .

(İrem) esâtirin yazan ilk kalem,
(Arş ve kürs) denilen ezeli âlem,
Resûle mirâçta söylenen kelâm;
Yeşildir; yeşilin ben öz kuluyum .

Tesbille tekbirle yeşerir diller,
(Üç harf beş nokta) da bitir menziller!
Atının, küffarı ezdiği iller,
Yeşildir sultanım, yeşildir mirim!

(Adem) i (Havva) da yeşerten sihir,
Ruhları yitayan esrarlı nehîr,
(Dört kapu), (türk menzî) âşk adı şîr ;
Yeşildir, yeşille bezemiş şîrim !

Dört mevsim: Baharda, kışta, yaz, güzde,
Yaylada, bayırda, tepede, düzde,
Dostlara saffetle gülen her yüzde,
«Yeşerir kâinat» buyurdu pirim !

Yeşildir her dalın canlı filizi ,
Yeşildir (Musâ) nın Tur'daki izi !
(Vehdeti vücûd) a gark eden bizi
Yeşildir; yeşille arındı kırim !

Yeşil, ruh ve madde, ebed ve ezeli.
Yeşildir öpmeğe seza olan el !
Yeşilde her unsur; İlâhî güzel ;
Yeşille işlenir içli tekbirim!

Gök kubbe, su, ağaç, uzayan âfak . .
Yaprak, çiçek, filiz, tüveç, gövde, sak,
Seherde ruhlara dökülen şafak,
Yeşildir, yeşildir, yeşildir, gözüm!

Yeşildir (kevn ile mekân) yeşildir . .
Şehitte surlaşan al kan yeşildir!
Uçan, esen, yağın, akan yeşildir;
Yeşildir Türk kaam, yeşildir özüm !

Yeşil sevgisiyle delidir gönül . . .
Yeşille, yeşille doludur gönül!
Yeşeren her hissin yoludur gönül;
Yeşildir kalemim, yeşildir sözüm !

Her su durulduca döner yeşile,
Kuş, böcek, şevk ile konar yeşile . .
Ol Tanrım, rahmetin sunar yeşile ;
Yeşilde gelişir, meleşir kuzum .

Yeşil göz önünde, şahları duygum!
İlk gönül sızımı yeşilde duydum .
Yeşilde, yeşilde Allaha uyudum .
Yeşille yıkandı güneşkâr yüzümü .

Erzurumlu Rıza ÜMIT

Sevdâliyim Sevdalı Hey !..

Görmüvör dünyayı gözüüm,
Sevdâliyim, sevdâli, heyy!..
Bir âşk ile yanar özüm,
Sevdâliyim, sevdâli, heyy!..

∴

Bulmak için Mevlâ'mı ben,
Arıyorum Leylâ'mı ben,
Terketmişim sî'âmı ben,
Sevdâliyim, sevdâli heyy!..

∴

Kara sevdâ derler buna,
Her şey feda âşk uğruna,
Dokunmayın bu mecnun'a,
Sevdâliyim, sevdâli, heyy !..

∴

Oldu diye yırım zindan,
Söner mi hiç bu âşk, iman ?
Bilsen şunu kahpe zaman;
Sevdâliyim, sevdâli, heyy!..

∴

Esas vatın kara yeller,
Açar bir gün solan güller,
Bak ne diyor susan diller;
Sevdâliyim, sevdâli heyy!..

∴

Vaz geçer de kadın, kızdan,
Ayrılamam *Mîlî Şaz, dan,
Gelir hüzim Ay - Yıldız'dan,
Sevdâliyim, sevdâli heyy!..

∴

Sizin olsun dünya köşkü,
Yeter bana vatan, aşkı,
Yazar ÖCAL hep bu meşkî;
Sevdâliyim, sevdâli heyy!..

İstanbul

Gemal Oğuz ÖCAL

Bir Fakültenin

Ulus meydanından Yenişehir doğru uzayan büyük caddenin üzerinde muazzam bir bina var. Alında: "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, yazılı. Hayran hayran bakıyorsunuz: Ne güzel bina, ne büyük söz; ne büyük adammış — Hele bir de içeri girin. Korkmayın, çekinmeyin bu Fakültenin içini dışını ben çok iyi bilirim. Altı yıl orada bulundum. Ben size kılavuzluk edeceğim. Büyük kapıdan giriyorsunuz; sola dönün. Burada talebeler hep soldan giderler. Sağda solda sıralanmış tarihi eserler, heykelleri görünü. Bununla fazla meşgul olmayın. Ben size canılarımı göstereceğim... Yürüyün. Şimdi merdiven dibindediniz. Merdiven dibinde 3—4 erkek talebe var, yukarı doğru bakıyorlar... Acayip l. bu da ne olacak ki demeyin! Ayıp değil, siz de bakın. Bakıyorsunuz! Manzara enfel Kız talebe kısa etekleriyle kıvrana kıvrana yukarı çıkıyorlar, ta üst kattakiler dahi görünüyor. O anda ahlaki duygunuz galip gelir, Bir . . . de değil de ilim müessesesinde bulunduğunuz aklınıza gelir de kızasınız, serde de biraz şairlik varsa hemen bir kaç misra söyleyiverin:

Merdiven dipleri rasathanedir
Bak yukarı gök yüzü . . . hanedir.
Yıldızları; ilim bir bahanedir.
Çoktan oldu Holivudu aşası
Lojilerle doludur her köşesi.

Şimdi merdivenlerden, doğru yukarıya çıkın. Karşıda gördüğünüz kalabalık yer kantindir. D. T. C. Fakültesinin meşhur kantini . . . Bir sandalye bulabilerseniz hemen oturun ve şöyle etrafı dır temaşa edin! Ha bir sandalye boşaldı. Aman kimses kapadın... oturuyorsunuz, karşı köşeye bakıyorsunuz. Bayanın biri oturmuş, dudaklarını hoyuylor! Karşısında bir erkek... Sanki bayanın aynası . . . Yahu! Estetik mühassası.

Yakınındaki masada kalabalık bir grup. İki masayı birbirine birleştirmişler, erkekli diğili oturmışlar. Masanın altında bir sürü çiplak, pantolonlu bakışlar... birbirine karışmış. İçlerinden biri fala bakıyor. Fincan falına... Cözülükü bir çocuk elinde bir fincan tutuyor. Küçük fincan

içinden karşındaki bayanın merak ve tecessüsünü arttıracak birkaç fakülteklî laf pıkarıyor. Dinleyiniz: «A a efendim siz birisini seviyorsunuz; uzunca boylu, esmer bir çocuk.» Bütün gözler yanlarında oturan E. Şubasından uzunca boylu esmer çocuğa dikiliyor... Fala bakan çocuk "E kadar yakında değil canım... Bir güllümedir gidiyor." O çocuk iyi kalpli bir çocuk; yakında mektup alacaksınız, Hepsî (N) tebrik ediyorlar. Fakat kızcağız başka birşey bekliyor. Gözleri falez çocuğun gözlerinin içine bakıyor. Oğlan işi anlatı. Fincanın içine eğiliyor; nişayet istediğini buluyor: «Bakın bakın iki çift biri uzun biri biraz kısa, yanyana; o da sizi seviyor . Hele fincana bir bakın.» Aman Allahım sekiz kişi erkekli diğili hepsi de eğiliyorlar. Saçlar birbirine karışıyor, kafalar birbirine dokunuyor; nefesler birbirine karışıyor. Hepsî bir ağzıdan: " A a . . . sahden...»

Diğer biri daha hevestendi. Sarı saçlı kız: "Ne olursun kuzum bir de benimkine bak! Fala bakan çocuk biraz nazlandı. Ama yine gönlü oldu. Kahveler geldi, içildi. Sarı kız fincanı kapandı. İçlerinden biri muziplik yaptı: «ki kişi küçük bir fincandan altında nasıl kalabiliyorlar. Açın şu fincanı çocuklar bunalırlar ayol» dedi... Bu söz üzerine güllümeler, kahkahalar. Sonra fincan açıldı. Oğlan derin derin düşündü, durdu. Baktı. İçinden bir şeyler söyler gibi, okur gibi yaptı: "Efendim efendim siz çok sıkılıyorsunuz, dedi. Sarı kız: "Hakkaten çocuklar bu günlerde çok sıkılıyorrum... Sebepi: Yalnızlığımızdır. Sonra çok ta hassassınız. Biraz da sinirli. Bilhassa geceleri... bakın fincannın içi kapkaranlık; ortada tek bir çığı, başka kimselerde yok! Soyadınız değiştirirseniz birşeyciğüniz kalmaz, Evvelî bundan birşey anlamadılar. Sonra bir güldüler, bir güldüler ki herkes onlara baktı. Yani Hın oğlu bin «evlenirseniz» demek istiyordu. Yırtık bir kız ayağa kalktı: "Biz soyadımızı değiştirmeden de evlenebiliriz... Ne demek bu... Hem kadını erkekün hâkimiyetinden kurtardık diyorlar. Hem de işte böyle. Evlenince yine erkekün hâkimiyetine

giriyorsuz; onun adını kullanıyoruz... Arkadaşları bu nutka benzer isyankâr sözleri yarı ciddi, yarı alaylı tasvip ettiler; Alışıkıldılar. İhtilâfci bayane yerine muzaferane bir eda ile oturdu. Bu arada zil çaldı. Fakat duyan kim? Kendi adını muhafaza ederek evlemek isteyen kız yine ayağa kalktı: Çocuklar var mısunuz? derslere girmiyelim; sinemaya gidelim. Hepsî de çok güzel bir fikir; varız dediler. İçlerinden bir kız talebe: "Maalesef arkadaşlar ben derse girmiyey mecburum. Doçent . . . Bey derse gelmeyenlerin devam karnelelerini imzalamıyor... Yanındaki kız arkadaş: "Hadi canım sen de . . . Bey iyi adamdır, beni çok sever... dün akşam yanında idim. Hani sana anlatmıştım ya . . . biz onunla öyleyiz. Yarın evine gider birlikte boş yerimizi doldürüyoruz, dedi ve mesle kalmadı.

5 kız 3 erkek hepsi birden güle oynaya, otura otura, Kırsan enterlenimin arkası' çöke çöke kalkıp sinemaya gittiler.

Daha yakınızdaki hemen ödünlüde enteresan bir çift dala var. Aman fırsatı kaçırmayın. Gelmişken görün bir neler oluyormuş! Çok ta hararetliler. Ötelerinde bir kitap duruyor. Roman olacak galiba. Acaba ne roman ki... Kafanızı biraz kaldırın. Gördünüz değil mi? D. H. Lawrence'ın «Lady Chatterley'in Aşkısı» aslı meşhur müstahcen kitabı Avni İnel çevirmiş. Bütün edepsiz kitapları ö çeviriyor zaten...

Biliyorsunuz değil mi? Bu kitabın neşrine Londra'da müsaade olunmamış. Pariste neşretmişler. Tabii bizde neşrine, basımına müsaade olunmamak gibi bir şey yok. Biz İngilizler gibi mutaassıp mıyız? Nerde bir aklî harici, ahlâk ve Allah harici bir kitap çıkarsa realist diye, şaheşer diye tercüme ederiz. Bu da onlardan biri. Gözlemla edebiyat serisinin bir numaralı şahesi... Baştan başla şehvet sahabelerle çiftleşmeler dolu . . . Tam D. T. F. kantininde okunacak, üzerinde münaaka-yalar yürütülecek bir eser şaheşer. İşte konuşuyorlar. Hatun bayılacak gibi: «Sizden alırsanız —Romanı odama kapadım; âdetâ bir nefeste

Marko Paşa Kimdir ?

Marko Paşa adından da anlaşılacağı üzere Türk değildir. Sovyet üniforması giymiş bir Rus emirberidir

Sabahattin Âli denilen marul ve mahut bir adam «Marko Paşa» adında haftalık bir gazete çıkarıyor. Marko Paşa kimdir? Bu bizden olmayan gayri müslim, gayri samimi, Paşa bu bunak neler söylüyor? Bu kuklayı oynatan, oynattıran kimdir? Hangi eldir? Bakıyoruz.. He-kesin elinde dilinde yarı alaylı, yarı ciddi, yarı hakikat, yarı yalan hiç şüphesiz hususi maksatlarla çıkarılmış kepaşe bir papavya...

—Biz de merak edip alıyoruz... Bakıyoruz her sayfasında aynı şeyler! Hükümet erkânı başta Başbakan olmak üzere en güllük bir hale sokulur.

Bu adamlar çarlarlar çarparlar, gece demezler, gündüz demezler boyunca yerler boyuna içerler. Halk açtır. Bu karını tok, kuşağı pek efendilere başkin başkin bakmaktadır. Sonra Marko Paşa halkın avukatı daha doğrusu Paşanın arkasındaki kızıl ifrit sureti halktan görünerek sokak ağzıyla konuşmaya başlar. Söyledikleri doğrudur Çünkü Hükümete sömektedir —Türkiyede bir sözün doğru olup olmadığını anlamak mı istersiniz? Hükümete sövüp sövmeye bakınız! Sövyorsün muhakkak doğrudur — Süri ve kitle ruhu ekseriyatı menfi istikamettedir. Mütcevazdır.

Halk söylenilene bakar, söyliyene

söyletene hiç bakmaz! «Üzümünü yer başını hiç sormaz» Türkiyede sefalet yok mu? şüphesiz var! Haksızlık, yolsuzluk yok mu? O da var! Ne bileyim daha bir çok menfi şeyler var da müsbet şeyler yok! Bunu bizde biliyoruz. Fakat bir takım içtimai şartların neticesi olan bu vaziyeti istismar etmek, mideleri karıştırıp, menfaatları kışkırtmak, ihtiyaçları körüklemek ve bu suretle memleket dahilinde bir kızılca kıyamet koparıp bizi bize kırdırmak bunları istemek ve dört gözle beklemek ancak, ve ancak S. Âli gibi tyneti bozuk kimerlerin işidir. S. Âli de kim oluyor? halkın derdini dinlemek onanı kalmış! o bu topraklar üzerinde eğreti, ismarlama yazılar hikâyeler yazan, uydurma, mar-tavalar okuyan bu milletin, bu vatanın istiklâline, bütünlüğüne kasteden hain, emperyalist bir milletin idolojisini yayan bir adamdır.

Ruslar Türkiyeyi bu adamın gözüyle görürler; Türk köyünü, Türk köyüsünü S. Âlinin hikâyelerinden aldıkları cümlelerle tarif ederler.

Ustadım her eseri Rusçaya çevrilmiştir. Bu bahane ile eserini Müellifine yiğün, yiğün paralar sunulmuştur.

Yalnız para mı? Moskoflar

Bu sadık dostlarına bu emirberleri-

ne Marko Paşa kadar itibar ederler. Hatta aynı şeyleri yer içen aynı şeyleri konuşurlar.

Mideleri bir, ağzıları birdir. Usta vatgasız sofraya oturmaz. Evlerinin içi Rus mamulü giyecek içeceklerle domuz sucukları, Gürcistan şaraplarıyla doludur.

Onun siz fakir halkın proleteryanın, aç midelerin türküsünü çağırmasına bakmayınız! kendisi ahlâk, seciye, manevi kıymetler bakımından tam bir komünist «Altı yap» olmasına rağmen maddi kıymetler cihetinden patron edalı mükemmel bir burjuvadır. Başbakanın bile sürmediği birinci sınıf lüks bir hayat sürer, ağzında pipo, gözlerinde altın gözlük. arkasında koskoca Rusya! gel keylim gel!

Marko Paşanın arkasına gizlenen idealist ve halkçı Sabahattin Âli doğru söyliyene (!) vatanında işte böyle bir adamdır.

O. Y. S.

Not: Bundan 3 sene evvel S. Âli ile aramızda bir kavga oldu iş mahkemeye int'kal etti. O zaman gazeteler bu meselâyı yazmışlardır. Kavga arasında S. Âlinin kıymetli gözlüğü kırılmış her şeyden çok buna canı sıkılan usdat(!) mahkemeye baş vurarak «kıymetli gözlüğünün tazminini» istemiş!

SEVGİLİYE

Her zaman her yerde seni görürüm
Sanki etrafımı saran havasın,
Bağcan akşamları esen bir rüzgâr,
Bazan da dağlar da badisebâsın!

∴

Ben de gördüm gönlü bahçelerini
Kokladım solgun çiçeklerini,
Nideyin ben elin yad ellerini
Sen ona nispetle göksün seimasın!

— 16 —

Semasın yıldızlar gördüm ben sende,
Hepsi de mevcut o, mavi gözlerde,
Gâh gurup gâh fecir hepsi hepsi de,
Hem dert verirsin hem derde devasın!

∴

Geçmiş günler birer hayal oldular,
Bedritam idiler hilâl oldular,
Dün cevapken bu gün sual oldular,
Bana sen hem mâzi hem de ferdasın
Garib AŞIK

Geçer

Güllerden daha temiz
Vefa dolu kalbiniz,
Gel, aşkın kitabını
Okuyalım ikimiz,

Güller yel gibi geçer
Hayat sel gibi geçer...

Nafiz SEVİLEM

Çocuklarımıza neler öğretiyoruz?

Her hafta radyoda çocuklarımız Ayşe ablanın başkanlığı altında kopiller gibi hep bir ağızdan havlatılıyor!.. İnsan mı yetiştiriyoruz, köpek mi?!

Çocuk ruhiyatı üzerinde azıcık akli yoranlar anarlar ve bilirler ki çocuklar bal mumu gibi aşağı yukarı her şekle sokulabilen pek az istisnalarla istenilen her istikamete sürüklenibilen varlıklardır. çocukların yanında söylenen her söz yapılan her hareket muhakkak ve muhakkak onların körpe ruhları düğünüleri, yaşayışları ve hareketleri üzerinde tesirini gösterecektir.

Çocuklar vermeden çok alıcı tesir olmadan çok tesir altında kaledirler. Onlarda taklit denilen psikolojik olay en esaslı ruhi faaliyetlerden biridir. Hatta insan topluluklarını cemiyetleri, cemaatları ve bunlar arasındaki mü nasebetleri taklit kanunlarıyla izaha çalışan cemiyet nazariyatçıları (Fransız sosyologu Tarde gibi) dahi vardır. Atalarımızın "üzüm üzüne baka baka kararır ", "kişirefkinden azar ", "anası ne derse danası da onu der", göl sözleri bu gerçeğin ta eskiden beri halk tarafından anlaşılmiş olduğunu gösterir. İnsan terbiyesinde taklidin yeri büyük hemde çok büyüktür.

Taklit evvela maddi olsun manevi olsun bir yakınlıkla, bir sempati ile başlar. Müsait zaman ve zemin bulunca hemen yayılmaya başlar.

Zamanımızın şahsiyet ve ferdiyet düşmanı otoriter rejimleri millî ve bîlhassa gençliği kendilerine inandırmak, ısındırmak milyonları peşlerinde sürüklemek için bu üsülden çok istifade etmişlerdir. Diktatörler söylerler millet tekrar eder, şefler söylerler millet tekrar eder. Bunlar tekrar edile edile bir kuvvet olur, doğma, yasa, parola haline gelirler. Başkasının sözlerini, hareketlerini, jestlerini taklit eden her insanda bir hususiyet kaybolmuş bir şahsiyet tülüğü vardır. Biz bu yazımızda çocuklarımıza neler öğretiyoruz? teğakkül halinde bulunan hassas ve azıcık varlıkları nasıl, neye göre yetiştiriyoruz? bunun üzerinde

duracağız. Şunu itiraf edelim ki biz bu sahada da derin bir gaflet ve delâlet içindeyiz. Ankara radyosunun çocuk saati bize bu hususta bir fikir verebilir.

Cumartesi günleri radyoda çocuk saati var - açınız, dinleyiniz - tahammülünüz varsa... aman ne rezâlet! Şehirdemisiniz, köyde mi? yoksa bir çobanın yanındamı? saygırsız kalırsınız bir havlamadır gidiyor hav hav hav hav... Ays: abla başına kopilleri toplamış havlatıp duruyor. Bu fasıl biter... arkasından hobbudu hobbudu yar zubbı zubbı yar sonra kaşık oyunu. Bunlarda ne demektir? hoyrat hoyratl serhoş naraları gibi rubsuz, zevksiz nezahet ve nezaketten fersah fersah uzak. Neredeyiz? ne oluyoruz? meyhanedemiyiz? — hanedemiyiz?.

Daha ana baba demesini beceremiyen minicik yavrular "yar, demesini öğreniyorlar, ve mükemmel küçük fino köpekleri gibi ürüyorlar. Bağzıları bixim mugalata demojoi yapmak istediğimizi söyleyecek, " ne var bunda nihayeti bir çocuk saati çocuklarımızı eylendiriyorlar fenami? böyşeyirde ciddiyet aranır mı? » diyeceklerdir. Çocuklarımızı eylendirmek. Bunu bizde anlıyoruz. Fakat eylendirirken köpekler gibi ürdürmek, serhoşlar gibi nara arttırmak bu da ne oluyor? Bunlar oluş halinde bulunan çocuklarımız üzerinde dehetli tesir yapıyor. Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi başkasının hareketini, sesini taklit eden her insan hele bu çocuk olursa — varlığından, seciyesinden, şahsiyetinden bir çok şeyler kaybeder, ve zamanla taklit ettiği şeyin hüviyetini alır. Mânkir bir insan Allah diye diye Allaha inanır, hallaç gibi hak d i y e diye hak olur. Aşık canan diye diye canandan geçer. Bir çocuk anne anne diye diye annesini daha çok sever, ve Lir çocuk köpek gibi havlar durursa biraz köpeklesir. Bütün bu söylediklerimiz,

günlüç gibi gelen bu söyler esaslı psikolojik kanunlara dayanıyor.

Çocuklarımızı eylendirirken onların tecessüs ve meraklarını üzerimize çekmişken onlara yüksek duygular faydalı doğru fikirler yaşattı aşılamıyoruz? Tam bu fırsatın istifade ederek bu körpe lekemiz saf ruhlar üzerinde insanca ustaca işleyememiyiz? Nedense maleset ve maleset, bizde ileri fikir diye modern diye gelen herşey zararlı hale sokuluyor biz için alay tarafındayız. Meselâ radyo denilen gu alet iyilik için kullanılırsa ne büyük nimettir. Kötihiğe âlet edilirse ne menfur bir şeydir. Her hafta Ankara radyosu Ayşe ablanın başkanlığında çocuklarımız hep bir ağızdan kopiller gibi havlıyorlar — Şimdi pek yukarılara çıkmadan aşağı dan aysye ablaya yani Neriman Hızırâ soruyoruz: Kendileri az çok bu sahada çalışmışlardır. Hatta ruhiyat tahsil etmek için Amerika'ya kadar gümüşlerdir, Amerikalıların çocuklarını böyle mi terbiye ediyorlar? Yoksa siz onlardan ayrı kendi bünyemize uygun bir usulümlü takip ediyorsunuz? Bunu yaparken belkide içinde bulunduğunuz cemiyeti düşünüyor en yakınlarsınız ilham alıyorsunuz! Bakıyor-sunuz ki multinitiz el etek öpen yalayan efendilerinin karşısında sadıkane kuynuk sallayan mahûklerle dolu, ve ancak bunlar hayatta muvaffak olabiliyorlar. Sixinde variflex çocuklarımızı yarına hazırlamak onlara başgünün muvaffak olmuş, sivrimiş tiplerini örnek olarak göstermektedir? İş böyle ise biz yamıdıkl çocuk saati başkannndan öbür dileriz. İyi, iyili, kopiller gımdiden havlamasınla öğretilen ilerde müşkîlât çekmesinler — Efendilerinin karşısında salta durmasın, el ayak valamasını yarıdirmakan beceremissiniler — Çok iyi, çok iyi vazifeye devam...

Tebiiyecî

G ü l ü n ç

Mühennes - Müzekker

Fatay - Atay

Arkadaşlardan biri "Ulus," u okuyordu. Atayı anladık dedi. Falih Refik'in soyadı. Şu Fatay da ne oluyor? Yanındaki arkadaş cevap verdi: — Gramerde mühennes - müzekker diye birşey var. Fatay, Atayın mühennesi yani senin anlayacağın dğisi. Arkadaşı itiraz etti: Canım bir adam hem erkek, hem diğr nasıl olur? Arkadaşı Süleyman Nazifin meşhur bir şiirini okudu . . . Vay anasını vay şimdii anladım. Demek öyle ! . . .

Hasan Âli Yücel'e Mevlevilikten ne kalmış ?

Yaşca iki zat eski Maarif Bakanının marifetlerinden bahsediyorlardı. Bir tanesi: — Etme yahut bu adam vakfıya mevlevi imiş; ne desen mevlevilikten bir şey kalmıştır adamda... Arkadaşı güldü, cevap bir tek şey kalmış mevlevilikten Âli beyde... O da "dönme, — Dönme mi? — Evet yal baksana adam, kuzu hale göre elibin yöne dönüyor. Yalnız kendi dönse iyi döndürüyor da. Hemde kimleri..

Peyaminin açılan cebi

kapanan ağzı

C. H. P. sabık dğmanı P. Safa geçenlerde "Ulus," gazetesinde "Ma-raşlılar açılan ağzı, başkıklık bir yazı yazmıştı. "Açılan ağzı, tabiri-daki hoyratlığa saygısızlığa dikkat ettinizmi? açılan bilmen neresi der gibi hanlı bir zamanlar seçiyeli, hakiki milliyetçi cephanini uysak şuru, keskin kılnci diye ağıkladığımız bu adama şimdii ne oldu. Ne güzele

C. H. P. kalesinin bu yeni muhafızının cebinin ağzı açılverince ağzı kapanıverdi, çok yazıklı.

İhtisas hastalığı

Zamanımızın adamları aşırımı türlü türlü tarif ederler. Makina aşırı, elektrik aşırı v. s. ve nihayet Atom devri yahut atom aşırı, gibi. Bize ka-lırsa aşırımı ihtisas aşırı diye tarif etmek daha yerinde olur. İhtisas mü-tehassıs denilimi akan sular duruyor. Meselâ kazansız ağrıyor, Dahiliye mütehassısına gidiyorsunuz. Sizi mu-ayene eden doktor, efendim ben yalnız mide üzerinde çalışıyorum; barsaklardan anlamam diyor. Ona gidiyorsunuz, efendim sizin hastalığınız kalın barsaklarda olacak ancak benim ihtisasım ince barsaklar üzerindedir. Her şeyde böyle, eğirin içine bakan başka, dışına bakan başka, karasının mütehassıs başka, akarın ki başka . . .

Bir kerre hasta olmaya görün id-rarınız mı alınmaz? Kamunuz mu? Canınız mı? İş bu tempoda giderse insan bedeninde ne kadar hücre varsa her hücrenin ayrı ayrı mütehassıs olacak Bir gün doktor tabelelerinde şöyle şeyler görürsek yadırgamayacağız : «Birinci sınıf sağ barın deliği müte-hassıs» . . . diplomalı brnak müte-hassıs» . . .

. . . Göz kapağı ve kirpik mü-tehassıs v. s.

Celâl Bayar ve Kominizm

Bir hafta evvel Celâl Bayar gazete-lerce beyanatta bulundu. Demokrat Parti Lideri dedi ki: «Kominizm Türkiyede yerleşemez çünkü milletin geleneklerine, âdelle-riye muvafıktır.» İyi güzel amma şimdiiye kadar yapılan inkıslplar Mil-letin ananesine uygun hasekoller mi

İnsanlar ve köpekler

Yenişehirde dikkatte dolayan bir kimsede belki insan kadar bir okadarda köpek görür.

Her bayanın yanında bir köpek apar-tıman kapılarında köpek, balkonlarda köpek. Bu köpekler hanımlarına ko-cularından çok sadıktır. Hanımların köpeklerine karşı hissiyatları da öyle:

İstâtilik Genel Müdürlüğünden bir ricamız var. Gelecek nüfus sayımında nüfus cetvelilerine bir hane daha açın. Orijini köpek olanlar bir tarafa, insan olanlar diğer tarafa yazılmasın o zaman Ankara radyosunda çocukların neden kopiler gibi havladıkları daha iyi anlaşılır.

Göz göre göre yapılan, küçük küçük, kibar, kibar hırsızlıklar

Bakaldan bir şey alıyorsunuz ek-seriya yanımızda bozuk para bulun-maz. Muhakkak 3,5 kr. noksan verecektir. Sebzeçiyse, kasaba varın onlar da ka kez..

Size iade olunan parayı kazara sayıp eksik alışığının farkına varıp ve her gün her alış verişte devrana eden bu kıyın kırkın hırsızlığa kızarda yüzünüz kızara kızara paranız üs-ünü isterseniz alacağınız cevap ver-diniz para kadar peşin ve hatırıdır — Efendim bozuk yok! bu sefer kabula-tı sanki sizde imiş gibi siz bozulur-sunuz, Hele sinemalarda, gişelerde o küçük küçük nazik nazik beyanlar bunu çok yaparlar. Artık o kadar adamın içinde o kalabalıkta " bayan 3 kr. 7 kr. eksik verdim diyemeyiz. Zaten parayı saymaya noktanın hesap-lanmaya müsade yok... Olanlara bunu pek ala bildikleri için uzun manüdürlük brnakları ile bu küçük küçük nazik nazik, kibar hırsızlıklarına yüzleri kızar-madan —kürsüde boyadan farkedi-lemez— Devam ediyorlar, azmi . . . bir hesap edin — bir hayli para tu-tan bu senedeki adamlar daha

H a k i k a t l a r

büyük yerlere koyun d a h a s, büyük çapta hırsızlıklar yapar. Gıgede bu kadar olur, (deve karını yarılmazya) sakın bunu dalgalılık, unutkanlık, kalenderlik aşırı sanmayınız Katiyen, kasten ve bilhassa böyle yapıyorlar. Öyle olaydı bir defacık olsun 3,5 kr. fazla vermeleri gerekirdi.

⊗
*İngilizlerle küllâhlarını değiştik
Yoksa herifler bize küllâh mı
giydirdiler*

Mehmetçiklere bakıyoruz o alıştırdığımız eski sevimli halleri yok! bir tuhaf olmuşlar İngiliz küllâhları onları ne kadar değiştirmiş Conilere dönmüşler. Bu vaziyet karşısında insan çasıyor. İngilizlerle küllâhları mı değiştik, yoksa herifler bize küllâhı geydirdiler?. İngiliz askerlerini başında bizim küllâhları görmediğimize göre herifler bize küllâh giydirmiş olacaklar. Bu fikrayı yazarken aklıma son dünya harbinin başlangıcında Londraya davet olunan bizim üniversite kızlarından birine bir İngilizin yaptığı garip teklif aklıma geldi. İngiliz kâmalı ciddiyetle demişti: Siz İngilizceyi resmi dil olarak niçin kabul etmiyorsunuz? Öyleya adamcağızın hakkı var. Neye kabul etmiyoruz?. Şunun şurasında ne kaldı...

Partiler ve Vatanlar

Son zamanlarda yapılan bol ve serbest neşriyattan anlaşılıyor ki Türkiyede resmen teçekkül etmemiş daha birçok partiler, sosyal ceryanlar ve ideolojiler var C. Halk Partisi ve Demokrat partiden başka, Anadoluocular, Turancılar, Müslümânlar, komünistler v s. Herkesin fikrine sükri-ne göre vatan mefhumu ve ölçü-

sü değişiyor. C. H. P. sine göre Vatan oturdukları sandalyadan ibarettir, o kadar dardır. Demok-ratlara göre Demokrat millet ve-killerini çıkaran vilâyetlerdir. Ana-dolu ideolojisini güdenlere göre yalnız ve yalnız Anadoludur Tu-rancıların vatani Çin seddinden Tuna boylarına kadar uzar. Müs-lümanlara göre Allaha ve resulü-ne inanan müminlerin bulunduğu bütün yerler Javadan İspanya'ya kadar olan memleketlerin hepsi vatandır.

Komisilerce vatan (!)dır.

İnsanın Aklını Bozan Pahalılık

Bay S. nin karısı çok mukteait ihtiyath bir hanımdı. yine bir gün kocası pahalılıktan şikâyet ediyor, hattâ telgraf'ara bile zam yapıla-cağını söylüyordu. Bunu duyan tedbirli karısı — aman bey dedi, mademki pahalılaşacakmış; ihmal etme ne kadar telgrafın varsa şimdi den çek! sonra iki misali pa-ra vermeyelim.

Fransız Meclisi ve Dil. Tarih Coğrafya Fakültesi

Gazeteler yazıyordu; yine Fran-sız meclisinde sağcılarla - solcular yumruk yumruğa kavga etmişler. Bunu okuyunca Fransız meclisi bizim D. T. C. Fakültesine dön-müş dedim. Nerde komünist varsa orada kavga hazır. Çünkü bunlar tahammülün fekinde adamlardır.

Kirli çamaşır değiştirir gibi parti değiştirmek mi olur

Gazetelerden okuyoruz Filân filân partiden şu kadar istifalar olmuş Sabahleyin D. P. de olan lar öyleden sonra C. H. P. ne

giriyorlar. Yahut C. H. P. olanlar D. P. ye yazıyor! Bu ne maska-ralık! kirli çamaşır değiştirir gibi, hattâ da ondan daha çabuk parti değiştiriyorlar.

Camhuriyet İdaresi 25 Yılda Beynelmîl Bir Adam yetiştir-di O da Hokkabaz: Zati Sun-gur.

Sıfr nu'ara iki muhalif ko-nuşuyor, mevcut idareyi çekiştirib duruyorlardı. Biri — 25 senede ne yaptık. Dünya çapında bir insan bile yetiştiremedik. Beynelmîl bir adam yetiştirdi: oda hokkabaz!

Arkadaşı gülerек cevap verdi. Ya profesyonel dalkavuşu unutu-yorsun.

— O da kim olakı ?

— Ağzının sağ yanıyla Kur'an okuyup sol yanıyla kızıl işlikler çalan zatı bilmiyormusun...

Hani canım, Marşal'a 2 x 2—4 ettiğini ispat et, gibi Ali'oe sül-ler soran zatı...

Allah Etmesin

Allah etmesin paraden yana İerdengeçtilerde derman kalmaz, yahut devletten ferman çıkmaz da gazetemizi çıkaramazsak, ar-kadaşımız Osman Yüksel gelecek sayımızda neşredeceğimiz makaleleri Ankara'da, Çankaya'nın yakınında "Deliler tepesi", denilen mevkiye yüksek sesle okuyacaktır. Arkadaşımızın kısa boylu olduğuna bakmayın. Yeri göğü dunduran koskoca bir sesi vardır. dinleyici haline geçen okuyucularımız me-rak etmesinler. Bu sesi sağırar bile duyacaktır. Ankarada olmiyan okuyucularımızda da açık hava rad-yosuile bu imkânı sağlayacağız.

MUZIP

SERDENGEÇTİ

— Hürriyete, millete, vatana koşanların dergisi —
Şimdilik ayda bir çıkar

Buhran!

Büyük İctimaî Roman

Yazan : Osman Yüksel

900 Sayfa kadar tutan bu muazzam eser ilk fırsatta ortaya atılacaktır.

Buhran!

İctimaî zelzelerinin kitabı... Mu-
hakkak okuyunuz! Unutmayın!..

Buhran! buhran!

Akseki ve Aksekiiler

Arkadımız Osman Yükselin hazırlamak-
ta olduğu bu eser Aksekiyi Coğrafya Tarih
folklor, adetter, düğümler dernekler her ba-
ından incelemekte, bilhassa Türkiyenin ikti-
sadi hayatında büyük bir rol oynayan Akse-
kiilerden, sabrı, kanaatini, çalışkanlığın tim-
sali olan, hayat mücadelesinde on parası at-
ılıp binlere, yüzbinlere hattâ milyonlara kadar
yükselen bu harikulade adamların, hayat
hikâyelerini, faaliyet sahalarını da tetkik et-
mek istemektedir.

Bu hususta kitabın müellifi hemşerilerin-
den yardım bekliyor. Yukarıda bahsettiğimiz
gibi zengin olan Aksekiiler hayat hikâyelerini
faaliyetlerini ve faaliyet sahalerini, servet ve
iş kudretlerini bize bildirirlerse çok memnun
olacağız.

(Biraz fotoğraflarını göndermeyi de unutan-
lar). Aksekiiler : Bu kitabın mükemmel bir
şekilde çıkması sizin elinizdedir!

Sayın Türk Şairlerine

(Vatan, millet, kahramanlık ve ilâhî güçleri) edip-
bir antoloji hazırlanacak. Bu esere katılmak üzere mütbe
ve yayrı mütbe girilenizi teâziden adresimize gönderilmesini
derin saygılarımızla dilerim.

Adres : CEMAL OĞUZ ÖCAL, İstasyon Lujevanlar kar-
şısında Süfiyet sokağı No, 47 - A Eskişehir.

HAREKET

Davamızın felsefesini yapan
bu olgun mecmuayı okuyucuları-
mıza tavsiye ederiz.

Nurittin Topçunun makalelerini muhakkak
okuyunuz.

Sovyet Rusyada 30 yıl

Yazan N. Z. V.

Sovyetler birliğinde 30 yıl bulunmuş bir
zatin hatıraları-- Rusyanın iç yüzünü gösterir
hakiki bir eser. Her hafta bir forma çıkar.
Gazete bayilerinden arayınız

Abone şartları

70 SERDENGEÇTİYE Abone olanlar bizimle teşriki
mesai yapıyorlar demektir. Biz ancak "namuslu vatan-
daşlarla" işbirliği yapabiliriz. Bu şartta hatiz olanlar
adresimide 3 aylığına 75, altı aylığına 150, seneliğine 300
kuruş gönderirler; para pul ne olursa olsun kabul-
müzdür.

İdarehane ve muhabere adresi

Osman Yüksel
Saraçoğlu mahallesi
Cadde 1, Hanç No. 8 Daire 1
ANKARA

ŞEŞ - İSBE Matbaası - Eskişehir

Fiatı : 30 Kuruştur



978-605-7695-87-1